

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร)

ปริญญา

การจัดการทรัพยากร

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การประเมิน โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ
จังหวัดกาญจนบุรี

Assessment of Appropriate Tourism Programs of Tambon Huai Khayeng, Amphoe
Thong Pha Phum, Changwat Kanchanaburi

นามผู้วิจัย นางนันทินี ชีรพรวงษ์งามดี

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(รongศาสตราจารย์สมเพ็ชร มังกรดิน, Ph.D.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดรชนิ เอ็มพันธุ์, Ph.D.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา ประณีตดวงกุล, Ph.D.)

ประธานสาขาวิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชนาถ มั่งคั่ง, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รongศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การประเมิน โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของตำบลห้วยเขย่ง
อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

Assessment of Appropriate Tourism Programs of Tambon Huai Khayeng,
Amphoe Thong Pha Phum, Changwat Kanchanaburi

โดย

นางนัทธินี ชีรพรวงษ์งามดี

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร)

พ.ศ. 2552

นัทธินี ชีรพรวงษ์งามดี 2552: การประเมินโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของตำบลห้วยเขย่ง
อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร)
สาขาวิชาการจัดการทรัพยากร โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์สมเพ็ชร มังกรดิน, Ph.D. 143 หน้า

ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นธรรมชาติ มีเอกลักษณ์โดดเด่น
เดิมตำบลห้วยเขย่งเคยจัดการท่องเที่ยวขึ้นแต่ไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากสาเหตุหลายประการ ดังนั้นในการ
ศึกษารุ่นนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสาเหตุของความล้มเหลวในการจัดการท่องเที่ยวที่ผ่านมา ประเมิน โปรแกรม
การท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาด และเสนอแนะโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับตำบลห้วยเขย่ง
โดยใช้การสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา รวบรวมข้อมูลจากหลายกลุ่มตัวอย่างและวิเคราะห์
ข้อมูลโดยวิธีสมการถ่วงน้ำหนัก

ผลการศึกษาชี้ว่าสาเหตุของความล้มเหลวของการจัดการท่องเที่ยวที่ผ่านมาคือขาดความรู้ ความเข้าใจ
ในธุรกิจท่องเที่ยว การไม่รักษากฎ กติกาของสมาชิก ความขัดแย้งในการบริหารงาน และการผูกขาดนักท่องเที่ยว
จากบริษัทนำเที่ยว ในด้านความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาด ปรากฏว่า
โปรแกรมการท่องเที่ยวของชมรมบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี
เหมาะสมในระดับปานกลาง และโปรแกรมการท่องเที่ยวของศูนย์ประสานงานกิจกรรมท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์
ระดับชุมชน โครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี เหมาะสมในระดับปานกลาง
สำหรับโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับตำบลห้วยเขย่ง พิจารณาจาก 4 ส่วน คือศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว
ศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยว และผลการประชุมกลุ่ม
ย่อยจากแกนนำการท่องเที่ยวเดิมและผู้เกี่ยวข้อง จากการศึกษาพบว่าโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับตำบล
ห้วยเขย่ง มี 2 โปรแกรม คือโปรแกรมที่ 1 เลือกชมปูราชินี และโปรแกรมที่ 2 เลือกชมถ้ำ โปรแกรมการท่องเที่ยว
ทั้งสองแตกต่างกันตรงการเลือกชมถ้ำหรือการเลือกชมปูราชินี นอกจากนั้นในแต่ละโปรแกรมยังสามารถที่จะเลือก
ท่องเที่ยวแบบวันเดียวได้

ข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้คือหากชุมชนต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้นใหม่ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือการ
ให้ความรู้ ความเข้าใจในระบบธุรกิจการท่องเที่ยว การรักษากฎ กติกาในการทำงาน การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว
ให้เป็นที่รู้จัก และชุมชนต้องสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานจึงจะประสบผลสำเร็จ

Nutthinee Theerapornwong-ngamdee 2009: Assessment of Appropriate Tourism Programs of Tambon Huai Khayeng, Amphoe Thong Pha Phum, Changwat Kanchanaburi. Master of Science (Resource Management), Major Field: Resource Management, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Associate Professor Sompetch Mungkorndin, Ph.D. 143 pages.

Tambon Huai Khayeng, Amphoe Huai Khayeng, Changwat Kanchanaburi is a natural area with distinct identity. Tambon Huai Khayeng used to earn out tourism business but was not successful due to many causes. This study aimed at investigations of failures in the past tourism management, to assess appropriate tourism programs and provided recommendations. Interviews and questionnaires were employed in collecting data from various sample groups, and analyzed by weighted score method.

Results of the study indicated that causes of the past failures were lacking of knowledge and understanding in tourism business, member did not follows the rules and regulation and conflicts in administration and monopoly of tourism company. For appropriateness of the past tourism programs and market factors, tourism programs of Scenic Travel and Adventure Club received middle level of appropriateness scores. Tourism programs of Coordinating Center for Local Ecotourism, the project by members of ecotourism village, Changwat Kanchanaburi also scored medium appropriate level. Appropriate tourism programs of Tambon Huai Khayeng were judged by four factors, namely, potential of tourism areas, potential of community tourism management, appropriateness of tourism programs and results from meetings of the past tourism business leaders. The results showed two choices for appropriate tourism programs of Tambon Huai Khayeng, first alternative was program for see the queen crab and second alternative for see the cave. Besides, tourists can choose one-day trip in both tourism programs.

Recommendations from this study are that if the community wants to develop the tourism business, infusion of knowledge, understanding of tourism business system, keeping rules and regulations in doing works, public relations of tourism success should be promoted. Unity and cooperation of the community are necessary for the success.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

/ /

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. สมเพ็ชร มังกรดิน ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดรรรชนี เอมพันธุ์ กรรมการวิชาเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณมา ประณีตวตกุล กรรมการวิचारอง ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณวรพจน์ วิเศษสิงห์ เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 6 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี ผู้ใหญ่บุญนิยม ดวงจันทร์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ตำบลห้วยเขย่ง คุณเกรียงไกร เพาะเจริญ เจ้าหน้าที่ส่วนงานวิจัย บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการพัฒนาองค์ความรู้ และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย ซึ่งร่วมจัดตั้งโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีแห่งชาติ รหัสโครงการ BRT T_450003

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา สามีและญาติพี่น้องทุกท่านที่เป็นกำลังใจและสนับสนุน ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ผู้มีพระคุณและผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

นัทธินี ชีรพรวงษ์งามดี

พฤษภาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการศึกษา	3
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	4
แนวคิดด้านการท่องเที่ยว	4
แนวคิดด้านการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว	7
แนวคิดด้านศักยภาพของชุมชนและการประเมินศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว	9
แนวคิดด้านการท่องเที่ยวที่ไม่สร้างผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	12
แนวคิดด้านส่วนประสมการตลาดและส่วนผสมการตลาดของการท่องเที่ยว	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
ลักษณะพื้นที่ศึกษา	28
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	44
เก็บรวบรวมข้อมูล	44
กลุ่มประชากรและหน่วยในการวิเคราะห์	46
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	47
วิธีดำเนินการวิจัย	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์	55
สาเหตุของความล้มเหลวของการท่องเที่ยว	55
การประเมินโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาด	63
โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับตำบลห้วยเขย่ง	78
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	110
สรุปผลการศึกษา	110
ข้อเสนอแนะ	112
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	114
ภาคผนวก	120
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	121
ภาคผนวก ข รายชื่อกลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวเดิม	141
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	143

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนครัวเรือนและประชากรจำแนกตามหมู่บ้าน ตำบลห้วยเขย่ง จังหวัดกาญจนบุรี	30
2	ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวโปรแกรมการท่องเที่ยวโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2542	34
3	สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าชมอุทยานแห่งชาติเขาแหลมและอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิปี 2549	45
4	รายการราคากิจกรรมท่องเที่ยวสหกรณ์บริการนำเที่ยวชมธรรมชาติแนวอนุรักษ์กาญจนบุรี ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2541	57
5	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวปี 2550	63
6	ข้อมูลท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่งปี 2550	65
7	ค่าน้ำหนักของปัจจัยที่บ่งชี้ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยว	65
8	การตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในโปรแกรมการท่องเที่ยวของชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	66
9	ความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยวชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรีปี 2550	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ความเหมาะสมของกิจกรรมและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวโปรแกรมการท่องเที่ยวชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรีปี 2550	67
11	ความสนใจกิจกรรมท่องเที่ยวโปรแกรมการท่องเที่ยวของชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	68
12	ความเหมาะสมด้านราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	69
13	การรับรู้โปรแกรมการท่องเที่ยวของชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	70
14	การตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวของโปรแกรมการท่องเที่ยวโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	71
15	ความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวโปรแกรมการท่องเที่ยวโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	72
16	ความเหมาะสมของกิจกรรมและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวโปรแกรมการท่องเที่ยวโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	73
17	ความสนใจกิจกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโปรแกรมการท่องเที่ยวโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	ความเหมาะสมด้านราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	74
19	การรับรู้โปรแกรมการท่องเที่ยวของโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	75
20	ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวใช้ตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง ปี 2550	77
21	ช่องทางการสื่อสารข้อมูลที่นักท่องเที่ยวใช้ตัดสินใจมาท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง ปี 2550	78
22	ค่าถ่วงน้ำหนักของปัจจัยที่บ่งชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว	79
23	ลักษณะพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	80
24	ความน่าดึงดูดใจ/น่าสนใจของสถานที่ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	81
25	ความพิเศษของแหล่งท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	81
26	ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวต่อระบบนิเวศ/ ธรรมชาติ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	ทรัพยากรหายากในพื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	83
28	ความเปราะบางของแหล่งท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	84
29	ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	86
30	ช่วงเวลาที่สามารถท่องเที่ยวได้ในตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	87
31	ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	87
32	ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	89
33	การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	90
34	ค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของปัจจัยที่บ่งชี้ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว	92
35	ความต้องการของชุมชนตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
36	ความสามารถของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	94
37	แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นและดึงดูดใจของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	95
38	ความเป็นธรรมชาติ ความเป็นอยู่ดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	96
39	แหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคตของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	97
40	กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550 สามารถจัดการได้	98
41	กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากร/สิ่งแวดล้อมของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550	99
42	ความสามารถของชุมชนตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550 ในการจัดการด้านต่าง ๆ	100

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	พื้นที่ศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี	26
2	พื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	27
3	ทางเข้าตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	35
4	แผนผังการท่องเที่ยวที่ผ่านมาของหมู่บ้านท่ามะเดื่อ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	35
5	ที่พักแบบโฮมสเตย์ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	36
6	ป้ายบอกทางเข้าสถานที่ท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	36
7	ทางเข้าพื้นที่พุราจีนี่ในฤดูฝน ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	37
8	ทางเข้าชมพุราจีนี่ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	37
9	ป้ายบอกทางเข้าพุราจีนี่ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	38
10	สะพานเดินศึกษาธรรมชาติในพื้นที่พุราจีนี่ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	38
11	พุราจีนี่ในสภาพธรรมชาติ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	39

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
12	ต้น ไม้ยักษ์ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	40
13	บึงน้ำทิพย์ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	41
14	น้ำตกโป่งกระดิงงา ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	42
15	ถ้ำสองแปด ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	43
16	กรอบแนวคิดการวิจัย	49
17	ขั้นตอนการทำวิจัย	54

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวนับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้และการจ้างงานตลอดจนเป็นแหล่งรายได้เสริมที่สำคัญ เนื่องจากเหตุผลหลายประการด้วยกัน คือ (1) การท่องเที่ยวเป็นสาขาเศรษฐกิจที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว (2) รายได้ของรัฐในรูปแบบภาษีจากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (3) การท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศที่สำคัญ (4) ความยืดหยุ่นต่อรายได้จากการท่องเที่ยวมีค่าค่อนข้างสูง ซึ่งหมายความว่ารายได้จากการท่องเที่ยวจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคตตามการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และ (5) การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างแรงงานซึ่งเป็นแหล่งที่มาของรายได้และการจ้างงานที่สำคัญของประเทศ (ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์, 2542: 289)

จังหวัดกาญจนบุรีอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของประเทศไทยติดกับชายแดนประเทศพม่าเป็นจังหวัดที่มีความสวยงามและหลากหลายทางธรรมชาติ ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าโดยเฉพาะชายแดนที่ติดกับประเทศพม่ายังคงสภาพเป็นป่าดงดิบมีสัตว์ป่าอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และยังเป็นจังหวัดที่มีความเป็นมาช้านานในด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 รวมทั้งเป็นจังหวัดที่อุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น ป่า ถ้ำ น้ำตก แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน เช่น สะพานข้ามแม่น้ำแคว และแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีวัฒนธรรมและกิจกรรม (สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539)

พื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพและธรรมชาติมาก มีชนิดของพืชและสังคมพืชหลากหลาย แต่เดิมชาวบ้านไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ปัจจุบัน แต่ได้อพยพขึ้นมาจากพื้นที่ริมห้วยที่ถูกน้ำท่วมเนื่องจากผลของการก่อสร้างเขื่อนวชิราลงกรณ โดยบริเวณที่อยู่อาศัยในปัจจุบันนั้นการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดเตรียมขึ้น ปัญหาที่พบภายในบริเวณพื้นที่ใหม่นั้นมีระบบนิเวศต่างจากบริเวณที่ชาวบ้านเคยอาศัยอยู่เดิม ส่งผลให้ชาวบ้านต้องปรับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมให้เข้ากับที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากและต้องใช้เวลา นอกจากนั้นยังได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างท่อส่งก๊าซธรรมชาติไทย-พม่าและการ

เข้ามาของระบบทุนนิยมได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ โดยในการปรับตัวของชุมชนนั้นจากเดิมที่มีการอาศัยพึ่งพิงแร่ธาตุและป่าไม้ ได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นการนำเอาศักยภาพของพื้นที่ในด้านความเป็นเอกลักษณ์ทางธรรมชาติและ ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมเป็นส่วนดึงดูดเพื่อให้เกิดธุรกิจการท่องเที่ยวซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา ระบบเศรษฐกิจด้านบริการและการขายสินค้าท้องถิ่น (โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย, 2547: 8-9, 27)

จากความหลากหลายและความโดดเด่นทางธรรมชาติ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของประชาชนตำบลห้วยเขย่งนี้เองก่อให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้นแต่ไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จนั้น สันนิษฐานได้ว่าเกิดจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลสืบเนื่องจากสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ การจัดการท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยวหรือชุมชนเอง แต่ทั้งนี้ก็ยังไม้อาจทราบถึงสาเหตุที่แท้จริงได้อย่างแน่ชัด ซึ่งหากจะพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้นใหม่จำเป็นต้องค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของความล้มเหลวที่เกิดขึ้นให้ได้เสียก่อนว่าเหตุใดจึงไม่ประสบความสำเร็จ และนำผลที่ได้นั้นมาปรับปรุงแนวทางการจัดการและด้านแนวคิดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของความล้มเหลวในการจัดการการท่องเที่ยวของ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อประเมินโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาดของการท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อเสนอแนะโปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมกับตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยเรื่องการประเมินโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี คือทราบถึงสาเหตุที่แท้จริงของความล้มเหลวในการท่องเที่ยวของตำบลห้วยเขย่ง เพื่อที่จะนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทรัพยากรและชุมชน และในท้ายที่สุดเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคตได้

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาสาเหตุของความล้มเหลวของการท่องเที่ยวที่ผ่านมา ประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยว โดยสอบถามความคิดเห็นจากนักวิชาการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและกลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวเดิม

นิยามศัพท์

โปรแกรมการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ถูกกำหนดขึ้น โดยมีจำนวนกิจกรรมระยะเวลาในการท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวที่แน่ชัด

ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยว หมายถึง ความเหมาะสมของกิจกรรม/โปรแกรมการท่องเที่ยว โดยยึดหลักความเหมาะสมในด้านของส่วนประสมทางการตลาด ซึ่งจะประกอบด้วย (1) ผลិតภัณฑ์ (2) ราคา (3) ช่องทางการจัดจำหน่าย และ (4) การส่งเสริมการตลาด

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ลักษณะทางกายภาพ ความพร้อม/ความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่งที่สามารถรองรับและบริการนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ

ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง ภาวะหรือความสามารถของประชาชนในตำบลห้วยเขย่ง ในการจัดการ การดำเนินงานและการตัดสินใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในตำบลห้วยเขย่ง

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การตรวจเอกสารในงานวิจัยเรื่องการประเมิน โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย (1) แนวคิดด้านการท่องเที่ยว (2) แนวคิดด้านการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว (3) แนวคิดด้านศักยภาพของชุมชน และการประเมินศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว (4) แนวคิดด้านการท่องเที่ยวที่ไม่สร้างผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และ (5) แนวคิดด้านส่วนประสมการตลาดและ ส่วนผสมการตลาดของการท่องเที่ยว

แนวคิดด้านการท่องเที่ยว

1. ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544: 15) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่าเป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ โดยมีเงื่อนไขว่าการเดินทางนั้นเป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว และผู้เดินทางจะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง

ตามความหมายขององค์การสหประชาชาติ การท่องเที่ยวคือ การเดินทางเพื่อความบันเทิง รื่นเริงใจ เยี่ยมญาติหรือการไปร่วมประชุมแต่มิใช่เพื่อประกอบอาชีพเป็นหลักเป็นฐานหรือไปพำนักอยู่เป็นการถาวร และเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขที่กำหนดเป็นสากล 3 ประการ ได้แก่ (1) การเดินทางจากที่อยู่ปกติไปที่อื่นชั่วคราว (2) การเดินทางโดยสมัครใจ และ (3) มิใช่การเดินทางไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ และไม่ใช่นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในจังหวัดที่เดินทางไปโดยที่จุดประสงค์ของการเดินทางไม่เฉพาะเพื่อการพักผ่อนหรือสนุกสนานรื่นเริงแต่รวมถึงเพื่อประชุมสัมมนา ศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา ติดต่อธุรกิจหรือเยี่ยมญาติ (ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546)

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2546: 15) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์แตกต่างกันทั้งเป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อน

ประกอบกิจกรรมตามความสนใจ หรือเพื่อประกอบธุรกิจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานแต่ไม่ได้เป็นการเดินทางเพื่อไปทำงานหรือประกอบอาชีพเป็นหลัก

โดยสรุปแล้วการท่องเที่ยวนั้นจะต้องเป็นการเดินทางโดยสมัครใจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางที่แตกต่างกันไปและเป็นการเดินทางไปเพียงชั่วคราวมิใช่แบบถาวรและมิได้ไปเพื่อประกอบกิจการงานใด ๆ

2. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักที่มีความสัมพันธ์กันคือ นักท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว และธุรกิจในการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, 2546: 34-55)

1. นักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวจะแบ่งออกเป็นนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยว วินิจ วิรยางกูร (2532: 70-71) และสำนักพัฒนาการท่องเที่ยว (2546: 38) ได้ให้ความหมายไว้ว่าสถานที่ท่องเที่ยวหมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมและวัฒนธรรม ประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 4 ประเภทด้วยกัน

2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเอง และมีความงดงามตามธรรมชาติ มีความโดดเด่นทางภูมิศาสตร์ ธรณีวิทยาและระบบป่าไม้ที่หลากหลาย เช่น ภูเขา น้ำตก ถ้ำ น้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน เป็นต้น

2.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถานและศาสนสถาน หมายถึง แหล่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและมีความสำคัญในฐานะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนาที่แสดงให้เห็นถึงอารยธรรมของท้องถิ่น

2.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี หมายถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมที่เป็นเอกลักษณ์ มีการถ่ายทอดกันมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2.4 ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการ โดยสร้างกิจกรรมใหม่หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สถานที่ที่มีความหลากหลายในการดำเนินกิจกรรม

3. ธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า การบริการ และการอำนวยความสะดวก เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

3. ประเภทของการท่องเที่ยว

โดยทั่วไปแล้วอาจแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือการท่องเที่ยวภายในประเทศ และการท่องเที่ยวภายนอกประเทศ และอาจแบ่งลักษณะของการท่องเที่ยวออกได้เป็น 6 ลักษณะด้วยกัน (วรรณ วลัยวานิช, 2539: 17)

1. การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและบันเทิง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ ประกอบกับความอยากรู้อยากเห็น เพื่อชมวิว ทิวทัศน์ ความเป็นอยู่ของท้องถิ่นต่าง ๆ
2. การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน เป็นการใช้เวลาว่างเพื่อพักผ่อนร่างกายและสมอง ซึ่งอาจรวมไปถึงการพักผ่อนหลังการเจ็บป่วย
3. การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นต่างๆ ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว
4. การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา การท่องเที่ยวแบบนี้มักจะมีวัตถุประสงค์ 2 แบบด้วยกัน คือ การไปชมการแข่งขันกีฬาที่ตนสนใจ และเพื่อไปเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย
5. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ การประชุมและสัมมนา

6. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา คือการที่บุคคลไปต่างประเทศเพื่อการศึกษา ดูงานหรือวิจัย หรือแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษา ระหว่างมหาวิทยาลัยและยังรวมไปถึงการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา ภายในประเทศด้วย

แนวคิดด้านการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว

การประเมินเป็นการกำหนดปัญหา การเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุด และเป็นกระบวนการที่นักประเมินตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน การประเมินเป็นกระบวนการสร้างสรรค์พัฒนางาน สร้างประโยชน์สุขแก่สังคมโดยรวม โดยวัตถุประสงค์ของการประเมินคือการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน อาทิทรัพยากร กิจกรรม ส่วนเป้าหมายของการประเมิน คือ การพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่ประเมินหรือเป้าหมายของการประเมินคือการพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่ประเมินเพื่อชี้้นำการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสังคมที่เหมาะสมในอนาคต (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2546)

ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้กล่าวไว้ว่า ศักยภาพ หมายถึง ภาวะแฝง อำนาจ หรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่าง ๆ อาจทำให้พัฒนาหรือปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2549)

ดังนั้นศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวนั้นจะหมายถึง ลักษณะทางกายภาพ ความพร้อม หรือความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่งที่สามารถรองรับและบริการนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ

การประเมินด้านศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว นั้น โครงการศึกษาแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย พะเยา แพร่ น่าน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545ก) และโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี หนองคาย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545ข) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ความพร้อมในคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติของแหล่ง/ทรัพยากรการท่องเที่ยวในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวแก่ผู้มาเยี่ยมชม คุณลักษณะหรือสมบัติดังกล่าวมีความแตกต่างกันไปตามประเภทของแหล่ง/ทรัพยากรการท่องเที่ยว นั้น ๆ ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจะส่งผลต่อการเข้ามาเยี่ยมชมและประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวซึ่ง หมายถึง นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมชมแหล่ง/ ทรัพยากรการท่องเที่ยวมาก

หรือน้อยจะขึ้นอยู่กับความพร้อมในคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของแหล่งท่องเที่ยว

การประเมินศักยภาพแหล่งธรรมชาติ เป็นการประเมินองค์ประกอบที่มีส่วนช่วยเสริมแหล่งธรรมชาติ นั้น ๆ ให้มีความสำคัญ มีความงดงามหรือเอกลักษณ์ที่ทำให้แหล่งธรรมชาติ นั้น ๆ ควรได้รับการดูแล สำหรับวิธีการประเมินศักยภาพแหล่งธรรมชาติ นั้นมีหลักการคือ (1) การกำหนดค่าระดับคะแนนของตัวชี้วัดและอธิบายความหมายไว้ให้ชัดเจนเพื่อความสะดวกและเข้าใจตรงกันให้ประชาชนในพื้นที่เป็นผู้ประเมิน และ (2) การกำหนดค่าความสำคัญของตัวชี้วัดจะไม่กำหนดให้ตายตัว ทั้งนี้เพราะแหล่งธรรมชาติแต่ละแห่งถึงแม้ว่าจะเป็นประเภทเดียวกัน แต่ก็จะไม่มียอะไรที่เหมือนกันทั้งหมด (สุภโชค เต็มสอาด, 2548: 20-21)

การประเมินศักยภาพทรัพยากรทางนันทนาการทางธรรมชาติประเภทต่าง ๆ จะต้องกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงคุณสมบัติพื้นฐานทางธรรมชาติของแหล่งหรือฐานทรัพยากร ต้องเป็นตัวชี้วัดที่มีความอ่อนไหวต่อการวัด สามารถตรวจวัดได้ง่ายไม่ซับซ้อน และครอบคลุมลักษณะเงื่อนไขที่ต่างกัน ซึ่งตัวชี้วัดที่ใช้นั้น อาทิ (นภวรรณ ฐานะกาญจน์ และคณะ, 2547)

1. ลักษณะเฉพาะทางธรรมชาติของพื้นที่ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) ความโดดเด่นของสังคมพืช (2) โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่า (3) ความโดดเด่นทางกายภาพของทรัพยากร และ (4) คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์
2. ความเหมาะสมของทรัพยากรต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการ
3. ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งนันทนาการ
4. ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่น
5. ความปลอดภัย
6. นัยสำคัญต่อการสื่อความหมาย

7. ความคงทนต่อสภาพแวดล้อมที่จะรองรับการใช้ประโยชน์โดยยังคงลักษณะเดิมของระบบนิเวศ

แนวคิดด้านศักยภาพของชุมชนและการประเมินศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว

ณรงค์ ศรีสวัสดิ์ (2512: 10) ให้ความหมายของชุมชนว่าเป็นกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์แห่งหนึ่งและมีความสนใจที่จะดำเนินชีวิตร่วมกัน ณ พื้นที่แห่งหนึ่งหรืออาจหมายถึงกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีขอบเขตจำกัด มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันและจากความสัมพันธ์ต่อกันจะแบ่งปัน และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2523: 6-8) กล่าวถึงความหมายของชุมชนว่าเป็นองค์กรทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีเขตครอบคลุมท้องถิ่นหนึ่ง สมาชิกสามารถบรรลุความต้องการพื้นฐานส่วนใหญ่ได้ และแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่ในชุมชนของตนได้ โดยสรุปแล้วชุมชนจะประกอบไปด้วย (1) ประชากร (2) สถาบันทางสังคม (3) องค์กรทางสังคมชนิดที่มีขนาดย่อมกว่าชุมชน และ (4) อาณาเขตทางภูมิศาสตร์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของชุมชนไว้ว่าหมายถึง หมู่ชน กลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2549)

และโดยรวมแล้วอาจสรุปได้ว่าความหมายของชุมชนมี 2 ลักษณะด้วยกันคือ (1) ชุมชนพื้นที่ ได้แก่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เป็นต้น และ (2) ชุมชนหน้าที่ ได้แก่ การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมารวมกันเป็นกลุ่ม กำหนดระเบียบแบบแผนข้อบังคับเพื่อประกอบหน้าที่กิจการใดกิจการหนึ่งขึ้นเป็นองค์กร ชุมชนจึงมีชื่อต่างกันตามลักษณะที่สำคัญของชุมชนนั้น เช่น ชุมชนเมือง ชุมชนชนบท แต่ในทางสังคมวิทยามีโครงสร้างและส่วนประกอบคือ ประชาชน ความสนใจร่วมกัน อาณาเขตหรือพื้นที่ การปฏิบัติต่อกัน ความสัมพันธ์ของสมาชิกที่ผูกพันให้อยู่ร่วมกันในชุมชน ดังนั้นความหมายของชุมชนจึงไม่ได้หมายถึงคนใดคนหนึ่งในชุมชน ประโยชน์ของชุมชนคือประโยชน์ขององคร่วมทั้งหมดในชุมชนนั้น (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2541: 2-47)

ความหมายของศักยภาพของชุมชนจึงอาจหมายถึง จิตความสามารถในอันที่จะตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของคนส่วนใหญ่ในชุมชน รวมทั้งความสามารถของชุมชนในการประสานความร่วมมือ การดำเนินงานกับคนภายในชุมชน และขณะเดียวกันก็ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่มาจากภายนอกชุมชน ทั้งนี้ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อความปึกคึกสุขในการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน องค์ประกอบที่ทำให้ชุมชนเกิดศักยภาพในการดำเนินงานนั้น ได้แก่ โครงสร้างของประชากร ระบบเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศวิทยา โครงสร้างอำนาจและระบบการปกครอง อาชีพ และระบบการผลิต ปัจจัยในการผลิต และระบบความเชื่อ (สุวิทย์ ชีรสาสวัต, 2533)

ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนนั้นเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ชุมชนสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว และจัดการดูแลรักษาเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งอาจเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นเจ้าของหรือได้รับความเห็นชอบจากรัฐหรือเจ้าของตามกฎหมายให้ดำเนินการและใช้ประโยชน์ได้

การท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วมหรือชุมชนเป็นแกนในการจัดการนั้นจะเป็นการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ นับตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน รักษาสภาพแวดล้อม ตลอดจนเกิดการกระจายรายได้ อย่างเป็นธรรมภายในชุมชน (ดร.รชนี เอมพันธุ์, 2545: 109)

ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีบทบาทและความสัมพันธ์ในหลายรูปแบบด้วยกัน ได้แก่ (สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2541: 3 - 104)

1. เป็นเจ้าของพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชม โดยได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว ขยายสินค้าและบริการแก่นักท่องเที่ยว
2. เป็นผู้จำหน่ายสินค้าในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือในชุมชน นักท่องเที่ยวมักสนใจมาดูกิจกรรมในชุมชน และจับจ่ายซื้อสินค้าหัตถกรรมหรือผลผลิตเกษตรจากชุมชนทำให้ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว
3. เป็นผู้ให้บริการการท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวเกิดใหม่ที่ยังไม่มีการลงทุนธุรกิจบริการใด ๆ ชุมชนมักมีโอกาสนในการให้บริการการท่องเที่ยวในระยะเริ่มแรก

4. เป็นผู้ให้บริการการท่องเที่ยวชุมชน บางพื้นที่ที่องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งหรือมีระบบการจัดการที่ดี มีจุดสนใจร่วมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต การอนุรักษ์ และการต่อสู้ทางสังคม

5. ชุมชนในฐานะองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีความรับผิดชอบในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน องค์กรชุมชนในลักษณะนี้เป็นองค์กรชุมชนแบบตัวแทนที่มีการเลือกขึ้นมา

ดร.ชนิ เอมพันธุ์ (2545: 110) ได้จำแนกมิติของการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวออกเป็น 4 ระดับประกอบด้วย

1. ร่วมให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยว เป็นการมีส่วนร่วมระดับต่ำสุด มักเป็นการวางแผนการท่องเที่ยวที่ชุมชนไม่ได้เป็นเจ้าของทรัพยากรโดยตรงแต่ชุมชนมีแนวโน้มได้รับผลกระทบจากการกำหนดนโยบายหรือแผนการท่องเที่ยว

2. ร่วมให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยว เป็นการมีส่วนร่วมที่ตัวแทนของชุมชนอาจเข้าร่วมในคณะกรรมการ หรือการประชุมรับฟังความคิดเห็นเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะหรือแนวความคิดเห็น ความต้องการของชุมชน

3. ดำเนินการจัดการท่องเที่ยวร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน เป็นการมีส่วนร่วมที่ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว ร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐ

4. การท่องเที่ยวที่ดำเนินการโดยชุมชนเอง นับตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน รักษาสภาพแวดล้อม ตลอดจนเกิดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมแก่ชุมชน

ดังนั้นการประเมินศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว จึงเป็นการประเมินชุมชน / ความสามารถของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการทางสังคมภายในชุมชน โดยให้ชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจร่วมกันในการดำเนินงาน

แนวคิดด้านการท่องเที่ยวที่ไม่สร้างผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

ความหลากหลายทางชีวภาพมีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะโดยธรรมชาติแล้วสิ่งมีชีวิตนานาชนิดเป็นแหล่งที่จำเป็นสำหรับปัจจัยที่ช่วยคำนวณให้มนุษย์ดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุข โดยความหมายของความหลากหลายทางชีวภาพคือการที่สิ่งมีชีวิตนานาชนิดหลากหลายพันธุ์ ความหลากหลาย ภายในชนิดพันธุ์ซึ่งทำให้เกิดความหลากหลายทางพันธุกรรม และความหลากหลายของระบบนิเวศ (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2539)

การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ อันเนื่องมาจากการบุกรุกทำลายป่าเพื่อขยายพื้นที่ทำเกษตรกรรมและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ทำให้เกิดการทำลายถิ่นอาศัย ตลอดจนปัญหามลพิษต่าง ๆ ที่กลายเป็นปัญหาสำคัญอันดับหนึ่ง จากการพัฒนาประเทศตามแนวทางของโลกตะวันตกในช่วง 30 ปีเศษที่ผ่านมา

กระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพกำลังเป็นที่เรียกร้องจากนักวิชาการ นักอนุรักษ์ และนักพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก ซึ่งต้องใช้ความพยายามอย่างมากที่จะโยงโยงความสัมพันธด้านการอนุรักษ์ให้เข้ากับปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะความยากจนของชาวชนบท การล้นไหลของแรงงานเข้าสู่เมืองใหญ่ ความขัดแย้งแข่งขันในเรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการตัดไม้ทำลายป่า แนวทางการแก้ไขปัญหาคือการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ควรจะอิงกับประชาชนในท้องถิ่นตามชนบทที่อยู่ใกล้ชิดกับแหล่งทรัพยากรชีวภาพ โดยให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอนุรักษ์ โดยอาศัยหลักการและองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อให้เกิดการพัฒนาชนบทตามวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติและไม้ทำลายสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเสริมสร้างการอนุรักษ์ธรรมชาติอย่างได้ผลคุ้มค่า (วิสุทธิ ไบไม่, 2549)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพแต่ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากร รวมทั้งเป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ตลอดจนพฤติกรรม

และความสำนึกของนักท่องเที่ยวที่กำลังเปลี่ยนไป

โดยคำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจในธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยยึดหลักการแห่งการเคารพซึ่งศักดิ์ศรีของระบบนิเวศวิทยาและเอื้ออำนวย ประโยชน์และโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนและท้องถิ่นเป็นสำคัญ

ในระยะแรกประเทศไทยได้มีการใช้คำที่กล่าวถึงการท่องเที่ยวรูปแบบนี้แตกต่างกันไป เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเพื่อธรรมชาติ การท่องเที่ยวสีเขียว การท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ แต่ท้ายที่สุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและราชบัณฑิตยสถาน ได้บัญญัติศัพท์ว่า **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** ขึ้นและให้ใช้อย่างเป็นทางการ (วรรณ วลัยวัฒน์, 2539: 74)

องค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีดังนี้ (จำไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2544)

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติที่มีลักษณะของระบบนิเวศเฉพาะแต่ละแห่ง
2. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปบางแห่งก่อนไปถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทางที่ต้องผ่านหมู่บ้านที่มีคนอาศัยมีวัฒนธรรมที่น่าสนใจ นักท่องเที่ยวอาจแวะเที่ยวชมวิถีชีวิตของหมู่บ้านนั้นด้วย
3. มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างมีระบบ ผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง เจ้าของสถานที่ท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยวจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบร่วมกัน
4. มีการจัดการด้านความรู้ หมายถึงการจัดการให้ความรู้ในเรื่องระบบนิเวศธรรมชาติที่เกี่ยวข้องและด้านสิ่งแวดล้อมของสถานที่อย่างเป็นระบบแก่นักท่องเที่ยว โดยเจ้าของสถานที่ท่องเที่ยวควรมีการจัดทำป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ ป้ายชี้ทางนักท่องเที่ยว แผนที่ท่องเที่ยว คู่มือท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และความเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น

5. มีความรับผิดชอบโดยผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึงประชาชนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ท่องเที่ยวควรมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดการ และดำเนินการร่วมกันรวมทั้งร่วมรับผลประโยชน์อย่างเสมอภาคด้วย

6. เป็นการท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลินและประทับใจ หมายถึงนักท่องเที่ยวควรเพลิดเพลินและประทับใจ ได้รับความรู้ใหม่และประสบการณ์จากการเดินทางท่องเที่ยว และทำกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

วรรณ วลัยวัฒน์ (2539: 75) ได้กล่าวถึงลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า

1. เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายของการท่องเที่ยวอยู่ที่สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและ/หรือวัฒนธรรมดั้งเดิมและห่างไกลจากความเจริญแบบสังคมเมือง

2. เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสัตว์ป่า

3. เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการจัดการให้จำนวนนักท่องเที่ยวมีความสมดุลกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่

4. เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่มุ่งให้เจ้าของในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว และได้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจมากที่สุด

2. องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2546: 2-46) ได้กล่าวถึงขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่ามี 4 องค์ประกอบหลักด้วยกัน คือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติเป็นหลัก มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น
2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการอย่างยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต
3. องค์ประกอบด้านการจัดการและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยให้มีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์และความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมเกือบตลอดกระบวนการ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและได้รับผลตอบแทนเพื่อย้อนกลับมาบำรุง รักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว ที่สุดท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ เริ่มตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนถึงการปกครองท้องถิ่น และอาจรวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดด้านส่วนประสมการตลาดและส่วนผสมการตลาดของการท่องเที่ยว

การตลาด คือการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในธุรกิจที่ทำให้เกิดการนำสินค้าหรือบริการจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค โดยได้รับความพอใจ ในขณะที่เดียวกันก็บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการและเพื่อให้การดำเนินงานทางการตลาดเกิดประสิทธิภาพนักการตลาดจะต้องกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด ซึ่งประกอบด้วยกำหนดตลาดเป้าหมายและการกำหนดส่วนประสมทางการตลาดที่เหมาะสมกับตลาดเป้าหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการให้ได้รับความพอใจสูงสุด (สุนิสา จันทร์เลขา, 2549)

สุดาตวง เรื่องรุจิระ (2540) วารุณี ต้นตวงศิวาณิช และคณะ (2545, 71-73) และ สุนิสา จันทร์เลขา (2549) อธิบายถึงส่วนประสมทางการตลาดว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำเนินงาน

ทางการตลาดที่ควบคุมได้ ซึ่งกิจการผสมผสานเครื่องมือเหล่านี้ให้สามารถตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจให้แก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ส่วนประการตลาดประกอบด้วยทุกอย่างที่ กิจการใช้เพื่อให้มีอิทธิพล โน้มน้าวความต้องการผลิตภัณฑ์ของกิจการ และฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์ (2546: 66) อธิบายถึงส่วนประสมทางการตลาดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวว่าหมายถึงองค์ประกอบ หลาย ๆ อย่างที่ผู้ประกอบการธุรกิจใช้เป็นเครื่องมือหรือกลยุทธ์ทางการตลาดที่สามารถควบคุมและ พัฒนาได้ และปัจจัยทางการตลาดที่ควบคุมได้ยากหรือไม่ได้ เพื่อให้ธุรกิจการท่องเที่ยวประสบผล สำเร็จ ส่วนประสมทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยววนั้นประกอบไปด้วย

1. ผลิตภัณฑ์ คือการผสมผสานของสินค้าและบริการที่กิจการเสนอขายหรือทุกสิ่งที่นัก การตลาดนำมาเสนอกับตลาด เพื่อเรียกร้องความสนใจ เพื่อการได้กรรมสิทธิ์หรือเพื่อการอุปโภค บริโภค ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้

1.1 สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เช่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ โดย จำแนกว่าแต่ละประเภทมีอะไร อยู่ที่ใดบ้าง มีความแตกต่างอย่างไร

1.2 โครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางการเดินทาง ยานพาหนะ การ ควบคุมการเดินทาง และยาพาหนะในการเข้าออก ระยะเวลา ความถี่ในการให้บริการ อัตราและการ เก็บค่าบริการผ่านทาง

1.3 สิ่งอำนวยความสะดวกและให้บริการ ณ แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พักแรม ภัตตาคาร การ คมนาคมขนส่งในท้องถิ่น สินค้า ฯ

1.4 ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว สามารถสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความคาดหวัง แก่นักท่องเที่ยว ภาพลักษณ์จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

1.5 กิจกรรมการท่องเที่ยวและกีฬา

1.6 การให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ บุคลากร

2. ราคา คือจำนวนเงินที่ลูกค้าต้องจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ หรือจำนวนเงินที่บุคคลต้องจ่ายเพื่อตอบแทนกับการได้รับกรรมสิทธิ์ สิทธิ ความสะดวกสบายและความพอใจในผลิตภัณฑ์ หรือในอีกความหมายหนึ่ง คือสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในรูปเงินตรา ในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ด้านราคาดังนั้น จะมีการกำหนดตามรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การตั้งราคาให้มีความแตกต่างกันเป็นการตั้งราคาให้แตกต่างกันตามลักษณะของลูกค้าหรือความต้องการซื้อของลูกค้า หรือกลยุทธ์การตั้งราคาตามหลักจิตวิทยาเป็นการตั้งราคาที่กำลังถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ

3. ช่องทางการจัดจำหน่าย ในระบบธุรกิจการท่องเที่ยว เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวถือว่าเป็นผู้ผลิต การที่จะทำให้สินค้าของตนเข้ามาอยู่ในตลาดเพื่อก่อให้เกิดการซื้อขาย ผู้ผลิตจำเป็นต้องส่งข่าวสารต่าง ๆ ไปให้ถึงมือผู้บริโภค เพื่อที่จะได้นำข่าวสารนั้นมาประกอบการตัดสินใจ ผู้ผลิตจึงต้องคำนึงถึงว่าสินค้าของตนควรจะวางขายไว้ที่ใดบ้างจึงจะน่าสนใจและสะดวกแก่ผู้ซื้อ ดังนั้นในการพิจารณาเรื่องช่องทางการจัดจำหน่ายต้องพิจารณาเฉพาะเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต คนกลาง และผู้ซื้อ (ประกาศิต ทองเจือเพชร, 2544: 23-29)

3.1 การเสนอขายผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งพ่อค้าคนกลางหมายถึงผู้ประกอบการนำเที่ยว และพ่อค้าปลีกคือตัวแทนจำหน่ายบริการการท่องเที่ยว โดยผู้ประกอบการนำเที่ยวจะมีหน้าที่เป็นผู้กำหนดส่วนผสมของสินค้าที่จะเสนอขาย คือสิ่งที่ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยว ที่พัก กำหนดบริษัทนำเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยว ราคา ซึ่งผู้ประกอบการนำเที่ยวจะเป็นผู้ติดต่อและตกลงกับผู้ผลิตสินค้าท่องเที่ยวในส่วนต่าง ๆ เช่น โรงแรม และในส่วนของตัวแทนค้าปลีกบริการท่องเที่ยวจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนขายสินค้าการท่องเที่ยวให้กับผู้บริโภคและมีความใกล้ชิดกับลูกค้า ตัวแทนจำหน่ายเป็นผู้รับเอาทัวร์เหมาจ่ายที่ผู้ประกอบการนำเที่ยวจัดขึ้น ไปเสนอขายแก่ผู้บริโภค

3.2 การเสนอขายต่อผู้บริโภคโดยตรง บางครั้งผู้บริโภคจะไม่สนใจที่จะซื้อผ่านพ่อค้าคนกลางแต่จะเป็นคนจัดการซื้อสินค้าและเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเองก็ได้

4. การส่งเสริมการตลาด คือกิจกรรมเพื่อสื่อสารถึงข้อดีของผลิตภัณฑ์และชักชวนให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมายซื้อผลิตภัณฑ์ และใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารทางการตลาด เพื่อแจ้งข่าวสาร จูงใจ และเตือนความทรงจำให้เกิดความเชื่อถือหรือเพื่อสร้างเจตคติ การรับรู้ การเรียนรู้ การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่กิจการ การส่งเสริมการตลาด ประกอบด้วย

4.1 การโฆษณา เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ขายสินค้ากับผู้ซื้อสินค้า โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์

4.2 การขายโดยใช้พนักงานขาย เป็นการติดต่อสื่อสารข้อมูลโดยใช้บุคคลเพื่อจูงใจให้ซื้อบางสิ่งเป็นการเสนอขายโดยตรงแบบเผชิญหน้า เป็นการกระตุ้นให้ลูกค้าเกิดความต้องการซื้อสินค้าที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4.3 การส่งเสริมการขาย คือ การใช้เครื่องมือต่าง ๆ ด้วยจุดมุ่งหมายที่จะเชิญชวนให้ซื้อสินค้าและบริการ โดยสามารถกระตุ้นความสนใจการทดลองใช้หรือการซื้อของลูกค้าขั้นสุดท้ายหรือบุคคลอื่น

4.4 การประชาสัมพันธ์ คือการติดต่อสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อเจตคติที่ดีต่อองค์การ กลุ่มต่าง ๆ อาจเป็น ลูกค้า ผู้ถือหุ้น พนักงาน กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รัฐบาล ประชาชนในท้องถิ่นหรือกลุ่มอื่นในสังคม

4.5 การตลาดทางตรง คือระบบการตลาดแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ใช้สื่อโฆษณาตั้งแต่หนึ่งอย่างขึ้นไป เพื่อก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง หรือการแลกเปลี่ยน ที่สามารถวัดได้

และเพื่อให้เห็นตัวอย่าง ได้อย่างชัดเจนในส่วนของส่วนผสมการตลาดของการท่องเที่ยว สมศักดิ์ เตะระธาวัฒน์ (2544: 19-21) จึงขยายองค์ประกอบของส่วนผสมการตลาดท่องเที่ยวออกได้ 10 ประการประกอบด้วย

1. เวลา การท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับเวลา เช่น วันหยุด ฤดูกาลท่องเที่ยวย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเดินทางในฤดูที่มีอากาศดี ธรรมชาติที่สวยงาม สามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ประชาชนจะเดินทางมากขึ้น

2. ยี่ห้อ ผู้บริโภคจะจดจำผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับชื่อ เครื่องหมายการค้า และส่วนประกอบอื่นที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ความสำคัญดังกล่าวจะทำให้ผู้บริโภคระลึกถึงข้อมูลต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์ในด้านการท่องเที่ยว การสร้างชื่อ เครื่องหมายการค้า สัญลักษณ์และเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์หรือการบริการ ก็ทำให้ผู้บริโภคระลึกและประทับใจในผลิตภัณฑ์หรือบริการเท่าได้ เช่นการจดจำ

สัญลักษณ์และการบริการของโรงแรม

3. หีบห่อ ถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวไม่ต้องการหีบห่อในลักษณะเป็นรูปร่างเหมือนสินค้าทั่วไป แต่หีบห่อหรือชุดของการท่องเที่ยวก็มีความสำคัญในการวางแผนผสมผสานสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ในชุดของการท่องเที่ยว เช่นการจัดการเกี่ยวกับการขนส่ง ที่พัก การอำนวยความสะดวกอื่น นันทนาการ การเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว ชุดของการท่องเที่ยวดังกล่าวต้องผสมผสานให้กลมกลืนกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

4. ราคา การตั้งราคามีผลต่อยอดการจำหน่ายและความประทับใจในสินค้าหรือบริการ การลดราคาทำให้ผู้บริโภคมีความต้องการมากขึ้นแต่ทำให้การบริการและคุณภาพของสินค้าลดลงและขาดความประทับใจหลังการบริการ การตั้งราคาสูงเกินไปทำให้ยอดขายลดลง อย่างไรก็ตามการตั้งราคาก็ย่อมขึ้นอยู่กับชนิดของสินค้า และมาตรฐานในการบริการ ณ จุดบริการ

5. ช่องทางการจัดจำหน่าย การนำผลผลิตออกสู่ผู้บริโภค อาจจะกระทำได้โดยการขายตรงขายผ่านตัวแทน ขายส่ง ขายปลีก หรือใช้วิธีการหลายอย่างผสมผสานกันในการจัดจำหน่าย

6. ผลិតภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ไม่ได้หมายถึงเฉพาะรูปร่าง หรือลักษณะของผลผลิตที่เสนอต่อผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์ยังหมายถึง ลักษณะพื้นฐานของการออกแบบ เช่น ขนาดและความสะดวกสบายของโรงแรม การบริการ บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมในสถานการบริการน้ำใจตั้งใจ หรือความโอบอ้อมอารีของพนักงาน

7. ภาพพจน์ การรับรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของลูกค้าเกิดจากองค์ประกอบที่สำคัญ คือคุณภาพและชื่อเสียงที่ดี สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความประทับใจแก่ลูกค้า ภาพพจน์ที่ดีต่อผลิตภัณฑ์หรือการบริการ อาจเกิดขึ้นก่อนรับบริการหรือใช้ผลิตภัณฑ์ เพราะมีการกล่าวถึงในสิ่งที่ดีงาม

8. การโฆษณา การโฆษณาเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของส่วนผสมทางการตลาด การโฆษณาต้องกระทำผ่านสื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ

9. การขาย แนวคิดการเสนอขายผลิตภัณฑ์หรือบริการ แบ่งออกเป็น 2 แนวคิดคือ (1) แนวคิดดั้งเดิม มีวัตถุประสงค์ในการขายเพื่อสร้างยอดขายและผลกำไรของธุรกิจ และ (2) แนว

คิดใหม่ มีวัตถุประสงค์ในการขายคือการสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้า เมื่อลูกค้าเกิดความพึงพอใจ ยอดขายหรือบริการก็จะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดกำไรตามขึ้นมาทีหลัง

10. การประชาสัมพันธ์ การวางแผนการตลาดจะประสบความสำเร็จถ้าปราศจากการประชาสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้มาเยือน อันประกอบด้วยนักทัศนจรและนักท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์เป็นการติดต่อสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติที่ดีต่อองค์กรและกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมทั้งในภาครัฐบาลและเอกชน การประชาสัมพันธ์ที่ดีจะเป็นตัวเร่งเร้าให้เกิดการบริโภค ผลผลิตผลิตภัณฑ์ และแนะนำสินค้าให้บุคคลที่อยู่ห่างไกลจากจุดขายของสินค้าและบริการให้ทราบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องการประเมิน โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี เกี่ยวข้องกับเรื่องศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว และปัจจัยด้านการตลาด

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว มีตัวอย่างผลการวิจัย ดังนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539) ศึกษาโครงการศึกษาเพื่อทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภาคใต้ตอนบน ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง พังงา กระบี่ พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วย 4 ประการคือ (1) ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว โดยให้ค่าคะแนนคือ 3, 2 และ 1 (2) ความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยว แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับคือ มาก ปานกลาง และน้อย (3) สภาพการเข้าถึงโดยจำแนกออกได้เป็น สะดวกมาก สะดวกปานกลาง และสะดวกน้อย และ (4) สิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกออกได้เป็น 3 ระดับคือ ปริมาณและคุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมเพียงพอ เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมมากเกินไป และไม่มีหรือขาด หลังจากนั้นนำมาจัดกลุ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ ศักยภาพต่ำ ศักยภาพปานกลางและศักยภาพสูง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545ก) ศึกษาเรื่องโครงการศึกษาแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย พะเยา แพร่ น่าน พบว่าศักยภาพเชิงการท่องเที่ยวสามารถพิจารณาได้จากคุณสมบัติที่สำคัญ 3 ประการของแหล่ง/ทรัพยากรการท่องเที่ยวคือ (1) ความน่าดึงดูดใจของสถานที่

(2) สิ่งอำนวยความสะดวกของสถานที่ และ (3) ความสะดวกในการเข้าถึงนอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงภาพพจน์ของสถานที่ เพราะภาพพจน์ของสถานที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเข้า

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545ข) ศึกษาเรื่อง โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุรธานี หนองคาย พบว่าในการพิจารณาเพื่อจัดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการด้วยกัน คือ (1) สิ่งดึงดูดใจหรือสิ่งที่สามารถนำมาเป็นจุดเด่น จุดขาย ก่อให้เกิดความประทับใจ แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว (2) ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย ความมีชื่อเสียง ความพิเศษของแหล่งท่องเที่ยว เวลาที่ใช้ (3) การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว/การกระจุกหรือการกระจายของที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว/ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางจากแหล่งหนึ่งไปยังแหล่งหนึ่ง (4) ความเปราะบางของแหล่งท่องเที่ยวหรือ ความอ่อนไหวหรือความไวต่อการถูกรุกทำลาย ความอ่อนไหวต่อการเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวจากกิจกรรมการท่องเที่ยว และ (5) ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและชุมชนเมื่อมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะส่งผลให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ของชุมชนและการพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด โดยมีปัจจัยคือ เศรษฐกิจและชุมชนดีขึ้นเกิดการจ้างงาน และชุมชนเกิดการพัฒนา

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545ค) ศึกษาเรื่อง โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวภาคกลางฝั่งตะวันออก พบว่าปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว คือ (1) สถานภาพของสถานที่ท่องเที่ยวจะพิจารณาจากคุณสมบัติ/คุณลักษณะทางด้านกายภาพของสถานที่ ความสวยงาม ความโดดเด่นดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยว ความสำคัญหรือความมีชื่อเสียง ซึ่งกำหนดเป็น 3 ระดับคือสถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง กลาง และต่ำ (2) คุณภาพของสถานที่ท่องเที่ยว จะพิจารณาจากคุณภาพโดยรวมของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งในด้านการบริหารจัดการสถานที่ สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวซึ่งกำหนดเป็น 3 ระดับคือสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง กลาง และต่ำ และ (3) การเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว

Priskin (2001) ทำการศึกษาเรื่องการประเมินทรัพยากรธรรมชาติเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ กรณีศึกษา Central Coast ประเทศออสเตรเลีย ใช้วิธีการกำหนดตัวชี้วัดซึ่งมีทั้งหมด 4 ด้านด้วยกัน คือ (1) ด้านสิ่งดึงดูดใจ (2) การเข้าถึงทรัพยากร (3) สิ่งอำนวยความสะดวก และ (4) ระดับสภาพแวดล้อม พบว่าพื้นที่ท่องเที่ยวที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้มีทั้งหมด 65 แหล่งท่องเที่ยว

พบว่า มี 18 แห่งที่มีความสำคัญมาก และร้อยละ 50 ของแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดจะต้องใช้รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อถึงจะเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้

ศุภโชค เต็มสอาด (2548) ศึกษาเรื่องการประเมินศักยภาพทรัพยากรนันทนาการในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานแบบมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัจจัยชี้วัดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย (1) ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืช (2) โอกาสที่จะได้พบเห็นสัตว์ป่า (3) ความโดดเด่นเฉพาะตัวของพื้นที่ (5) สภาพภูมิทัศน์ (6) ความเหมาะสมของทรัพยากรต่อกิจกรรมหลักของในบริเวณ (7) ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งนันทนาการ (8) ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในพื้นที่ (9) ความปลอดภัย และ (10) นัยสำคัญต่อการสื่อความหมาย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการสมการถ่วงน้ำหนักผลการศึกษาที่พบว่า ค่าศักยภาพทรัพยากรนันทนาการในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลานมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว มีตัวอย่างผลการวิจัย ดังนี้

ศักดิ์พิชิต จุลฤกษ์ (2542) ศึกษาเรื่องศักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่นรอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว จังหวัดจันทบุรี ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ครัวเรือนเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ ใช้การสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุและการวิเคราะห์สัมพัทธ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์ทั้งหมด 7 ตัวแปร คือ (1) ระดับการศึกษา (2) ความรู้ความเข้าใจในหลักการการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (3) รายได้รวม (4) ขนาดที่ดินเป็นของตนเอง (5) ความต้องการในการย้ายถิ่น (6) การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนและการมีส่วนร่วมกิจกรรมในกลุ่ม และ (7) ในด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติจะวัดจากการเข้าร่วมในกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติในรูปของการดูแลและการใช้ทรัพยากรอย่างถูกต้องตามหลักการอนุรักษ์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การเป็นสมาชิกในกลุ่มและการร่วมกิจกรรมในกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

อิทธิพล ไทยกมล (2545) ศึกษาเรื่องศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาชุมชนตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และใช้วิธีสมการถ่วงน้ำหนักในการประเมิน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่บ่งชี้เกี่ยวกับ

ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลัก คือ (1) ปัจจัยด้านลักษณะพื้นที่ (2) ปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ (3) ปัจจัยด้านกิจกรรมและกระบวนการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ (4) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม เมื่อประเมินศักยภาพแล้วพบว่าชุมชนบางหมู่บ้านแพรมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับปานกลาง

ชมนาค ดันติเสรี (2546) ศึกษาเรื่องศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษาชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการศึกษาพบว่าระดับศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีระดับศักยภาพในระดับสูงและพบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้แก่ (1) ความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (2) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (3) การยอมรับบทบาทของกำนันในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (4) บทบาทของผู้นำชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และ (5) การติดต่อประสานงานกับบุคคลภายนอกและการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

อุไรพรรณ ปรารค์อุดมทรัพย์ (2546) ศึกษาเรื่องศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษาชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่ ในการศึกษาใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 143 ตัวอย่าง และวิเคราะห์ศักยภาพโดยใช้วิธีสมการถ่วงน้ำหนัก ซึ่งผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่บ่งชี้ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านลักษณะพื้นที่ (2) ปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยว (3) ปัจจัยด้านกิจกรรมและการจัดการนักท่องเที่ยว และ (4) ปัจจัยด้านองค์กรชุมชน และจากการวิเคราะห์พบว่าชุมชนบ้านทุ่งสูงมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ระดับปานกลาง

ณชพงศ จันจุฬา (2548) ศึกษาศักยภาพของชุมชนเกาะศรีบอยาในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติปากแม่น้ำกระบี่ โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 ท่าน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยในการจัดกลุ่มและให้ลำดับของปัจจัย ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่แสดงถึงศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวมี 7 ปัจจัยคือ (1) ปัจจัยด้านความสามารถของชุมชนในการจัดการด้วยตนเอง (2) ปัจจัยด้านการบริการการท่องเที่ยว (3) ปัจจัยด้านการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว (4) ปัจจัยด้านความโดดเด่นของกิจกรรมการท่องเที่ยวในรอบปี (5) ปัจจัยด้านพื้นที่ (6) ปัจจัยด้านผู้นำ และ (7) ปัจจัยด้านการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว และพบว่าศักยภาพในการ

จัดการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง

สมใจ ไช้แก้ว (2548) ศึกษาเรื่องการประเมินศักยภาพและความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านปรู จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่บ่งชี้ศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ ปัจจัยด้านพื้นที่ รองลงมาคือปัจจัยด้านกิจกรรมและกระบวนการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับด้านความต้องการของชุมชนคือการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว การร่วมกำหนดแนวทางการแก้ไขปรับปรุงดำเนินงาน การทราบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

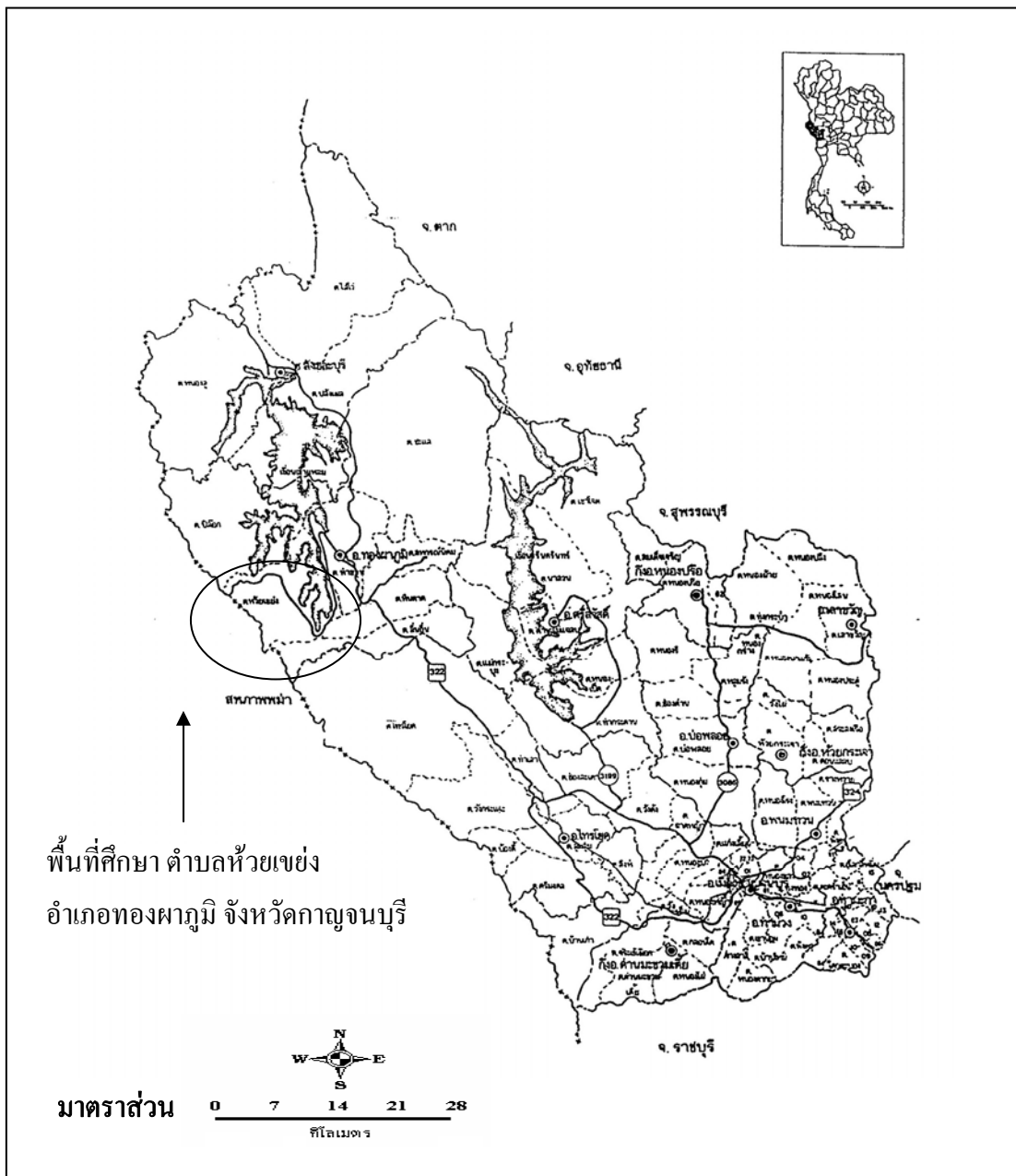
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านปัจจัยการตลาด มีตัวอย่างผลการวิจัย ดังนี้

ประกาศิต ทองเจือเพชร (2544) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวอเมริกา ศึกษาจากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกา โดยการสุ่มแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นจำนวน 400 ตัวอย่าง ใช้สถิติพรรณนาและสถิติไคสแควร์ในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่าราคาเป็นปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวมากที่สุด

สุทธิชัย ผ่องจิตสิริ (2547) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวภายในประเทศของพนักงานองค์กรเอกชนชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานองค์กรเอกชนชาวไทยจำนวน 400 ตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการ T-test และ F-test ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ดึงดูดและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวในประเทศไทยคือ (1) ระยะเวลา (2) ระยะเวลา (3) ค่าใช้จ่าย (4) การจัดจำหน่ายสินค้า (5) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่ต่างกัน (6) สิ่งอำนวยความสะดวก (7) โครงสร้างพื้นฐาน (8) กิจกรรมการท่องเที่ยวและกีฬา (9) ความปลอดภัย และ (10) การจัดจำหน่ายสินค้าและบริการ

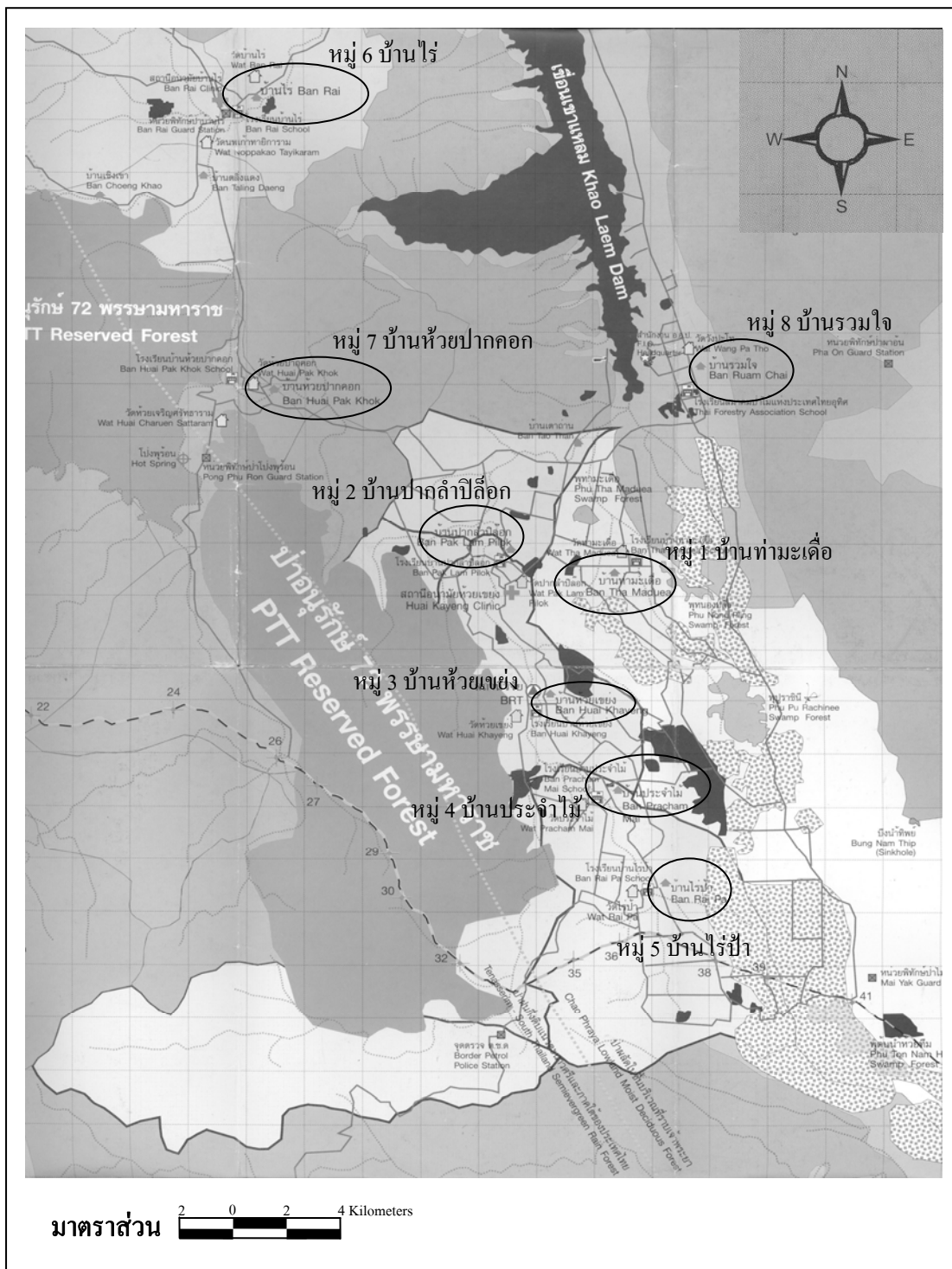
กฤตกมล เดชอรัญญ์ (2549) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวดำน้ำลึก ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 200 ตัวอย่าง ประมวลผลข้อมูลโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยวิธี

T-test และ F-test ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านลักษณะทางกายภาพ ราคา การส่งเสริมการตลาด และการจัดจำหน่ายอยู่ในระดับสำคัญมาก

ภาพที่ 1 พื้นที่ศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2548)

ภาพที่ 2 พื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่มา: โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (2547)

ลักษณะพื้นที่ศึกษา

1. ประวัติความเป็นมา

ในอดีตชาวบ้านได้เลี้ยงช้างเพื่อชกลากไม้ท่อน ซึ่งมีคนเลี้ยงช้างคนหนึ่งชื่อพระเข่ง วันหนึ่งช้างได้เกิดตกมันและได้เหยียบพระเข่งตายบริเวณลำห้วย จนชาวบ้านแถวนั้นเรียกว่าห้วยพระเข่ง ต่อมากำว่าพระได้หายไปและพูดสั้นขึ้นว่าห้วยเข่งจนถึงปัจจุบัน

2. พื้นที่ศึกษา

ตำบลห้วยเข่ง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกติดกับชายแดนประเทศไทยและประเทศพม่า ระยะทางห่างจากตัวจังหวัดกาญจนบุรี ประมาณ 170 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 407 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 254, 875 ไร่) มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 8 หมู่บ้าน คือ หมู่ 1 บ้านท่ามะเดื่อ หมู่ 2 บ้านปากลำปีลือก หมู่ 3 บ้านห้วยเข่ง หมู่ 4 บ้านประจำไม้ หมู่ 5 บ้านไร่ป่า หมู่ 6 บ้านไร่ หมู่ 7 บ้านห้วยปากคอก และหมู่ 8 บ้านรวมใจ

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลปีลือก
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลท่าขนุน ตำบลหินดาด และตำบลลิ้นถิ่น
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลท่าขนุน และตำบลหินดาด
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลปีลือก

2.1 บ้านท่ามะเดื่อ

เป็นชุมชนขนาดกลาง ฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับกลาง ประชากรส่วนใหญ่มีพื้นเพมาจากทางภาคเหนือมีความเกี่ยวพันภายในชุมชนแบบเครือญาติ วัดและโรงเรียนเป็นสถาบันที่สามารถเชื่อมโยงกับชุมชนได้ดี การเมืองการปกครองภายในชุมชนค่อนข้างเป็นเอกภาพ

2.2 บ้านปากลำปีลือก

เป็นชุมชนขนาดเล็ก ฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับดีเนื่องจากคนในหมู่บ้านส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายชายแดน ชาติพันธุ์ดั้งเดิมของคนในหมู่บ้านเป็นชาวกะเหรี่ยง แต่ในปัจจุบันมีผู้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ชุมชนจึงมีปัญหาด้านการรวมกลุ่ม

2.3 บ้านห้วยเข่ง

เป็นชุมชนขนาดเล็ก ฐานะทางเศรษฐกิจดีเนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กคือโรงงานขุดเครื่องเงินตั้งอยู่ใกล้ชุมชนทำให้คนหนุ่มสาวที่อยู่ในวัยแรงงานมีรายได้ ประชากรในบ้านห้วยเข่งส่วนใหญ่เป็นคนกรุงเทพฯที่เข้ามาทำธุรกิจหลังเกษียณ

2.4 บ้านประจำไม้

เป็นชุมชนขนาดใหญ่ ฐานะทางเศรษฐกิจดีเนื่องจากอยู่ในทำเลที่เป็นจุดเปลี่ยนสินค้าชายแดนซึ่งสินค้าสำคัญได้แก่ข้าว คนส่วนใหญ่อพยพมาจากที่ต่าง ๆ จึงทำให้เกิดปัญหาการรวมกลุ่ม

2.5 บ้านไร่ป่า

เป็นชุมชนขนาดกลาง คนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน เป็นหมู่บ้านที่มีกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลายมากที่สุด มีทั้งคนไทยจากภาคกลาง อีสาน คนพลัดถิ่นเชื้อสายมอญ พม่า และชาวกะเหรี่ยงซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของหมู่บ้านจึงทำให้มีปัญหาเรื่องเอกภาพในชุมชนมากที่สุด

2.6 บ้านไร่

เป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ มีความมั่นคงทางฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับดี เพราะเป็นหมู่บ้านที่ไม่ถูกเคลื่อนย้ายจากการก่อสร้างเขื่อนวชิราลงกรณ ฐานทรัพยากรเพื่อการยังชีพที่สำคัญคือ ที่นา ประชากรในหมู่บ้านสามารถผลิตข้าวได้พอกิน และขยายผลผลิตส่วนที่เหลือเป็นรายได้ของครอบครัว ประชากรในชุมชนส่วนใหญ่อพยพมาจากภาคเหนือจึงมีความสามัคคีกัน

2.7 บ้านห้วยปากคอก

เป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ คนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนเนื่องจากที่ดินทำกินมีอย่างจำกัด เพราะอยู่ติดกับพื้นที่ป่า 72 พรรษา และถูกปิดล้อมด้วยอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่จึงมีอาชีพรับจ้างในธุรกิจการเกษตรของคนในเมือง

2.8 บ้านรวมใจ

เป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ คนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนเนื่องจากไม่มีที่ดินทำกินจึงหันไปประกอบอาชีพรับจ้าง

3. ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อนมีที่ราบระหว่างหุบเขาประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขาและมีลำห้วยเล็กหลายสาย คนท้องถิ่นใช้ประโยชน์ด้วยการทำการเกษตรและเป็นที่อยู่อาศัย ประชากรส่วนใหญ่อพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่โดยได้รับการจัดสรรที่ดินจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เนื่องจากการสร้างเขื่อนวชิราลงกรณ์ พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติและป่าสงวนแห่งชาติ และพื้นที่จัดสรรของการไฟฟ้าผลิต

4. ประชากร

ประชากรทั้งหมดในปี พ.ศ. 2547 มีจำนวน 2,722 คน คิดเป็น 637 ครัวเรือน ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 1 จำนวนครัวเรือนและประชากรจำแนกตามหมู่บ้าน ตำบลห้วยเขย่ง จังหวัดกาญจนบุรี

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน (หลังคาเรือน)	ประชากรชาย (คน)	ประชากรหญิง (คน)	ประชากรรวม (คน)
บ้านท่ามะเดื่อ	86	172	176	348
บ้านปากลำปีลือก	88	177	148	325
บ้านห้วยเขย่ง	41	66	81	147
บ้านประจำไม้	85	211	228	439

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน (หลังคาเรือน)	ประชากรชาย (คน)	ประชากรหญิง (คน)	ประชากรรวม (คน)
บ้านไร่ป่า	78	191	181	372
บ้านไร่	96	197	200	397
บ้านห้วยปากคอก	81	183	167	350
บ้านรวมใจ	82	177	167	344
รวม	637	1,374	1,348	2,722

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี (2548)

5. ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมเมืองร้อน จึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงฤดูฝน และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

6. ลักษณะพืชพรรณ

1. ป่าดิบชื้น มีพรรณไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ไม้ยาง ตะเคียน ยางขาว
2. ป่าดิบแล้ง มีพรรณไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ยางขาว ตะเคียน ยมหอม จำปาป่า ฯลฯ
3. ป่าดิบเขา มีพรรณไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ก่อชนิดต่างๆ
4. ป่าเบญจพรรณ พบมากที่สุด มีพรรณไม้ที่ความสำคัญได้แก่ประดู่ แดง ตะแบกฯ

7. การประกอบอาชีพ

อาชีพของราษฎรส่วนใหญ่ในตำบลห้วยเขย่งประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่นการทำพืชไร่ ปลูกข้าวโพด มันสำปะหลัง ยางพารา ไม้สัก ข้าวไร่ เลี้ยงสัตว์และทำการประมง

8. ภูมิปัญญาท้องถิ่น

เดิมประชาชนในหมู่ 6 บ้านไร่ ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ หาของป่าแต่การประกอบอาชีพ

ดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จ ทำให้รายได้ไม่เพียงพอที่จะมาจุนเจือครอบครัวจึงได้รวมตัวกัน จัดตั้งกลุ่มขึ้นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2542 มีสมาชิกก่อตั้ง 50 คน ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานได้เข้ามา ฝึกอาชีพให้กับชาวบ้าน ซึ่งสินค้าที่มีชื่อคือเฟอร์นิเจอร์ไม้สักแบบต่าง ๆ

9. การท่องเที่ยวในอดีต

ตำบลห้วยเขย่งเริ่มมีการท่องเที่ยวขึ้นในปี พ.ศ. 2539 โดยชมรมบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติ และผจญภัยแนวอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี (ชชช.) ต่อจากนั้นชุมชนได้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงาน กิจกรรมท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ระดับชุมชน โครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี (สมท-ก) ขึ้น

ในระยะแรกที่ ชชช. เข้ามาดำเนินการนำนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวในประเทศ แต่เมื่อเปลี่ยนการดำเนินการเป็น สมท-ก กลุ่มของนักท่องเที่ยวได้เปลี่ยนแปลงกลายเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติเสียเป็นส่วนใหญ่

การเข้าร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวที่ผ่านมา ชุมชนได้มีการรวมกลุ่มเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว อาทิ ให้บริการด้านอาหาร ที่พัก ยานพาหนะ การรักษาความปลอดภัย โดยสมาชิกที่เข้าร่วมส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านบ้านท่ามะเดื่อ ซึ่งที่ผ่านมา ชชช. มีหน้าที่จัดการตลาด คือการจัดหานักท่องเที่ยว และกระจายนักท่องเที่ยวเข้าสู่หมู่บ้านต่าง ๆ สำหรับหน้าที่ของชุมชนคือให้บริการในด้านต่าง ๆ กับนักท่องเที่ยว และส่วนของ สมท-ก จะมีนางสาวมุกนัดดา พิทักษ์มหาเกตุ เป็นผู้ทำการตลาด จัดหาลูกค้าและประชาสัมพันธ์

โปรแกรมการท่องเที่ยวเดิมที่จัดขึ้นจะประกอบด้วยหลายแบบด้วยกัน

ส่วนที่ 1 โปรแกรมการท่องเที่ยวของ ชชช. บ้านท่ามะเดื่อ

รายการที่ 1

นั่งเกวียน - เดินศึกษาธรรมชาติพุฒิน้ำปูสามสี - ปีนเขาจุดต้นไม้ยักษ์
รวมบริการอาหารกลางวัน 1 มื้อ ประกันอุบัติเหตุ รถรับ - ส่ง ระหว่างพฤษภาคมถึงเข้านไปจุดต้นไม้

ยักษ์ อัตราค่าบริการท่านละ 700 บาท

รายการที่ 2

เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ต่อจากรายการที่ 1 คือบริการบ้านพักใน หมู่บ้าน รวมบริการอาหารเช้า 1 มื้อ อาหารเช้า 1 มื้อ ประกันอุบัติเหตุ อัตราค่าบริการท่านละ 400 บาท ซึ่งหากไม่ต้องการพักหรือค้างคืน สามารถที่จะกลับได้และเลือกเพียงรายการที่ 1

ส่วนที่ 2 โปรแกรมการท่องเที่ยวของ สมท-ก

รายการท่องเที่ยว 1 วัน 1 คืน

วันที่ 1	09.00	นั่งเรือชมธรรมชาติ เขื่อนเขาแหลม
	10.30	กาแฟ – ของว่าง (บ้านรวมใจ)
	11.00	ธรรมชาติศึกษา (ตำบลห้วยเขย่ง)
		พรุพราชีณี (ปู 3 สี) สวนป่าทองผาภูมิ
		ถ้ำสองแปด
		น้ำตกโป่งกระดังงา
	12.00	อาหารกลางวันที่น้ำตกโป่งกระดังงา (บ้านห้วยปากคอก)
	15.00	วัฒนธรรมพื้นบ้าน (บ้านห้วยปากคอก)
		กาแฟ – ของว่าง
		การแสดงแบบพื้นบ้าน
	16.00	นั่งเกวียนชมธรรมชาติ ขณะเดินทางไปบ้านพัก (บ้านท่ามะเดื่อ)
	18.00	อาหารค่ำ (บ้านท่ามะเดื่อ)
	19.30	ชมการแสดงพื้นบ้าน (บ้านท่ามะเดื่อ)
	20.30	จบการแสดง
วันที่ 2	07.30	อาหารเช้า
	08.30	เดินทางกลับ

ตารางที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวโปรแกรมการท่องเที่ยวโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยว
แนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2542

จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	ราคา (บาท)/ คน	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	ราคา (บาท)/คน
4	1,400	5	1,165
6	1,100	7	1,265
8	1,090	9	1,030
10	950	11	910
12	870	20	730

ที่มา: ศูนย์ประสานงานกิจกรรมท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ระดับชุมชน โครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยว
แนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี (2542)

10. แหล่งท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง

1. พุปฺราชนี ปฺราชนี ... ศักดิ์ศรีแห่งห้วยเขย่ง

มีพื้นที่ประมาณ 519 ไร่ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของปูราชนี โดยองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) ได้สร้างทางเดินไม้สำหรับศึกษาธรรมชาติ พุปฺราชนีเป็นที่ชุ่มน้ำมีน้ำตลอดปีโดยมีน้ำมากในฤดูฝนและมีน้ำน้อยในฤดูแล้ง มีไม้ต้นขึ้นค่อนข้างหนาแน่น ไม้ที่พบส่วนมากเป็นไม้ไผ่ ฤดูกาลท่องเที่ยวจะเป็นการท่องเที่ยวในฤดูฝน เพราะสามารถพบเห็นปูราชนีได้ (ชื่อวิทยาศาสตร์: *Thaiphusa Sinki*) ปูราชนีอาศัยเฉพาะในบริเวณแม่น้ำน้อย อุทยานแห่งชาติไทรโยค และพุปฺราชนี อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ บริเวณเทือกเขา ตะนาวศรี จ.กาญจนบุรี เท่านั้น ลักษณะของปูราชนีจะโดดเด่นกว่าปูชนิดอื่นคือมีสามสี ได้แก่ สีแดง สีขาว และสีน้ำเงินม่วงดำ ขาดินทั้ง 4 คู่เป็นสีแดง ด้านข้างของกระดองทั้งสองและก้ามหนีบเป็นสีขาว ตรงกลางกระดองและเขี้ยวเป็นสีน้ำเงินม่วงดำ บริเวณริมฝีปากเป็นสีแดง กระดองนูนเรียบมีความกว้างมากกว่าความยาว เมื่อมีขนาดโตเต็มที่จะมีความกว้างของกระดองประมาณ 5 ซม. ส่วนมากจะอาศัยอยู่บริเวณสองข้างลำธารและเนินเขา โดยจะขุดรูอยู่ลึกประมาณครึ่งเมตรถึง 1 เมตร ในฤดูฝนจะออกจากรูมาผสมพันธุ์และลอกคราบ เพื่อเพิ่มขนาด ปัจจุบันปูราชนีจัดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พุทธศักราช 2535

การเข้าถึงพื้นที่พุราชินีนั้นค่อนข้างลำบาก เพราะนิยมเที่ยวชมพื้นที่ในช่วงฤดูฝน ลักษณะเส้นทางเป็นลักษณะทางดินลูกรังแดง เมื่อฝนตกจะมีลักษณะลื่นและมีน้ำท่วมขัง พาหนะที่ใช้เดินทางเข้าไปชมพุราชินีคือรถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อเท่านั้น

ภาพที่ 3 ทางเข้าตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 4 แคนนำการท่องเที่ยวที่ผ่านมาจากหมู่บ้านท่ามะเต๋อ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 5 ที่พักแบบโฮมสเตย์ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 6 ป้ายบอกทางเข้าสถานที่ท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 7 ทางเข้าพื้นที่พุประโคนในฤดูฝน ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 8 ทางเข้าชมพุประโคน ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 9 ป้ายบอกทางเข้าพญานาค ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 10 สะพานเดินศึกษาธรรมชาติในพื้นที่พญานาค ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 11 ปูราชินีในสภาพธรรมชาติ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

2. ต้นไม้ยักษ์

เป็นต้นตะเคียนสามพอนขนาดใหญ่ (ชื่อวิทยาศาสตร์: *Shorea rogersiana* Raiz.& Smit) บนเขาในเขตอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิแต่ชาวบ้านในละแวกใกล้เคียงส่วนใหญ่เข้าใจว่าเป็นต้นกระบากบ้าง ขมิ้นดำบ้าง บริเวณนี้มีไม้มีค่าจำนวนมาก มีการจัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติต้นไม้ยักษ์ขึ้นเพื่อรักษาต้นไม้ การเข้าถึงจะต้องจอดรถยนต์ไว้และเดินเท้าขึ้นไป ซึ่งเป็นการเดินทางในลักษณะของการเดินขึ้นเขาที่มีความลาดชันใช้เวลาเดินทางไปกลับประมาณ 4-6 ชั่วโมง และจะต้องมีคนนำทางเข้าไป สามารถท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล แต่หากท่องเที่ยวในฤดูฝนนั้นจะเข้าไปเยี่ยมชมค่อนข้างลำบากเพราะมีความลาดชันมาก

ภาพที่ 12 ต้นไม้ยักษ์ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

3. บึงน้ำทิพย์

เป็นบึงกว้างกลางหุบเขาสูง ซึ่งมีลักษณะคล้ายปล่องภูเขาไฟ มีเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ น้ำมีความลึกมากจนมองเห็นเป็นสีเขียวอยู่ท่ามกลางป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะกับการศึกษาธรรมชาติในรูปแบบผจญภัย ชาวบ้านตำบลห้วยเขย่งมีความเชื่อว่าบึงน้ำทิพย์นี้เป็นบึงลับแล อาจสืบเนื่องจากน้ำในบริเวณบึงมีสีเขียวเข้ม และเชื่อว่าหากได้กินน้ำในบึงแล้วจะทำให้อายุยืน การเข้าถึงพื้นที่นั้นจะต้องจอดรถยนต์ไว้ และเดินเท้าขึ้นไป ซึ่งเป็นการเดินทางในลักษณะของการเดินขึ้นเขาที่มีความลาดชันและลึกลงไปในหุบเขา ใช้เวลาเดินทางไปกลับประมาณ 4–5 ชั่วโมง และจะต้องมีคนนำทางเข้าไป สามารถท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล แต่หากท่องเที่ยวในฤดูฝนจะเข้าไปค่อนข้างลำบาก

ภาพที่ 13 บึงน้ำทิพย์ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

4. น้ำตกโป่งกระดังงา

อยู่เลยถ้ำสองแปดเข้าไป แต่สามารถนำรถยนต์เข้าถึงบริเวณน้ำตกได้ ในฤดูฝนควรเป็นรถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อ รวมทั้งสามารถขี่รถจักรยานยนต์เพื่อเข้าถึงบริเวณน้ำตก กิจกรรมที่พบส่วนใหญ่เป็นการเที่ยวชมความสวยงาม เล่นน้ำตก รับประทานอาหาร และสามารถพักค้างแรมบริเวณน้ำตกได้

ภาพที่ 14 น้ำตกโป่งกระดังงา ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

5. ถ้ำสองแปด

เป็นถ้ำที่สามารถพบเห็นค้างคาวกิตติได้ (ชื่อวิทยาศาสตร์: *Craseongcteris Thonglongyai*) โดยค้างคาวชนิดนี้มีขนาดเล็กมาก มีน้ำหนักเพียง 2 กรัม เล็กเพียงขนาดนิ้วหัวแม่มือของคนเท่านั้น ช่วงปีกกว้าง 160 มิลลิเมตร กินเนสบูคได้บันทึกไว้ เมื่อปี พ.ศ. 2529 ว่าเป็นสัตว์เลี้ยวลูกด้วยนมที่มีขนาดเล็กที่สุดในโลก ค้นพบโดยนักวิทยาศาสตร์ของไทยคือ คุณกิตติ ทองลงยา เมื่อปี พ.ศ. 2516

ภาพที่ 15 ถ้ำสองแปด ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมิน โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี มีวิธีการวิจัย ดังนี้ (1) เก็บรวบรวมข้อมูล (2) กลุ่มประชากรและหน่วยในการวิเคราะห์ (3) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา (4) วิธีดำเนินการวิจัย และ (5) การวิเคราะห์ข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการเก็บข้อมูลประกอบไปด้วย 2 ส่วนด้วยกัน คือ ข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลปฐมภูมิได้มาจาก 2 ส่วนด้วยกัน คือ

1.1 ส่วนที่หนึ่งได้มาจากการสอบถาม/สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย (1) องค์กรบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง (2) กลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวเดิม (3) ชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี (4) เจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี (5) เจ้าหน้าที่ส่วนงานวิจัยของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) (6) นักท่องเที่ยว และ (7) หน่วยงานราชการในตำบลห้วยเขย่ง

โดยทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างแบบการทำสำมะโนประชากร ซึ่งหมายถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกหน่วยประชากรที่สนใจศึกษา และประชากรที่ต้องการศึกษามีขนาดเล็กและมีความสำคัญเท่ากัน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2542: 6) โดยจะเลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ ความเข้าใจในพื้นที่ตำบลห้วยเขย่งและการท่องเที่ยวที่ผ่านมา ซึ่งประกอบด้วย (1) เจ้าหน้าที่ส่วนงานวิจัยของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) (2) หน่วยงานราชการในตำบลห้วยเขย่ง (3) กลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวเดิม (4) ชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี (5) องค์กรบริหาร

ส่วนตำบลห้วยเขย่ง และ (6) เจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี

2. นักท่องเที่ยว พิจารณานักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิและอุทยานแห่งชาติเขาแหลม เนื่องจากมีพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่งและปัจจุบันไม่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมในพื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง ดังนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมและอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ

ตารางที่ 3 สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าชมอุทยานแห่งชาติเขาแหลมและอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ ปี 2549

อุทยานแห่งชาติ	จำนวนนักท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2547 - 2548 (คน)					รวม %
	ต.ค. – ธ.ค.	ม.ค. – มี.ค.	เม.ย. – มิ.ย.	ก.ค. – ก.ย.	รวม	
ทองผาภูมิ	3,593	1,935	1,200	1,357	8,085	49.83
เขาแหลม	4,048	2,088	1,104	891	8,140	50.17
รวมทั้งหมด					16,225	100

ที่มา: ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ (2549)

การกำหนดขนาดตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิและอุทยานแห่งชาติเขาแหลม ใช้สูตรคำนวณหาขนาดตัวอย่างของ Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.1 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad (1)$$

โดย N = จำนวนของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิและอุทยานแห่งชาติเขาแหลม

n = จำนวนตัวอย่างนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่ต้องการ

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างกำหนดที่ 0.1

เมื่อนำมาแทนค่าในสมการที่ 1 จะได้

$$\begin{aligned} \text{จำนวนนักท่องเที่ยว} &= \frac{16255}{1+(16255 \times 0.1^2)} \\ &= 100 \quad \text{ตัวอย่าง} \end{aligned}$$

จากวิธีการคำนวณข้างต้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะเท่ากับ 100 ตัวอย่าง ซึ่งแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิจำนวน 50 ตัวอย่าง และนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาแหลมจำนวน 50 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นการสุ่มจากสมาชิกของกลุ่มประชากรเป้าหมายเท่าที่จะหาได้ โดยที่ตัวอย่างต้องสามารถตอบแบบสอบถามให้ได้ภายในช่วงเวลาที่ไม่ไปเก็บข้อมูลเท่านั้น (สุภาพร ศรีสัตตรัตน์, 2549)

1.2 และส่วนที่สองได้มาจากกระบวนการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วมโดยใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) กับแกนนำการท่องเที่ยวเดิมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวเดิม ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ส่วนวิจัยบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำกัด เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการวางแผนการท่องเที่ยว

2. ข้อมูลทุติยภูมิ

ได้มาจากการรวบรวมเอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยว และรวบรวมรายละเอียดของพื้นที่ศึกษาจากรายงานการวิจัยและเอกสารของหน่วยงานราชการ เอกชน ได้แก่ โครงการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพแห่งประเทศไทย บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ประชาชนในตำบลห้วยเขย่ง เป็นต้น รวมทั้งสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต รายงานทางวิชาการวิทยานิพนธ์ และสอบถามจากผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง

กลุ่มประชากรและหน่วยในการวิเคราะห์

การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเรื่องการประเมินโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี แบ่งออกเป็นหลายส่วนด้วยกัน โดยในแต่ละส่วนจะใช้หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายบุคคล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ใช้ในการสัมภาษณ์องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง ชมรมกลุ่มบริการ จัดนาเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี สหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรีและเจ้าหน้าที่ส่วนวิจัย บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยสอบถามด้านแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวที่ผ่านมา และโปรแกรมการท่องเที่ยวเดิม อาทิ ลักษณะพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวที่ผ่านมา และสาเหตุของความล้มเหลว

2. แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้มี 2 ชุดด้วยกัน คือ

ชุดที่ 1 แบบประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลของ (1) เจ้าหน้าที่ส่วนงานวิจัยของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และ (2) หน่วยงานราชการในตำบลห้วยเขย่ง โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของประชากร อาทิ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน จำนวนปีที่อาศัย/ทำงานอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวในด้านของ (1) ลักษณะของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว (2) ความน่าดึงดูดใจ/น่าสนใจของสถานที่ (3) ความหายากของทรัพยากร (4) ความพิเศษของแหล่งท่องเที่ยว (5) ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว (6) ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว (7) ช่วงเวลาท่องเที่ยว (8) ความแปรปรวนของแหล่งท่องเที่ยว (9) ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (10) การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว และ (11) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ชุดที่ 2 แบบประเมินโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาดในแบบประเมิน แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ (1) ผลិតภัณฑ์ (2) ราคา (3) ช่องทางการจัดจำหน่าย และ (4) การส่งเสริมการตลาดใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก (1) นักท่องเที่ยว (2) เจ้าหน้าที่ส่วนงานวิจัยของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และ (3) หน่วยงานราชการในตำบลห้วยเขย่ง โดยแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นแบบ ปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของประชากร อาทิ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน จำนวนปีที่อาศัย/ ทำงานอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว ใช้ประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาด ประกอบด้วย (1) ความเหมาะสมของแหล่งท่องเที่ยว อาทิ ความเหมาะสมของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ความน่าสนใจของโปรแกรมการท่องเที่ยว (2) ความเหมาะสมด้านราคา อาทิ ความเหมาะสมของราคาโปรแกรมการท่องเที่ยว (3) ความเหมาะสมด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (4) ความเหมาะสมด้านการส่งเสริมการตลาด อาทิ การรับรู้โปรแกรมการท่องเที่ยว

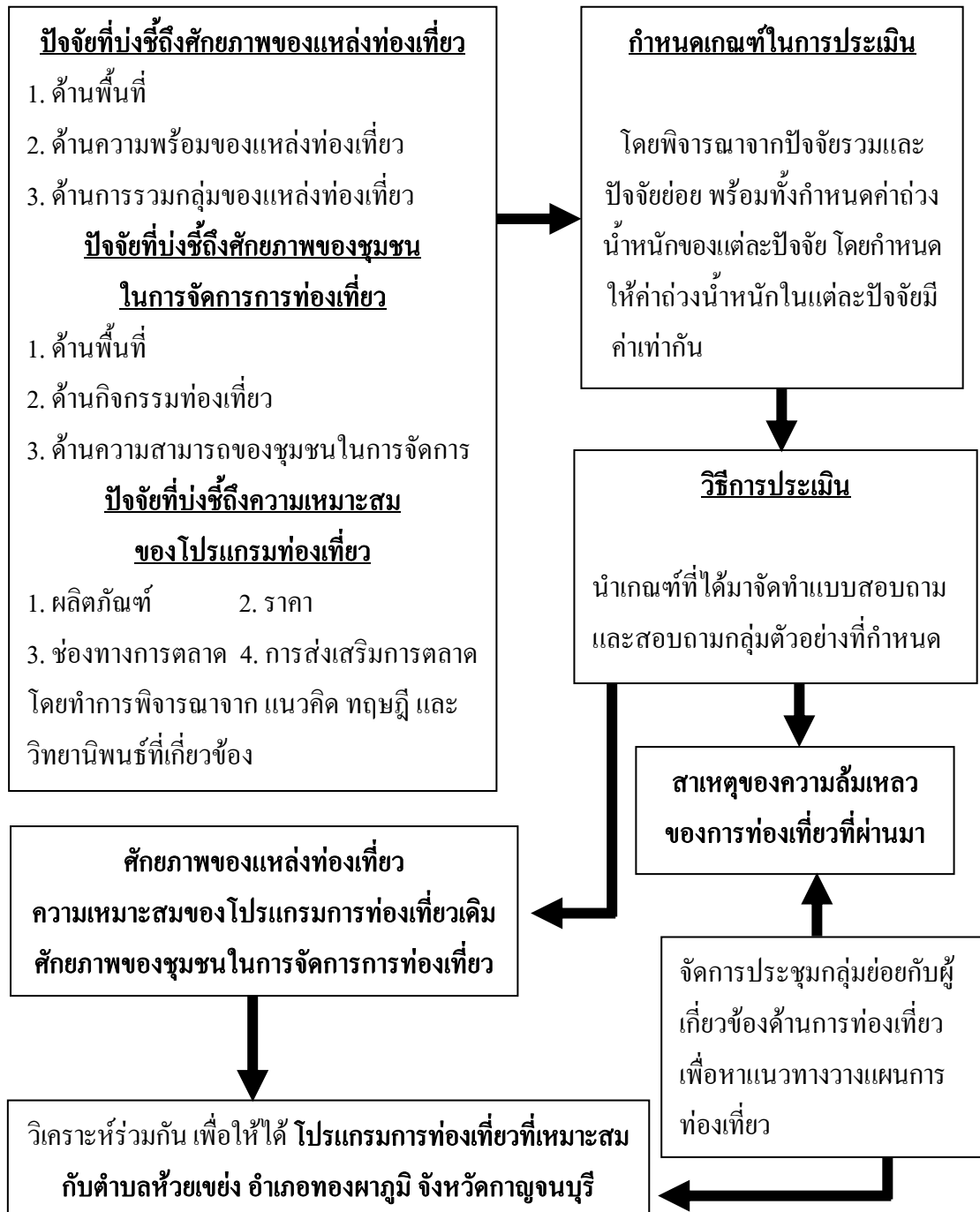
3. แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์

แบบประเมินศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ใช้สำหรับเก็บข้อมูลของกลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวเดิม โดยเป็นแบบสอบถามสัมภาษณ์ตามมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป อาทิ เพศ อายุ สถานภาพในครัวเรือน ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ จำนวนปีที่อาศัยในตำบลห้วยเขย่ง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านศักยภาพชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ประกอบด้วย (1) ความต้องการเข้าร่วมในการท่องเที่ยว (2) ความสามารถของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว (3) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และ (4) สาเหตุของความล้มเหลวของโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีต

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 16 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับวิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นที่ 1

ออกแบบสอบถาม 3 ชุดคือ (1) แบบประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว (2) แบบประเมินศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และ (3) แบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาด รวมทั้งจัดการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อหาแนวทางการวางแผนการท่องเที่ยวจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวเดิม ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ส่วนวิจัยบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

2. ขั้นที่ 2

สำหรับวัตถุประสงค์ในข้อหนึ่ง เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของความล้มเหลวของการท่องเที่ยวที่ผ่านมา จะรวบรวมข้อมูลโดยสอบถามกลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวเดิม ชมรมกลุ่มบริการนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี สหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี องค์กรบริหารตำบลห้วยเขย่ง และเจ้าหน้าที่ส่วนงานวิจัย บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เพื่อนำประมวลหาสาเหตุที่แท้จริงของความล้มเหลวของการท่องเที่ยว

สำหรับวัตถุประสงค์ในข้อสอง เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาด จะเก็บรวบรวมข้อมูลจาก (1) นักท่องเที่ยว (2) เจ้าหน้าที่ส่วนงานวิจัยของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และ (3) หน่วยงานราชการในตำบลห้วยเขย่ง

สำหรับวัตถุประสงค์ในข้อสาม เพื่อให้ทราบถึงโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่ในตำบลห้วยเขย่ง จะนำศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาด และแนวทางการวางแผนการท่องเที่ยวจากการประชุมกลุ่มย่อยมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อให้ได้แนวทางการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง

3. ขั้นที่ 3

ในการให้คะแนนด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวและการประเมินโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาด จะสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่าปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีหรือไม่มี สามารถจัดการได้หรือไม่ ซึ่งได้กำหนดระดับของศักยภาพออกเป็น 4 ระดับด้วยกัน คือ

มาก/เหมาะสมมาก/ระดับมาก	ให้คะแนนเป็น 3
ปานกลาง/เหมาะสมปานกลาง/ระดับปานกลาง	ให้คะแนนเป็น 2
น้อย/เหมาะสมน้อย/ระดับน้อย	ให้คะแนนเป็น 1
ไม่มี/ไม่สามารถจัดการได้/ไม่เหมาะสม	ให้คะแนนเป็น 0

ในการคำนวณศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวและการประเมิน โปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาด ใช้วิธีการสมการถ่วงน้ำหนัก โดยดัดแปลงมาจาก Emphandhu และ Chettamart (1997 อ้างใน อุไรพรรณ ปรางอุคมทรัพย์, 2546) มีรูปแบบสมการคือ

$$\text{POTENTIAL}_i = \sum_{i=1} \frac{W_i R_i}{W_i} \quad (2)$$

โดย POTENTIAL_i = ระดับศักยภาพของสิ่งที่ต้องการศึกษา
 $W_{1...n}$ = ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวแปรที่ 1 ถึง n โดยให้ค่าถ่วงน้ำหนักของแต่ละตัวแปร (ตัวแปรที่ 1 ถึง n) มีค่าเท่ากับ 1 เนื่องจากทุกตัวชี้วัดมีค่าเท่ากัน
 $R_{1...n}$ = ค่าคะแนนศักยภาพของตัวแปรที่ 1 ถึง n ในการให้ค่าคะแนนของตัวชี้วัดมี 3 ระดับด้วยกัน คือมีค่าตั้งแต่ 1 ถึง 3 โดย ค่าคะแนนระดับ 1 หมายถึง ระดับศักยภาพต่ำ ค่าคะแนนระดับ 2 หมายถึง ระดับศักยภาพปานกลาง และค่าคะแนนระดับ 3 หมายถึง ระดับศักยภาพสูง

ค่าที่ได้จากการคำนวณโดยสมการที่ 2 จะเป็นค่าคะแนนซึ่งมีความเป็นไปได้ตั้งแต่ 1 (ศักยภาพต่ำ) ถึง 3 (ศักยภาพสูง) โดยในการคำนวณระดับศักยภาพได้มาจาก

$$\begin{aligned}
 \text{ระดับศักยภาพ} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วงชั้น}} \\
 &= \frac{3 - 1}{3} \\
 &= 0.66
 \end{aligned}$$

ดังนั้น ระดับของศักยภาพสามารถแบ่งได้ออกเป็น

$$\begin{aligned}
 1.00 - 1.66 &= \text{LOW} && \text{หมายถึง มีระดับศักยภาพต่ำ} \\
 1.67 - 2.33 &= \text{MEDIUM} && \text{หมายถึง มีระดับศักยภาพปานกลาง} \\
 2.34 - 3.00 &= \text{HIGH} && \text{หมายถึง มีระดับศักยภาพสูง}
 \end{aligned}$$

ในการวิเคราะห์ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาดใช้วิธีสมการถ่วงน้ำหนักในการวิเคราะห์เช่นเดียวกัน

$$\begin{aligned}
 \text{ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยว} &= \sum_{i=1}^n \frac{W_i R_i}{W_i} && (3) \\
 \text{ในอดีตและปัจจัยด้านการตลาด} &&&
 \end{aligned}$$

โดย $W_{1...n}$ = ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวแปรที่ 1 ถึง n โดยให้ค่าถ่วงน้ำหนักของแต่ละตัวแปร (ตัวแปรที่ 1 ถึง n) มีค่าเท่ากับ 1 เนื่องจากทุกตัวชี้วัดมีค่าเท่ากัน

$R_{1...n}$ = ค่าคะแนนความเหมาะสมของตัวแปรที่ 1 ถึง n ค่าคะแนนของตัวชี้วัดมี 3 ระดับด้วยกัน คือมีค่าตั้งแต่ 1 ถึง 3 โดย คะแนนระดับ 1 หมายถึง ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวต่ำ คะแนนระดับ 2 หมายถึง ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวปานกลาง และคะแนนระดับ 3 หมายถึง ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวสูง

ดังนั้นระดับของความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้เป็น

$$\begin{aligned}
 1.00 - 1.66 &= \text{LOW} && \text{หมายถึง มีความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวต่ำ}
 \end{aligned}$$

1.67 – 2.33	=	MEDIUM	หมายถึง มีมีความเหมาะสมของโปรแกรมการ ท่องเที่ยวปานกลาง
2.34 – 3.00	=	HIGH	หมายถึง มีความเหมาะสมของโปรแกรมการ ท่องเที่ยวสูง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

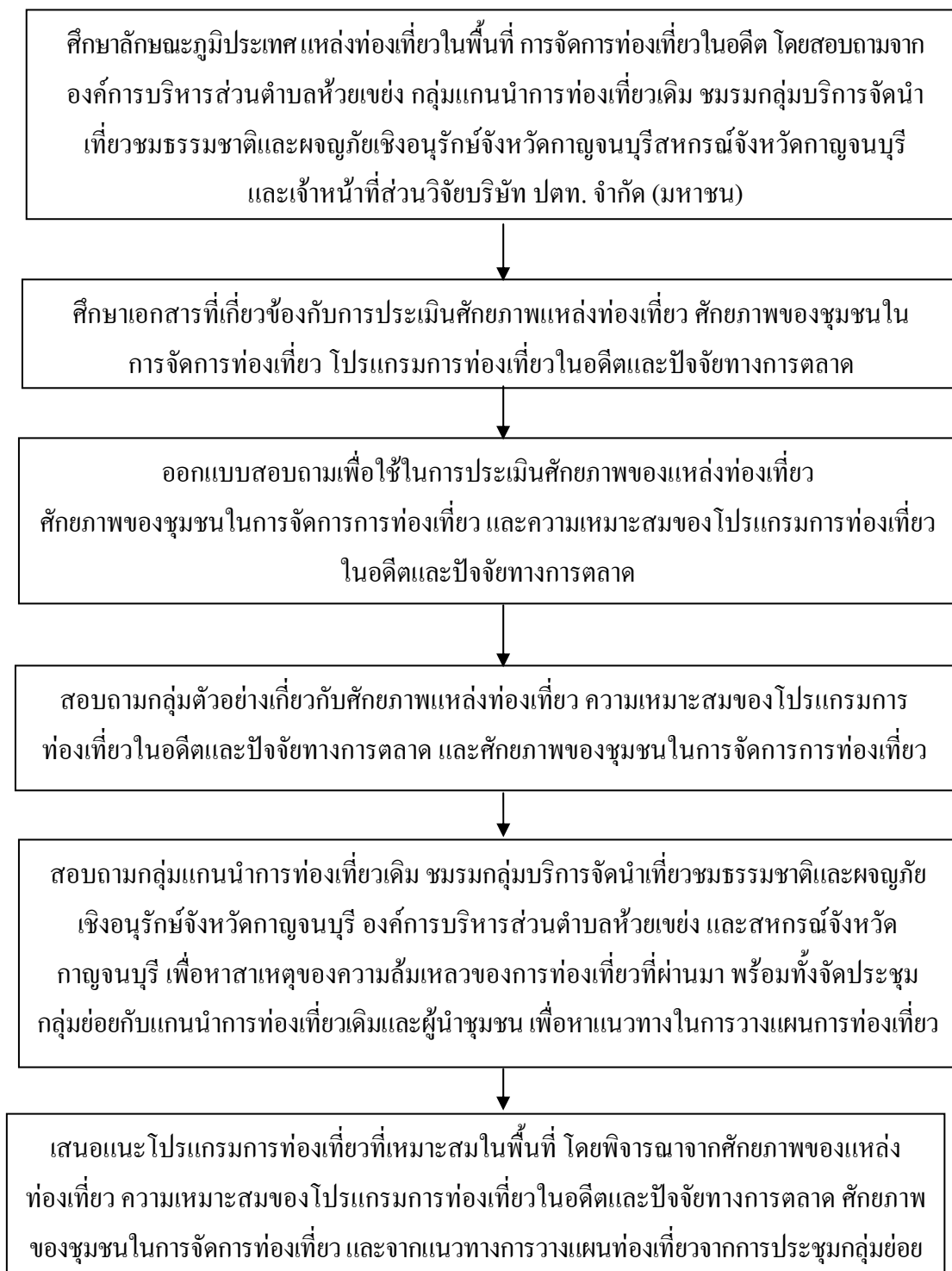
1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

สำหรับอธิบายผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว และความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยด้านการตลาดโดยใช้ร้อยละ

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

เพื่อให้ทราบถึงระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ระดับศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว และระดับความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาดจะได้จากการคำนวณโดยใช้วิธีสมการถ่วงน้ำหนัก

ขั้นตอนการทำวิจัย

ภาพที่ 17 ขั้นตอนการทำวิจัย

บทที่ 4

ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์

ผลการศึกษาเรื่องการประเมินโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี แบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ (1) สาเหตุของความล้มเหลวของการท่องเที่ยว (2) การประเมินโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาด และ (3) โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของตำบลห้วยเขย่ง

สาเหตุของความล้มเหลวของการท่องเที่ยว

1. การท่องเที่ยวในอดีต

จุดเริ่มการท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง เริ่มขึ้นจากประชาชนในตำบลถิ่นถิ่นอำเภอทองผาภูมิ และตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค ตระหนักถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวชมธรรมชาติที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์และด้วยการสนับสนุนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) สำนักงานภาคกลาง เขต 1 ได้ร่วมกันจัดตั้งชมรมบริการนำเที่ยวเพื่อเปิดเป็นธุรกิจการท่องเที่ยวโดยใช้ชื่อว่า “ชมรมบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยแนวอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี (ชชช.)” ในวันที่ 11 มิ.ย. 2537 โดยมีหลักการคือ

1. มีทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นป่า ถ้ำ ลำธาร ทิวเขา สวยงาม เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสและชื่นชมธรรมชาติ
2. เนื่องจากป่าเป็นทรัพยากรอันมีค่าและมีเหลืออยู่น้อยจึงต้องการที่จะอนุรักษ์ธรรมชาติที่เหลืออยู่ให้ดำรงอยู่ต่อไป ส่งเสริมการปลูกและเพิ่มพื้นที่ป่าธรรมชาติให้มากขึ้นและสร้างจิตสำนึกในการรักธรรมชาติอันเนื่องมาจากการเห็นคุณค่าของธรรมชาติที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่โดยไม่ต้องตัดไม้ทำลายป่า
3. สร้างงาน กระจายรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่

ขณะนั้นมีนายสังเวียน หนองบัวดี เป็นประธาน หลังจากจัดตั้งชมรมได้ขอความอนุเคราะห์จากกรมป่าไม้เพื่อขออนุญาตเข้าดำเนินการจัดนำเที่ยวแนวอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติที่มีอยู่ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี และได้การตอบรับจากกรมป่าไม้อนุญาตเข้าใช้พื้นที่

เมื่อชมรม ฯ เปิดทำการได้ระยะหนึ่งจึงยกระดับตนเองและขอจดทะเบียนเปลี่ยนสถานะจากชมรมบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรีมาเป็น “สหกรณ์บริการนำเที่ยวชมธรรมชาติแนวอนุรักษ์กาญจนบุรี (ส.บ.อ.ก.)” ในวันที่ 2 มิถุนายน 2538 เลขหมายทะเบียนสหกรณ์ น. 021338 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์อาชีพด้านการท่องเที่ยวให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นมุ่งพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ มีนายเพชร พลุกษา เป็นประธาน เริ่มดำเนินการท่องเที่ยวครั้งแรกในวันที่ 19 มิถุนายน 2539 ในระยะแรกได้เปิดการท่องเที่ยวขึ้นใน 3 สถานที่ที่มีความพร้อมคือ กิจกรรมขี่ช้าง ล่องแพ และรำตง ที่บ้านหนองบาง ตำบลลิ้นถิ่น และจักรยานภูเขา ชมพู่ 3 สี ที่บ้านท่ามะเดื่อ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

บ้านท่ามะเดื่อ ตำบลห้วยเขย่ง เข้าร่วมเป็นสมาชิก ส.บ.อ.ก. โดยมีนายบุญนิยม ดวงจันทร์ เป็นประธานสมาชิก ส.บ.อ.ก. กลุ่มบ้านท่ามะเดื่อ ในการจัดการการท่องเที่ยว ส.บ.อ.ก. จะคัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละหมู่บ้าน ให้คำแนะนำในการพัฒนาแต่งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาชาวบ้านต้องรับผิดชอบเอง ในด้านการวางแผนการตลาดและหานักท่องเที่ยว ส.บ.อ.ก. เป็นผู้จัดการทั้งหมดโดยหักค่าใช้จ่ายร้อยละ 10 ของรายได้ทั้งหมด เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของสหกรณ์ สำหรับหน้าที่ของชุมชนคือให้ บริการแก่นักท่องเที่ยว อาทิ บริการด้านอาหาร ที่พัก การรักษาความปลอดภัย บริการรถรับส่ง

โปรแกรมนำเที่ยวของ ส.บ.อ.ก. ในขณะนั้นมีหลายแบบด้วยกัน ตามแต่ละหมู่บ้านที่มี สำหรับตำบลห้วยเขย่งมีโปรแกรมด้วยกัน 2 โปรแกรม คือ

โปรแกรมที่ 1 นั่งเกวียน – เดินศึกษาธรรมชาติพุดน้ำสามสี – ปีนเขาคูตันไม้ยักษ์ รวมบริการอาหารกลางวัน 1 มื้อ ประกันอุบัติเหตุ รถรับ – ส่ง ระหว่างพรุปู – เขิงเขาจันคูตันไม้ยักษ์ อัตราค่าบริการท่านละ 700 บาท

โปรแกรมที่ 2 บริการบ้านพักในหมู่บ้าน รวมบริการอาหารเช้า 1 มื้อ อาหารเช้า 1 มื้อ ประกันอุบัติเหตุ อัตราค่าบริการท่านละ 400 บาท

สำหรับรายได้ที่ชุมชนได้รับ ชุมชนเป็นผู้จัดทำใบเสนอราคากิจกรรมท่องเที่ยวให้แก่ ส.บ.อ.ก. ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2541 มีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 รายการราคากิจกรรมท่องเที่ยวสหกรณ์บริการนำเที่ยวชมธรรมชาติแนวอนุรักษ์
กาญจนบุรี ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2541

รายการกิจกรรมท่องเที่ยว ตำบลห้วยเขย่ง	ราคากลุ่ม (บาท)	ส.บ.อ.ก. (บาท)	ประสานงาน (บาท)	ราคาเต็ม (บาท)
อาหารเช้า	60	6	3	69
อาหารกลางวัน	80	8	4	92
อาหารเย็น	100	10	5	115
อุปกรณ์สำรวจถ้ำ (ไฟฉาย)	50	5	2.5	57.5
อุปกรณ์คูณก	50	5	2.5	57.5
เกวียน	50	5	2.5	57.5
เช่าเต็นท์หรือที่พัก	100	10	5	115
ล่องแพไม้ไผ่	100	10	5	115
ผู้ช่วยนำท่องเที่ยว 1 คน	90	9	4.5	103.5
ผู้สื่อความหมาย 1 วัน	40	4	2	46
ไกด์ท้องถิ่น 1 วัน	50	5	2.5	57.5
รถยนต์บริการรับ-ส่งในพื้นที่	200	20	10	230
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	60	6	3	69

ที่มา: สหกรณ์บริการนำเที่ยวชมธรรมชาติแนวอนุรักษ์กาญจนบุรี (ส.บ.อ.ก.) (2541)

โปรแกรมการท่องเที่ยวนี้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2539 เป็นต้นมา ซึ่งในขณะนั้นมีนักท่องเที่ยวชาวไทยมาท่องเที่ยวเป็นระยะ แต่เมื่อผ่านไปปีเศษ ส.บ.อ.ก. ไม่ได้จัดส่งนักท่องเที่ยวให้กับตำบลห้วยเขย่งอีก

และขณะที่ ส.บ.อ.ก. ดำเนินงานอยู่ ตำบลห้วยเขย่งเองได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานกิจกรรมท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ระดับชุมชน โครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี (สมท-ก) สนับสนุนโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้มีการริเริ่มและให้คำปรึกษาโดยนายพงศ์ศักดิ์

พิทักษ์มหาเขต และ โดยการแนะนำของโครงการก่อตั้งมูลนิธิพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ (มพบท) ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2538 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มสมาชิกโดยวิธีร่วมกันดำเนินธุรกิจและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ร่วมกัน โดยมีนายสมศักดิ์ บุณสมบัติเป็นประธาน

การดำเนินงานของ สมท-ก เป็นการรวมกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งมีลักษณะการเข้าร่วมแบบสหกรณ์ คือให้ชาวบ้านซื้อหุ้นและดำเนินกิจกรรม เมื่อเวลาสิ้นปีจะปันผลให้กับสมาชิกเป็นลักษณะของกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน ส่วนในการทำการตลาดและจัดหานักท่องเที่ยว ให้ฝ่ายขายเป็นรับผิดชอบซึ่งได้แก่นางสาวมุกนัสดา พิทักษ์มหาเขต

ตั้งแต่มีการจัดตั้ง สมท-ก มีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา โดยนักท่องเที่ยวส่วนมากที่เข้ามาท่องเที่ยวเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยโปรแกรมการท่องเที่ยวเป็นแหล่งท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง ดังนี้

รายการท่องเที่ยว 1 วัน 1 คืน

วันที่ 1	09.00	นั่งเรือชมธรรมชาติ เขื่อนเขาแหลม
	10.30	กาแฟ – ของว่าง (บ้านรวมใจ)
	11.00	ธรรมชาติศึกษา (ตำบลห้วยเขย่ง)
		พรุประาณี (ปู 3 สี) สวนป่าทองผาภูมิ
		ถ้ำสองแปด
		น้ำตกโป่งกระดิงงา
	12.00	อาหารกลางวันที่น้ำตกโป่งกระดิงงา (บ้านห้วยปากคอก)
	15.00	วัฒนธรรมพื้นบ้าน (บ้านห้วยปากคอก)
		กาแฟ – ของว่าง
		การแสดงแบบพื้นบ้าน
	16.00	นั่งเกวียนชมธรรมชาติ ขณะเดินทางไปบ้านพัก (บ้านท่ามะเดื่อ)
	18.00	อาหารค่ำ (บ้านท่ามะเดื่อ)
	19.30	ชมการแสดงพื้นบ้าน (บ้านท่ามะเดื่อ)
	20.30	จบการแสดง

วันที่ 2 07.30 อาหารเช้า
08.30 เดินทางกลับ

ราคาของโปรแกรมขึ้นอยู่กับจำนวนของนักท่องเที่ยว โดยเริ่มจากนักท่องเที่ยว 4 คน คิดราคาคนละ 1,400 บาท จนถึงนักท่องเที่ยว 20 คน คิดราคาคนละ 730 บาท

ในด้านรายได้ของชุมชน แต่ละหน้าที่จะมีรายได้แตกต่างกัน แบ่งออกเป็น

1. เจ้าหน้าที่ฝ่ายโภชนาการ ประกอบด้วยหัวหน้ากลุ่ม 1 คน กำหนดลูกทีมตามจำนวนของนักท่องเที่ยว แบ่งเป็น (1) นักท่องเที่ยว 4-6 คน ลูกทีม 1 คน (2) นักท่องเที่ยว 7-9 คนมีลูกทีม 2 คน และ (3) นักท่องเที่ยว 10 คนขึ้นไป มีลูกทีม 3 คน อัตราค่าตอบแทน หัวหน้ากลุ่มครั้งละ 200 บาท ลูกทีมครั้งละ 150 บาท มีหน้าที่รับผิดชอบความเรียบร้อยทั่วไป รับผิดชอบด้านการทำครัว ล้างจาน และซักเก็บเครื่องนอน
2. เจ้าหน้าที่ฝ่ายทำความสะอาดบ้านพักนักท่องเที่ยว เปลี่ยนวันเว้นวัน รับผิดชอบทำความสะอาดบ้านพักนักท่องเที่ยวทั้งชั้นบนและชั้นล่าง ทำทุกวัน ครั้งละ 1 คน อัตราค่าตอบแทนวันละ 50 บาท
3. เจ้าหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยทั่วไปบริเวณบ้านพักนักท่องเที่ยว เปลี่ยนครั้งละ 1 คน ทำทุกรอบ 15 วัน อัตราค่าตอบแทนครั้งละ 150 บาท
4. เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย วันละ 2 กะ กะละ 1 คน อัตราค่าตอบแทนกะละ 110 บาท
5. เยาวชนทำหน้าที่ช่วยกำกับการแสดง ครั้งละ 2 คน ค่าตอบแทนคนละ 50 บาท
6. เจ้าหน้าที่นำทางท่องเที่ยว 2 คน อัตราค่าตอบแทนคนละ 100 บาท
7. รถรับส่งนักท่องเที่ยว หมุนเวียนรองรับนักท่องเที่ยว 6 คนต่อ 1 คันรถ ได้รับค่าแรงคันละ 800 บาทต่อวัน

2. สาเหตุของความล้มเหลวของการท่องเที่ยวที่ผ่านมา

จากการรวบรวมข้อมูล พบสาเหตุของความล้มเหลวที่ผ่านมาของการท่องเที่ยวเกิดจาก

1. สมาชิกของ ส.บ.อ.ก. ประกอบไปด้วยประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่อำเภอทองผาภูมิและอำเภอไทรโยค มีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ทำให้การบริหารงานของคณะกรรมการเป็นไปด้วยความลำบาก อีกทั้งคณะกรรมการไม่สามารถอธิบายระบบการบริหารงานให้กับสมาชิกเข้าใจได้ อาทิ การบริหารการเงิน และส่วนหนึ่งอาจเกิดจากคณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ ธุรกิจท่องเที่ยวทำให้การบริหารงานไม่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับสมาชิกไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าประชุม ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถดำรงความเป็นสหกรณ์ตามกฎหมายได้

2. ในการส่งนักท่องเที่ยวเข้าไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก ส.บ.อ.ก. จะหักรายได้จากรายได้ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 10 เพื่อนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงาน แต่เมื่อนักท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักมากขึ้น สมาชิกบางคนได้นำนักท่องเที่ยวไปหมู่บ้านต่าง ๆ โดยไม่ผ่าน ส.บ.อ.ก. และไม่หักรายได้ให้กับ ส.บ.อ.ก. ทำให้ ส.บ.อ.ก. ไม่มีรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงานจึงต้องถูกระงับการดำเนินงานในที่สุด

3. การเข้ามาทำธุรกิจการท่องเที่ยวของภาคเอกชนในพื้นที่ ทำให้ ส.บ.อ.ก. มีบทบาทลดน้อยลง เพราะไม่สามารถแข่งขันกับภาคเอกชนได้ ทำให้รายได้ลดลง ส่งผลให้ ส.บ.อ.ก. มีผลประกอบการขาดทุนติดต่อกันเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ส่งผลให้ถูกระงับการดำเนินงานลง เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2549

4. ในการจัดตั้ง สมท-ก มีประชาชนในตำบลห้วยเขย่งเข้าร่วมเป็นสมาชิก ในการจัดการท่องเที่ยวจำนวนหนึ่ง แต่ยังคงขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบธุรกิจการท่องเที่ยว ทำให้ไม่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้ตามที่ควรจะเป็น เช่น ในการนั่งเกวียนชมหมู่บ้าน ผู้บังคับเกวียนไม่สามารถบังคับเกวียนให้ไปตามทาง ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับบาดเจ็บ หรือในโปรแกรมท่องเที่ยวต้องพาไปสถานที่นี้ แต่ไม่ได้พาไปหรือไปไม่ครบ ทำให้นักท่องเที่ยวไม่พอใจและไม่ประทับใจ ส่งผลให้ไม่กลับมาใช้บริการอีก ประกอบกับในการทำการตลาดชุมชนไม่สามารถหานักท่องเที่ยวเองได้ ต้องอาศัยบริษัทท่องเที่ยวเดิม ซึ่งผู้ติดต่อกับบริษัทท่องเที่ยวและทำการตลาดคือนางสาวมุกนัดดา พิทักษ์มหาเกตุ เมื่อนักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจที่จะใช้บริการทำให้ล้มเลิกการท่องเที่ยวไปในที่สุด

5. คณะกรรมการของ สมท-ก เกิดจากการจัดตั้งกันเองในชุมชน ซึ่งในขณะนั้นมีนายสมศักดิ์ บุญสมบัติ เป็นประธาน ระยะแรกของการดำเนินงานมีการเรียกประชุมสมาชิกอย่างต่อเนื่องเพื่อชี้แจงให้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ และในการให้บริการนักท่องเที่ยวจะจัดลำดับการทำงานเป็นรอบและเมื่องานเสร็จได้รับค่าตอบแทนทันที แต่เมื่อดำเนินงานได้ระยะหนึ่งสมาชิกเกิดความสงสัยในรายได้ที่ได้รับ เพราะหลังจากงานเสร็จแล้วค่าตอบแทนที่จะได้รับล่าช้าออกไป รวมถึงการเรียกประชุมชี้แจงไม่ได้เรียกประชุมดังเดิม เมื่อสิ้นปีไม่ได้รับเงินปันผลตามที่ตกลงไว้ ทำให้สมาชิกส่วนหนึ่งถอนหุ้นออก แต่ยังเหลือสมาชิกอีกส่วนหนึ่งที่ถือหุ้นต่อ ประกอบกับความขัดแย้งภายในของคณะกรรมการทำให้การดำเนินงานไม่ราบรื่นและเกิดปัญหา

6. จากเดิมโปรแกรมการท่องเที่ยวจัดให้นักท่องเที่ยวเข้าพักพร้อมกับชาวบ้านในหมู่บ้าน โดยมีบ้านพักให้กับนักท่องเที่ยว ต่อมามีการย้ายที่พักไปยังบ้านพักหลังใหม่ ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นการกระจายรายได้ให้กับชาวบ้าน และหลังจากนั้นได้ย้ายที่พักของนักท่องเที่ยวออกมาอยู่ภายนอกหมู่บ้านอีก ซึ่งเมื่อย้ายออกมาได้ระยะหนึ่งก็เกิดไฟไหม้บ้านพัก หลังจากนั้นการท่องเที่ยวภายในชุมชนก็หายไป

7. หากมองในด้านลักษณะทางกายภาพแหล่งท่องเที่ยวแล้ว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่งค่อนข้างลำบากและสามารถท่องเที่ยวได้ในบางฤดูกาลเท่านั้น ทำให้บางครั้งนักท่องเที่ยวไม่สามารถท่องเที่ยวในบางสถานที่ในตำบลห้วยเขย่งได้ อาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวไม่กลับมาท่องเที่ยวอีก รวมทั้งจังหวัดกาญจนบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวที่คล้ายกับตำบลห้วยเขย่งอยู่มาก ทำให้นักท่องเที่ยวมีตัวเลือกที่จะท่องเที่ยวมากขึ้น

3. แนวคิดการท่องเที่ยวในอนาคต

1. แนวคิดของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวในอนาคต

หลังจากการหยุดชะงักลงของการท่องเที่ยวที่ผ่านมาประกอบกับการเข้ามาพัฒนาชุมชนจากหลายภาคส่วน โดยยึดหลักการพอเพียงและความต้องการของชุมชนที่จะพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง ทำให้ชุมชนเกิดแนวคิดและจัดตั้งสภาผู้นำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมีความเข้มแข็งและสามารถที่จะอยู่ได้ด้วยตนเอง สภาผู้นำได้จัดตั้งขึ้นมาเป็นระยะเวลา 4 ปีเศษ โดยสมาชิกของสภาผู้นำประกอบไปด้วยแกนนำชุมชนต่าง ๆ ที่มีความต้องการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้นจากเดิม ปัจจุบันมีนายเรือง ปลงจิตร เป็นประธาน

ผลจากการประชุมกลุ่มย่อยกับกลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวเดิมและผู้เกี่ยวข้อง พบแนวทางในการจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตเริ่มต้นจากปัจจุบันได้มีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือและให้ความรู้กับชุมชนในการจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเริ่มต้นที่หน่วยงานการศึกษา รวมทั้งหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาเก็บข้อมูลในพื้นที่และวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ และพร้อมกันนั้นได้มีการส่งเสริมให้ความรู้กับชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และชุมชนเองได้ตอบสนองในเรื่องการจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเพื่อดำเนินการเรื่องการท่องเที่ยว โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้นำซึ่งคณะกรรมการนี้คัดเลือกจากแกนนำการท่องเที่ยวเดิม สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวจะให้หมู่บ้านต่าง ๆ เสนอสถานที่และสิ่งที่น่าสนใจในหมู่บ้านเพื่อคัดเลือกและพัฒนาต่อไป ซึ่งขณะนี้ได้มอบหมายให้หมู่บ้านท่ามะเดื่อ เป็นหมู่บ้านนำร่องในการจัดการท่องเที่ยวขึ้นใหม่ โดยระยะแรกหน่วยงานต่าง ๆ จะเข้ามาดูแลในส่วนของโปรแกรมการท่องเที่ยว จัดหาลูกค้าและนักท่องเที่ยว เลือกสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งวางระบบการท่องเที่ยวต่าง ๆ เมื่อชุมชนสามารถที่จะยืนได้ด้วยตนเองแล้ว จะให้ชุมชนเป็นผู้ดูแลและจัดการด้วยตนเองต่อไป

และเมื่อสอบถามว่าในขณะนี้หากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในตำบลห้วยเขย่ง ชุมชนสามารถจัดการได้หรือไม่ ชุมชนตอบว่าสามารถจัดการได้แต่ในการจัดการของชุมชนนั้นไม่สามารถจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวได้ แต่หากนักท่องเที่ยวบอกสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องการ ชุมชนก็สามารถพาไปเที่ยวชมและจัดการในเรื่องอาหาร ที่พักและบริการอื่น ๆ ได้ แต่หากต้องดูแลทั้งระบบยังไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง

2. แนวคิดของชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี (ส.บ.อ.ก. เดิม)

ในส่วนของชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี มีความคิดที่จะดำเนินการท่องเที่ยวต่อไปโดยยึดวัตถุประสงค์เดิมคือต้องการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ก่อให้เกิดรายได้และป้องกันการเข้ามาผูกขาดของบริษัทนำเที่ยวเอกชนแต่ปัญหาคือจากเดิมที่จัดตั้งเป็นสหกรณ์บริการนำเที่ยวชมธรรมชาติแนวอนุรักษ์กาญจนบุรี ได้ยุติบทบาทลงกลายเป็นชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี (ชชช.) อีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นจึงต้องเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและการยุติบทบาทของ ส.บ.อ.ก. รวมทั้งสอบถามความต้องการของสมาชิกในการดำเนินงานว่าต้องการที่จะพัฒนาและร่วมทำกิจกรรมต่อหรือไม่ หากต้องการเข้าร่วมดำเนินงานเช่นเดิมก็จะทำการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว

ต่อไป และยกบทบาทขึ้นให้เป็นสหกรณ์ในที่สุด สำหรับในพื้นที่ตำบลห้วยเขย่งยังคงมีความต้องการที่จะเข้าไปพัฒนาในด้านการท่องเที่ยวเหมือนเช่นเคย แต่ต้องรอผลจากการประชุมสมาชิกก่อนว่าจะไปในทิศทางใด

การประเมินโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาด

1. ผลการประเมิน โปรแกรมการท่องเที่ยว

จากโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีต ประเมินความเหมาะสมโดยยึดหลักส่วนประสมทางการตลาดทั้ง 4 คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด เก็บรวบรวมข้อมูลจาก (1) เจ้าหน้าที่ส่วนงานวิจัยของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) (2) หน่วยงานราชการในตำบลห้วยเขย่ง และ (3) นักท่องเที่ยว รวมทั้งหมดจำนวน 150 ตัวอย่าง

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวปี 2550

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	56	56
หญิง	44	44
รวม	100	100
อายุ		
น้อยกว่า 20 ปี	2	2
20 – 40 ปี	85	85
41 – 60 ปี	13	13
อายุมากกว่า 60 ปี	0	0
รวม	100	100
ภูมิลำเนา		
กรุงเทพมหานคร	56	56
นนทบุรี	12	12
กาญจนบุรี	7	7

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภูมิลำเนา (ต่อ)		
สมุทรปราการ	6	6
ปทุมธานี	4	4
ชลบุรี	3	3
นครปฐม	3	3
สมุทรสาคร	2	2
สมุทรสงคราม	2	2
พังงา	1	1
พระนครศรีอยุธยา	1	1
นครราชสีมา	1	1
เพชรบุรี	1	1
สุพรรณบุรี	1	1
รวม	100	100

จากข้อมูลนักท่องเที่ยวอธิบายได้ ดังนี้

- เพศ เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 56 เป็นชายที่เหลือเป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 44
- อายุ กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 20 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 85 รองลงมาได้แก่ ช่วงอายุ 41 – 60 คิดเป็นร้อยละ 13 และช่วงอายุน้อยกว่า 20 ปี มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2 และโดยทั่วไปมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 30 ปี
- ภูมิลำเนา โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมีภูมิลำเนาที่กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมา คือจังหวัดนนทบุรี คิดเป็นร้อยละ 12 จังหวัดกาญจนบุรี คิดเป็นร้อยละ 7 และจังหวัดพังงา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ข้อมูลท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่งปี 2550

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ได้ยื่นชื่อ/รู้จักตำบลห้วยเขย่ง		
เคย	57	57
ไม่เคย	43	43
รวม	100	100
ท่องเที่ยว/เยี่ยมชมในตำบลห้วยเขย่ง		
เคย	0	0
ไม่เคย	100	100
รวม	100	100

นักท่องเที่ยวเคยได้ยื่นชื่อตำบลห้วยเขย่ง คิดเป็นร้อยละ 57 ส่วนใหญ่ได้ยื่นจากโฆษณา ทางโทรทัศน์ และมีบางส่วนอาศัยอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี และร้อยละ 100 ไม่เคยเข้าเยี่ยมชมในตำบลห้วยเขย่ง

ในการให้ค่าถ่วงน้ำหนักของแต่ละปัจจัยที่บ่งชี้ความเหมาะสมของ โปรแกรมการท่องเที่ยว กำหนดได้เป็น

ตารางที่ 7 ค่าถ่วงน้ำหนักของปัจจัยที่บ่งชี้ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยว

ปัจจัยที่บ่งชี้ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยว	ค่าถ่วงน้ำหนัก
ผลิตภัณฑ์	
สถานที่ท่องเที่ยว	1.0
กิจกรรมท่องเที่ยว	1.0
ค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย	1.0
ราคา	1.0
ช่องทางการจัดจำหน่าย	1.0
การส่งเสริมการตลาด	1.0

ค่าถ่วงน้ำหนักในแต่ละปัจจัยที่ใช้บ่งชี้ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวมีค่าเท่ากันทุกปัจจัย เนื่องจากกำหนดให้แต่ละปัจจัยมีความสำคัญเท่ากัน

1.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวของชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี (ส.บ.อ.ก. เดิม)

ตารางที่ 8 การตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวของโปรแกรมการท่องเที่ยวชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การตัดสินใจท่องเที่ยว		
ไป	53	53
ไม่ไป	47	47
รวม	100	100

การตัดสินใจไปท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอธิบายได้ว่า นักท่องเที่ยวตัดสินใจท่องเที่ยวตามโปรแกรมคิดเป็นร้อยละ 53 เนื่องจากชื่นชอบพื้นที่ธรรมชาติ และแสวงหาความแปลกใหม่ ร้อยละ 47 ตัดสินใจไม่ไปท่องเที่ยว เนื่องจากคำบลห่วยขงยังไม่มีที่รู้จักทำให้ยากต่อการตัดสินใจ ประกอบกับลักษณะกิจกรรมท่องเที่ยวบางกิจกรรมต้องมีการปายป็นทำให้เป็นข้อจำกัด รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวที่ชอบเดินทางท่องเที่ยวเอง ทำให้ไม่สนใจและไม่อยากท่องเที่ยวตามโปรแกรมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้น

ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์

หมายถึงสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมในโปรแกรมการท่องเที่ยว และกิจกรรมท่องเที่ยวประกอบด้วย การนั่งเกวียน เดินศึกษาธรรมชาติพรุดันน้ำสามสี (ปุราจีนี) และปีนเขาดันไม้ยักษ์

ตารางที่ 9 ความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยว
ชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี
ปี 2550

รายละเอียด	ความถี่ความคิดเห็น (ร้อยละ)				คะแนนถ่วง น้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ น่าสนใจ	
ความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยว	32 (21.33)	95 (63.33)	16 (10.67)	7 (4.67)	2.01
ความน่าสนใจของกิจกรรมท่องเที่ยว	29 (19.33)	76 (50.67)	37 (24.67)	8 (5.33)	1.84
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม					1.93

ระดับความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.33 และระดับความน่าสนใจของกิจกรรมท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.67 ในส่วนนี้มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.93 ทำให้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์เท่ากับ 1.93

ตารางที่ 10 ความเหมาะสมของกิจกรรมและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยว
ชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี
ปี 2550

รายละเอียด	ความถี่ของความคิดเห็น (ร้อยละ)			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เหมาะสม
ความเหมาะสมของกิจกรรม	17	30	3	0
ท่องเที่ยวต่อพื้นที่	(34)	(60)	(6)	(0)
ความปลอดภัยของชีวิตและ	18	25	7	0
ทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	(36)	(50)	(14)	(0)

ในด้านความเหมาะสมของกิจกรรมและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว สอบถามจากเจ้าหน้าที่ส่วนงานวิจัยของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และหน่วยงานราชการในตำบลห้วยเขย่ง ซึ่งมีความคุ้นเคยกับพื้นที่ มีความเห็นว่าระดับความเหมาะสมของกิจกรรมต่อพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60 และระดับความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50

ตารางที่ 11 ความสนใจกิจกรรมท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยวของชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

กิจกรรม	ความถี่ของความคิดเห็น (ร้อยละ)		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
นั่งเกวียน	25 (16.67)	34 (22.67)	91 (60.66)
ปีนเขา	40 (26.67)	79 (52.67)	31 (20.66)
เดินศึกษาธรรมชาติ	85 (56.67)	41 (27.33)	24 (16)

ความสนใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรม พบว่ากิจกรรมที่น่าสนใจที่สุดคือการเดินศึกษาธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 56.67 รองลงมาคือการปีนเขา คิดเป็นร้อยละ 26.67 และการนั่งเกวียนเป็นกิจกรรมที่มีความน่าสนใจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.67

ปัจจัยด้านราคา

หมายถึง การตั้งราคาขายของโปรแกรมการท่องเที่ยว โดยในโปรแกรมการท่องเที่ยวตั้งราคาขายไว้ที่ 700 บาท

ตารางที่ 12 ความเหมาะสมด้านราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวชมรมกลุ่มบริการเจ้าหน้าที่ชมรม
 ธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

รายละเอียด	ความถี่ความคิดเห็น (ร้อยละ)				คะแนนถ่วง น้ำหนักเฉลี่ย
	เหมาะสม			ไม่เหมาะสม	
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
ความเหมาะสมของราคา	19 (12.67)	80 (53.33)	32 (21.33)	19 (12.67)	1.66
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย					1.66

ด้านความเหมาะสมด้านราคา พบว่าราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยว มีความเหมาะสมระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 53.33 และร้อยละ 12.67 ให้ความเห็นว่าการตั้งราคาไม่เหมาะสม เนื่องจากตั้งราคาสูงเกินไป ทำให้ปัจจัยด้านราคามีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 1.66

ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

หมายถึงช่องทางการจำหน่ายสินค้า หรือข่าวสารจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคได้ตัดสินใจ ซึ่งจากโปรแกรมการท่องเที่ยวพบว่าชมรมกลุ่มบริการเจ้าหน้าที่ชมรมธรรมชาติและผจญภัยเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี (ส.บ.อ.ก. เดิม) ได้ทำหลายวิธีด้วยกัน อาทิ ฝากหมายเลขโทรศัพท์ไว้ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลางเขต 1 หากนักท่องเที่ยว สนใจสามารถติดต่อได้ที่ การเข้าร่วมประชุมสัมมนาต่าง ๆ และนำไปปลิวโปรแกรมการท่องเที่ยวไปแสดงในงาน รวมทั้งผ่านบริษัทนำเที่ยว ดังนั้นในส่วนนี้จึงให้คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 3 เพราะมีการส่งผ่านข่าวสารไปยังผู้บริโภคในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ

ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด

หมายถึงการติดต่อสื่อสารข้อมูลระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารมีหลายรูปแบบ เช่น การโฆษณา การให้ข่าว การประชาสัมพันธ์ ในการศึกษาครั้งนี้กำหนดให้การรับรู้โปรแกรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างแทนการส่งเสริมการตลาด เนื่องจากหากกลุ่มตัวอย่างไม่ทราบถึงโปรแกรมการท่องเที่ยว จะหมายถึงการทำการตลาดไม่ประสบผลสำเร็จ

ตารางที่ 13 การรับรู้โปรแกรมการท่องเที่ยวของชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัย
เชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

รายละเอียด	ความถี่ความคิดเห็น (ร้อยละ)		คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	เคย	ไม่เคย	
ทราบโปรแกรมการท่องเที่ยว	2 (1.33)	148 (98.67)	0.04
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย			0.04

การรับรู้โปรแกรมการท่องเที่ยวพบว่า ร้อยละ 98.67 ไม่เคยทราบโปรแกรมการท่องเที่ยว และร้อยละ 1.33 ทราบโปรแกรมการท่องเที่ยวจากรายการโทรทัศน์ ทำให้ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 0.04

และจากการสอบถามความเห็นจากเจ้าหน้าที่ส่วนงานวิจัยของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และหน่วยงานราชการในตำบลห้วยเขย่ง เพิ่มเติมปรากฏว่าส่วนใหญ่ไม่เคยได้ยินโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้ อาจเป็นเพราะระยะเวลาในการอยู่ตำบลห้วยเขย่งยังไม่มากนัก ประกอบกับการท่องเที่ยวก็ได้ลี้ลับเล็กลงเป็นระยะเวลานาน นอกจากนั้นยังให้ความเห็นว่าโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้สามารถขยายได้ เนื่องจากพื้นที่ตำบลห้วยเขย่งมีความเป็นธรรมชาติมาก และในโปรแกรมการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมท่องเที่ยวเน้นในด้านชื่นชมธรรมชาติ ซึ่งเหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่

จากการพิจารณาปัจจัยที่บ่งชี้ถึงความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยว ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 1 และมีระดับคะแนนความเหมาะสม เท่ากับ 1.93
2. ปัจจัยด้านราคา มีค่าถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 1 และมีระดับคะแนนความเหมาะสมเท่ากับ 1.66

3. ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่าถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 1 และมีระดับคะแนนความเหมาะสม เท่ากับ 3

4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่าถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 1 และมีระดับคะแนนความเหมาะสม เท่ากับ 0.04

ผลการประเมินในขั้นตอนสุดท้าย ความเหมาะสมของโปรแกรมท่องเที่ยวโดยใช้วิธีการสมการถ่วงน้ำหนัก ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยว} &= \frac{(1.93*1) + (1.66*1) + (3*1) + (0.04*1)}{1 + 1 + 1 + 1} \\ &= 1.68 \end{aligned}$$

การประเมินพบว่าระดับความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวชมรมกลุ่มบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัย เชียงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี เท่ากับ 1.68 ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 14 การตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวของโปรแกรมการท่องเที่ยวโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การตัดสินใจท่องเที่ยว		
ไป	60	60
ไม่ไป	40	40
รวม	100	100

การตัดสินใจท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวตัดสินใจที่จะท่องเที่ยวในโปรแกรมนี้คิดเป็นร้อยละ 60 เนื่องจากกิจกรรมในโปรแกรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย ไม่น่าเบื่อ และร้อยละ 40 ตัดสินใจไม่ท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวบางส่วนชอบเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง และราคาสูงเกินไป รวมทั้งกิจกรรมทั้งหมดรวมอยู่ในวันเดียว วันรุ่งขึ้น ไม่มีกิจกรรม

ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์

หมายถึงสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว ในโปรแกรมการท่องเที่ยวของโครงการ กลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรีประกอบด้วยกิจกรรมท่องเที่ยว คือการนั่งเรือชมธรรมชาติ ศึกษาธรรมชาติที่พุทราธานี น้ำตกโป่งกระดิงงา และถ้ำสองแปด การชมวัฒนธรรมพื้นบ้าน และนั่งเกวียนศึกษาธรรมชาติ

ตารางที่ 15 ความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวโปรแกรมการท่องเที่ยว
โครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

รายละเอียด	ความถี่ความคิดเห็น (ร้อยละ)				คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ น่าสนใจ	
ความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยว	45 (30)	81 (54)	15 (10)	9 (6)	2.08
ความน่าสนใจของกิจกรรมท่องเที่ยว	29 (19.33)	84 (56)	22 (14.67)	15 (10)	1.84
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม					1.96

ระดับความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 54 และระดับความน่าสนใจของกิจกรรมท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 56 ในส่วนนี้มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.96 ทำให้ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์มีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก เท่ากับ 1.96

ตารางที่ 16 ความเหมาะสมของกิจกรรมและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวโปรแกรมการท่องเที่ยวโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

รายละเอียด	ความถี่ของความคิดเห็น (ร้อยละ)			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เหมาะสม
ความเหมาะสมของ	19	30	1	0
กิจกรรมท่องเที่ยวต่อพื้นที่	(38)	(60)	(2)	(0)
ความปลอดภัยของชีวิตและ	20	30	0	0
ทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	(40)	(60)	(0)	(0)

ความเหมาะสมของกิจกรรมและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว สอบถามจากเจ้าหน้าที่ส่วนงานวิจัยบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และหน่วยงานราชการในตำบลห้วยเขย่ง ซึ่งมีความคุ้นเคยกับพื้นที่ มีความเห็นว่าระดับความเหมาะสมของกิจกรรมต่อพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60 และระดับความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60

ตารางที่ 17 ความสนใจกิจกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโปรแกรมการท่องเที่ยวโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

กิจกรรม	ความถี่ของความคิดเห็น (ร้อยละ)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
นั่งเรือชมธรรมชาติ	72 (48)	47 (31.33)	19 (12.67)	12 (8)
ศึกษาธรรมชาติ	51 (34)	63 (42)	26 (17.33)	10 (6.67)
ชมการแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้าน	9 (6)	28 (18.67)	41 (27.33)	72 (48)
นั่งเกวียน	26 (17.34)	20 (13.33)	59 (39.33)	45 (30)

ในด้านความสนใจกิจกรรมของนักท่องเที่ยว กิจกรรมที่น่าสนใจมากที่สุด คือการนั่งเรือชมธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมาคือ การศึกษาธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 34 การนั่งเกวียน คิดเป็นร้อยละ 17.34 และการชมการแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6

ปัจจัยด้านราคา

หมายถึงการตั้งราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยว ซึ่งตั้งราคาที่ 1,400 บาท

ตารางที่ 18 ความเหมาะสมด้านราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยว โครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

รายละเอียด	ความถี่ความคิดเห็น (ร้อยละ)				คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	เหมาะสม			ไม่เหมาะสม	
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
ความเหมาะสมของราคา	27 (18)	87 (58)	8 (5.33)	28 (18.67)	1.75
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย					1.75

ในด้านความเหมาะสมของราคา เหมาะสมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 58 และร้อยละ 18.67 เห็นว่าการตั้งราคาไม่เหมาะสม เนื่องจากมีการตั้งราคาสูงเกินไป ทำให้ปัจจัยด้านราคามีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก เท่ากับ 1.75

ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ช่องทางการจำหน่ายสินค้า หรือข่าวสารจากผู้ผลิต ไปยังผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคได้ตัดสินใจ จากการโปรแกรมการท่องเที่ยว พบว่าโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ได้มีการส่งผ่านข้อมูล ข่าวสาร โปรแกรมท่องเที่ยวผ่านทางบริษัทนำเที่ยว ดังนั้นในส่วนนี้จึงให้คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 3 เพราะได้มีการส่งผ่านข่าวสารไปยังผู้บริโภคในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ

ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด

หมายถึงการติดต่อสื่อสารข้อมูลระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารมีหลายรูปแบบ เช่น การโฆษณา การให้ข่าว การประชาสัมพันธ์ ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดให้การรับรู้โปรแกรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างแทนการส่งเสริมการตลาด เนื่องจากหากกลุ่มตัวอย่างไม่ทราบโปรแกรมการท่องเที่ยว นั้นหมายถึงการทำการตลาดไม่ประสบผลสำเร็จ

ตารางที่ 19 การรับรู้โปรแกรมการท่องเที่ยวของโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

รายละเอียด	ความถี่ความคิดเห็น (ร้อยละ)		คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	เคย	ไม่เคย	
ทราบโปรแกรมท่องเที่ยว	6 (4)	144 (96)	0.12
คะแนนถ่วงน้ำหนัก			0.12

ในด้านการรับรู้โปรแกรมการท่องเที่ยว ร้อยละ 96 ไม่ทราบโปรแกรมการท่องเที่ยวและร้อยละ 4 เคยได้ยินโปรแกรมการท่องเที่ยวจากรายการทางโทรทัศน์ และจากคำบอกเล่าของชาวบ้าน ดังนั้นในปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด จึงมีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 0.12

และจากการสอบถามความเห็นจากเจ้าหน้าที่ส่วนงานวิจัยของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และหน่วยงานราชการในตำบลห้วยเขย่ง ปรากฏว่าส่วนใหญ่ไม่เคยได้ยิน โปรแกรมการท่องเที่ยวนี้ อาจเป็นเพราะระยะเวลาในการอยู่ตำบลห้วยเขย่งยังไม่มากนัก ประกอบกับการท่องเที่ยวก็ได้ลี้ลับไปเป็นระยะเวลานาน นอกจากนั้นยังให้ความเห็นว่าโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้สามารถขายได้ เนื่องจากพื้นที่ตำบลห้วยเขย่งมีความเป็นธรรมชาติมาก และในโปรแกรมการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวเน้นในด้านชื่นชมธรรมชาติ ซึ่งเหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่

จากการพิจารณาปัจจัยที่บ่งชี้ถึงความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยว ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 1 และมีระดับความเหมาะสมเท่ากับ 1.96
2. ปัจจัยด้านราคา มีค่าถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 1 มีระดับความเหมาะสมเท่ากับ 1.75
3. ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่าถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 1 มีระดับความเหมาะสมเท่ากับ 3
4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่าถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 1 มีระดับความเหมาะสมเท่ากับ 0.12

ผลการประเมินในขั้นสุดท้าย ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยใช้วิธีการสมการถ่วงน้ำหนัก ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยว} &= \frac{(1.96*1) + (1.75*1) + (3*1) + (0.12*1)}{1 + 1 + 1 + 1} \\ &= 1.71 \end{aligned}$$

จากการประเมินพบว่าระดับความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี เท่ากับ 1.71 ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

นอกจากนี้พบว่าจุดเด่นของโปรแกรมการท่องเที่ยวทั้ง 2 โปรแกรม คือความเป็นธรรมชาติ การได้สัมผัสธรรมชาติและวิถีชีวิต และสาเหตุที่ทำให้ไปตำบลห้วยเขย่ง เนื่องจากชื่นชอบธรรมชาติชอบความแปลกใหม่และความตื่นเต้น ทำให้วิเคราะห์ต่อได้ว่ากลุ่มของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่งนี้ ควรเป็นนักท่องเที่ยวประเภทชื่นชมธรรมชาติและชอบความ

ผจญภัย เสียเป็นส่วนใหญ เนื่องจากในตำบลห้วยเขย่งมีลักษณะความเป็นธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดเป็นการชื่นชมธรรมชาติ และมีสถานที่บางแห่งที่ต้องใช้ความพยายามในการเข้าชม

ในการตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว สถานที่ แหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งแรกที่นักท่องเที่ยวพิจารณา คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมา คือราคา คิดเป็นร้อยละ 32 ลักษณะกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 28 ดังนั้นหากจะพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ในการกำหนดโปรแกรมการท่องเที่ยวจำเป็นต้องคำนึงถึงรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยว ราคา และกิจกรรมท่องเที่ยว ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวใช้ตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง ปี 2550

รายละเอียด	ความถี่ความคิดเห็น (ร้อยละ)						
	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 4	อันดับ 5	อันดับ 6	อันดับ 7
ลักษณะกิจกรรม	28 (28)	27 (27)	18 (18)	12 (12)	7 (7)	5 (5)	3 (3)
สถานที่ท่องเที่ยว	35 (35)	25 (25)	16 (16)	12 (12)	8 (8)	3 (3)	1 (1)
ราคา	32 (32)	19 (19)	19 (19)	17 (17)	9 (9)	3 (3)	1 (1)
ความยากง่ายในการซื้อแพคเกจ	0 (0)	0 (0)	2 (2)	3 (3)	13 (13)	33 (33)	49 (49)
ที่พัก	0 (0)	17 (17)	25 (25)	31 (31)	22 (22)	5 (5)	0 (0)
จำนวนวัน	0 (0)	5 (5)	10 (10)	13 (13)	19 (19)	27 (27)	26 (26)
ความยากง่ายในการมาท่องเที่ยว	7 (7)	9 (9)	8 (8)	10 (10)	20 (20)	23 (23)	23 (23)

ในช่องทางการสื่อสารที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมาเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง หากมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในเวปไซด์ท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจมาท่องเที่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมาคือรายการท่องเที่ยวในวิทยุ/โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 35 ข่าวโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ของจังหวัดกาญจนบุรี คิดเป็นร้อยละ 11 และหนังสือพิมพ์/นิตยสาร บริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 4 ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ช่องทางการสื่อสารข้อมูลที่นักท่องเที่ยวยุคดิจิทัลสนใจมาท่องเที่ยวด้วยช่องทางช่วยเหลือ ปี 2550

รายละเอียด	ความถี่ความคิดเห็น (ร้อยละ)				
	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 4	อันดับ 5
เวปไซต์ท่องเที่ยว	48 (48)	20 (20)	13 (13)	14 (14)	5 (5)
หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร	4 (4)	26 (26)	35 (35)	27 (27)	8 (8)
รายการท่องเที่ยวในวิทยุ / โทรทัศน์	35 (35)	36 (36)	13 (13)	12 (12)	4 (4)
ข่าวโฆษณา / ประชาสัมพันธ์ของ จังหวัดกาญจนบุรี	11 (11)	8 (8)	23 (23)	33 (33)	25 (25)
บริษัทนำเที่ยว	4 (4)	8 (8)	18 (18)	15 (15)	55 (55)

ดังนั้นหากจะพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้นอีกครั้งหนึ่ง จำเป็นต้องนึกถึงการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ในเวปไซต์ท่องเที่ยว และรายการท่องเที่ยวในวิทยุ/โทรทัศน์ และข่าวโฆษณา ประชาสัมพันธ์ของจังหวัดกาญจนบุรี เพราะเป็นช่องทางแรกที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมากที่สุด

โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับตำบลห้วยเขย่ง

การเสนอแนะโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของตำบลห้วยเขย่ง จะทำการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว พร้อมทั้งนำมาวิเคราะห์ร่วมกับโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีต และการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อพิจารณาเสนอแนะโปรแกรมการท่องเที่ยวใหม่

1. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ในการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ทำการรวบรวมข้อมูลจาก (1) เจ้าหน้าที่ส่วนงานวิจัย บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และ (2) หน่วยงานราชการในตำบลห้วยเขย่ง ทั้งหมดจำนวน

50 ตัวอย่าง โดยการใช้แบบสอบถาม

ในการให้ค่าถ่วงน้ำหนักในแต่ละปัจจัยที่บ่งชี้ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว กำหนดได้เป็น

ตารางที่ 22 ค่าถ่วงน้ำหนักของปัจจัยที่บ่งชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ปัจจัยที่บ่งชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว	ค่าถ่วงน้ำหนัก
ลักษณะพื้นที่	
ลักษณะพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว	1.0
ความน่าดึงดูดใจ/น่าสนใจของสถานที่	1.0
ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวต่อระบบนิเวศ/ธรรมชาติ	1.0
ความเปราะบางของแหล่งท่องเที่ยว	1.0
ความพิเศษของแหล่งท่องเที่ยว	1.0
มีทรัพยากรหายากในพื้นที่	1.0
ค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย	1.0
ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว	
ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว	1.0
ช่วงเวลาที่สามารถท่องเที่ยวได้	1.0
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว	1.0
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	1.0
ค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย	1.0
การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว	
การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว	1.0

ค่าถ่วงน้ำหนักในแต่ละปัจจัยที่ใช้บ่งชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว จะมีค่าเท่ากันในทุกปัจจัย เนื่องจากกำหนดให้ในแต่ละปัจจัยมีค่าความสำคัญเท่ากัน

ปัจจัยลักษณะพื้นที่

หมายถึงลักษณะพื้นที่ ความน่าสนใจ ดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย

ลักษณะพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ความน่าดึงดูดใจ/น่าสนใจของสถานที่ ความพิเศษของแหล่งท่องเที่ยว ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวต่อระบบนิเวศ/ธรรมชาติ มีทรัพยากรหายากในพื้นที่ และความเปราะบางของแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 23 ลักษณะพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความเป็นธรรมชาติ (ร้อยละ)			คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
พุทราจีน	36 (72)	14 (28)	0 (0)	2.72
บึงน้ำทิพย์	35 (70)	15 (30)	0 (0)	2.70
ต้นไม้ยักษ์	41 (82)	9 (18)	0 (0)	2.82
ถ้ำสองแปด	40 (80)	8 (16)	2 (4)	2.76
น้ำตกโป่งกระดั่งงา	35 (70)	15 (30)	0 (0)	2.70
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม				2.74

ลักษณะพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว หมายถึงลักษณะความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว พบว่าลักษณะพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นธรรมชาติมากที่สุดคือ ต้นไม้ยักษ์ คิดเป็นร้อยละ 82 รองลงมาคือ ถ้ำสองแปด คิดเป็นร้อยละ 80 พุทราจีน คิดเป็นร้อยละ 72 และน้ำตกโป่งกระดั่งงาและ บึงน้ำทิพย์ คิดเป็นร้อยละ 70 ในส่วนนี้ มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม เท่ากับ 2.74

ตารางที่ 24 ความน่าดึงดูดใจ/น่าสนใจของสถานที่ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความน่าดึงดูดใจ / น่าสนใจ (ร้อยละ)			คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
พุทราจีน	26 (52)	22 (44)	2 (4)	2.48
บึงน้ำทิพย์	19 (38)	29 (58)	2 (4)	2.34
ต้นไม้อักษ์	23 (46)	25 (50)	2 (4)	2.42
ถ้ำสองแปด	33 (66)	17 (34)	0 (0)	2.66
น้ำตกโป่งกระดิงงา	20 (40)	30 (60)	0 (0)	2.40
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม				2.46

ความน่าดึงดูดใจ/น่าสนใจของพื้นที่ หมายถึงสิ่งที่เป็นจุดขายของแหล่งท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความประทับใจ เช่นความสวยงามของพื้นที่ ความน่าตื่นตื้น พบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีความดึงดูดใจ/น่าสนใจมากที่สุดคือ ถ้ำสองแปด คิดเป็นร้อยละ 66 รองลงมาคือพุทราจีน คิดเป็นร้อยละ 52 ต้นไม้อักษ์ คิดเป็นร้อยละ 46 น้ำตกโป่งกระดิงงา คิดเป็นร้อยละ 40 และบึงน้ำทิพย์ คิดเป็นร้อยละ 38 ในส่วนนี้ มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.46

ตารางที่ 25 ความพิเศษของแหล่งท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความพิเศษของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ)			คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
พุทราจีน	34 (68)	16 (32)	0 (0)	2.68

ตารางที่ 25 (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความพิเศษของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ)			คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
บึงน้ำทิพย์	33 (66)	17 (34)	0 (0)	2.66
ต้นไม้ยักษ์	26 (52)	22 (44)	2 (4)	2.48
ถ้ำสองแปด	26 (52)	24 (48)	0 (0)	2.52
น้ำตกโป่งกระดังงา	18 (36)	32 (64)	0 (0)	2.36
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม				2.54

ความพิเศษของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความโดดเด่นเฉพาะ สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่มีความพิเศษ ซึ่งทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นมีความพิเศษแตกต่างจากที่อื่น ๆ พบว่าพุপুরาชิณีมีความพิเศษไม่เหมือนใคร คิดเป็นร้อยละ 68 รองลงมาคือ บึงน้ำทิพย์ คิดเป็นร้อยละ 66 ต้นไม้ยักษ์ และถ้ำสองแปด คิดเป็นร้อยละ 52 และน้ำตกโป่งกระดังงา คิดเป็นร้อยละ 36 ในส่วนนี้ มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.54

ตารางที่ 26 ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวต่อระบบนิเวศ / ธรรมชาติ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	ต่อระบบนิเวศ/ธรรมชาติ (ร้อยละ)			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
พุপুরาชิณี	42 (84)	8 (16)	0 (0)	2.84
บึงน้ำทิพย์	36 (72)	14 (28)	0 (0)	2.72

ตารางที่ 26 (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว			คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	ต่อระบบนิเวศ/ธรรมชาติ (ร้อยละ)			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต้นไผ่ยักษ์	34 (68)	16 (32)	0 (0)	2.68
ถ้ำสองแปด	37 (74)	13 (26)	0 (0)	2.74
น้ำตกโป่งกระดิงงา	36 (72)	14 (28)	0 (0)	2.72
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม				2.74

ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวต่อระบบนิเวศ/ธรรมชาติ หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อระบบนิเวศ/ธรรมชาติ เช่นแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารภายในป่าพบว่าพุพราจีนีมีความสำคัญต่อระบบนิเวศ/ธรรมชาติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84 รองลงมาคือถ้ำสองแปด คิดเป็นร้อยละ 74 บึงน้ำทิพย์และน้ำตกโป่งกระดิงงา คิดเป็นร้อยละ 72 และต้นไผ่ยักษ์ คิดเป็นร้อยละ 68 ในส่วนนี้ มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.74

ตารางที่ 27 ทรัพยากรหายากในพื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับการมีทรัพยากรหายากในพื้นที่ (ร้อยละ)				คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	มี			ไม่มี	
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
พุพราจีนี	32 (64)	18 (36)	0 (0)	0 (0)	2.64
บึงน้ำทิพย์	29 (58)	20 (40)	1 (2)	0 (0)	2.56

ตารางที่ 27 (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับการมีทรัพยากรหายากในพื้นที่ (ร้อยละ)				คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	มี			ไม่มี	
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
ต้นไม้ยักษ์	20 (40)	29 (58)	1 (2)	0 (0)	2.38
ถ้ำสองแปลค	13 (26)	36 (72)	1 (2)	0 (0)	2.24
น้ำตกโป่งกระดังงา	12 (24)	37 (72)	1 (2)	0 (0)	2.22
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม					2.40

การมีทรัพยากรหายากในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว หมายถึงในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีทรัพยากรที่หาได้ยากในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอื่น เช่นทรัพยากรสัตว์ป่าหรือต้นไม้ที่แหล่งท่องเที่ยวอื่นไม่มี พบว่าปูราชีนี มีทรัพยากรที่หาได้ยาก คิดเป็นร้อยละ 64 ซึ่งทรัพยากรสัตว์ป่าเป็นทรัพยากร ที่หาได้ยาก คือปูราชีนี ในส่วนนี้ มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.40

ตารางที่ 28 ความเปราะบางของแหล่งท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความเปราะบางของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ)			คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ปูราชีนี	20 (40)	18 (36)	12 (24)	1.84
บึงน้ำทิพย์	5 (10)	33 (66)	12 (24)	2.14
ต้นไม้ยักษ์	6 (12)	23 (46)	21 (42)	2.30

ตารางที่ 28 (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความเปราะบางของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ)			คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ถ้ำสองแปด	4 (8)	25 (50)	21 (42)	2.34
น้ำตกโป่งกระดั่งงา	4 (8)	32 (64)	14 (28)	2.20
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม				2.16

ความเปราะบางของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึงความอ่อนไหวหรือไวต่อการรุกรานทำลาย อ่อนไหวต่อการเสื่อมโทรมจากกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่าต้นไม้อพยน์และถ้ำสองแปด มีความเปราะบางของแหล่งท่องเที่ยวต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมาคือ น้ำตกโป่งกระดั่งงา คิดเป็นร้อยละ 28 พุฒราชนี และบึงน้ำทิพย์ คิดเป็นร้อยละ 24 ในส่วนนี้มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.16

และจากปัจจัยย่อยด้านพื้นที่ทั้งหมด พบว่ามีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของปัจจัยด้านพื้นที่ เท่ากับ 2.51

ปัจจัยความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว

หมายถึงสิ่งหรือส่วนประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่จะรับนักท่องเที่ยว หรือสิ่งที่จะช่วยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่จะเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ซึ่งไม่ได้หมายรวมถึงสิ่งดึงดูดใจในสถานที่นั้น ๆ แต่หมายถึงสิ่งที่ประกอบการตัดสินใจ ซึ่งประกอบด้วยความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่สามารถท่องเที่ยวได้ ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 29 ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
ปี 2550

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ)			คะแนนถ่วง น้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
พุทราจีน	20 (40)	20 (40)	10 (20)	2.20
บึงน้ำทิพย์	1 (2)	16 (32)	33 (66)	1.36
ต้นไม้มัจฉ์	3 (6)	27 (54)	20 (40)	1.66
ถ้ำสองแปด	0 (0)	17 (34)	33 (66)	1.34
น้ำตกโป่งกระดิงา	0 (0)	17 (34)	33 (66)	1.34
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม				1.58

ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นรู้จักของนักท่องเที่ยว ในระดับต่าง ๆ หรือความเป็นที่รู้จักแพร่หลายของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ พบว่าพุทราจีนมีชื่อเสียงในระดับภูมิภาค คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา คือต้นไม้มัจฉ์ คิดเป็นร้อยละ 6 และ บึงน้ำทิพย์คิดเป็นร้อยละ 2 ในส่วนนี้มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.58

ตารางที่ 30 ช่วงเวลาที่สามารถท่องเที่ยวได้ในตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
ปี 2550

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับช่วงเวลาที่สามารถท่องเที่ยวได้ (ร้อยละ)			คะแนนถ่วง น้ำหนักเฉลี่ย
	ได้ทุกช่วงเวลา	ได้ไม่เกิน 6 เดือน	ได้ 8 - 9 เดือน	
พุทราจีน	22 (44)	23 (46)	5 (10)	2.34

ตารางที่ 30 (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับช่วงเวลาที่สามารถท่องเที่ยวได้ (ร้อยละ)			คะแนนถ่วง น้ำหนักเฉลี่ย
	ได้ทุกช่วงเวลา	ได้ไม่เกิน 6 เดือน	ได้ 8-9 เดือน	
บึงน้ำทิพย์	29 (58)	20 (40)	1 (2)	2.56
ต้นไม้ยักษ์	40 (40)	11 (22)	1 (2)	2.86
ถ้ำสองแปด	35 (70)	12 (24)	3 (6)	2.64
น้ำตกโป่งกระดังงา	24 (48)	23 (46)	3 (6)	2.42
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม				2.56

ช่วงเวลาที่สามารถท่องเที่ยวได้ หมายถึงช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวได้ เพราะในแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งในช่วงเวลาหนึ่งมีความสวยงามแต่ในช่วงเวลาหนึ่งไม่สามารถเข้าชมได้ พบว่าถ้ำสองแปด สามารถท่องเที่ยวได้ในทุกช่วงเวลา คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมา คือ บึงน้ำทิพย์ คิดเป็นร้อยละ 58 น้ำตกโป่งกระดังงา คิดเป็นร้อยละ 48 พุপুরาชนิ คิดเป็นร้อยละ 44 และต้นไม้ยักษ์ คิดเป็นร้อยละ 40 ในส่วนนี้ มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.56

ตารางที่ 31 ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความสะดวกในการเข้าถึง พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ)			คะแนนถ่วง น้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
พุপুরาชนิ	20 (40)	17 (34)	13 (26)	2.14

ตารางที่ 31 (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความสะดวกในการเข้าถึง พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ)			คะแนนถ่วง น้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
บึงน้ำทิพย์	11 (22)	10 (20)	29 (58)	1.64
ต้นไม้ยักษ์	13 (26)	11 (22)	26 (52)	1.74
ถ้ำสองแปด	5 (10)	31 (62)	14 (28)	1.82
น้ำตกโป่งกระดิงงา	6 (12)	33 (66)	11 (22)	1.9
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม				1.85

ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว คือความง่ายหรือยากที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ โดยเน้นจากสภาพการคมนาคมที่ไปสู่แหล่งท่องเที่ยว พบว่าพุพราจีนี มีความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ได้ง่ายที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือต้นไม้ยักษ์ คิดเป็นร้อยละ 26 บึงน้ำทิพย์ คิดเป็นร้อยละ 22 น้ำตกโป่งกระดิงงา คิดเป็นร้อยละ 12 และถ้ำสองแปด เข้าถึงพื้นที่ได้ยากที่สุด และในพื้นที่พุพราจีนีนักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยไม่จำกัดจำนวนของนักท่องเที่ยว แต่ในความเป็นจริงแล้วหากนักท่องเที่ยวเข้าชมในพื้นที่พุพราจีนีพร้อมกันมาก ๆ อาจเกิดผลกระทบทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถพบเห็นพุพราจีนีได้ เนื่องจากพุพราจีนีไม่ชอบเสียงดัง หากเสียงดังมาก ทำให้พุพราจีนีไม่ออกมาจากรู แต่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอื่นการเข้าถึงพื้นที่ค่อนข้างยาก ทำให้มีเฉพาะนักท่องเที่ยวที่สนใจและชื่นชอบการผจญภัยเท่านั้นที่จะเดินทางไป ในส่วนนี้มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.85

ตารางที่ 32 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผา
ภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของนักท่องเที่ยว (ร้อยละ)			คะแนนถ่วง น้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
พุทราจีน	31 (62)	17 (34)	2 (4)	2.58
บึงน้ำทิพย์	28 (56)	20 (40)	2 (4)	2.52
ต้นไม้ยักษ์	28 (56)	20 (40)	2 (4)	2.52
ถ้ำสองแปด	23 (46)	25 (50)	2 (4)	2.42
น้ำตกโป่งกระดังงา	29 (58)	19 (38)	2 (4)	2.54
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม				2.52

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว หมายถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในขณะที่เดินทางท่องเที่ยวหรือทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว และความปลอดภัยจากโจรสลัดและมิจฉาชีพ พบว่าพุทราจีน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62 รองลงมาคือ น้ำตกโป่งกระดังงา คิดเป็นร้อยละ 58 บึงน้ำทิพย์และต้นไม้ยักษ์ คิดเป็นร้อยละ 56 และถ้ำสองแปด ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวที่น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58 ในส่วนนี้ มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.52

จากปัจจัยย่อยด้านความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด พบว่ามีค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 2.13

ปัจจัยการรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว

หมายถึงการกระจุกหรือการกระจายของแหล่งที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว หรือกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางจากแหล่งหนึ่งไปยังแหล่งหนึ่งได้

ตารางที่ 33 การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

แหล่งท่องเที่ยว	ระดับการรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ)			คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
พุทราจีน	26 (52)	12 (24)	12 (24)	2.28
บึงน้ำทิพย์	20 (40)	16 (32)	14 (28)	2.12
ต้นไม้ยักษ์	13 (26)	25 (50)	12 (24)	2.02
ถ้ำสองแปด	10 (20)	25 (50)	15 (30)	1.90
น้ำตกโป่งกระดิงงา	14 (28)	20 (40)	16 (32)	1.96
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม				2.05

การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึงการกระจุกหรือการกระจายของแหล่งที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว หรือกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางจากแหล่งหนึ่งไปยังแหล่งหนึ่งได้ แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในพื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง จะอยู่ไม่ไกลกันมากนัก ส่วนใหญ่จะอยู่ในทิศทางเดียวกัน แต่การเข้าถึงอาจลำบาก ในส่วนนี้ มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.05

และเมื่อสอบถามเพิ่มเติมปรากฏว่าหากมองโดยภาพรวมแล้ว พื้นที่ตำบลห้วยเขย่งสามารถที่จะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ และเหมาะสมที่จะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ในระดับปานกลางเพราะจะต้องพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวให้มากกว่านี้

จากการพิจารณาปัจจัยที่บ่งชี้ถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านพื้นที่ มีค่าถ่วงน้ำหนัก เท่ากับ 1 มีระดับศักยภาพเท่ากับ 2.51
2. ปัจจัยด้านความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าถ่วงน้ำหนัก เท่ากับ 1 มีระดับศักยภาพเท่ากับ 2.13
3. ปัจจัยการรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าถ่วงน้ำหนัก เท่ากับ 1 มีระดับศักยภาพเท่ากับ 2.05

ผลการประเมินในขั้นสุดท้ายพบว่า ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้วิธีการสมการถ่วงน้ำหนัก ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว} &= \frac{(2.51*1) + (2.13*1) + (2.05*1)}{1 + 1 + 1} \\ &= 2.23 \end{aligned}$$

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี มีระดับศักยภาพเท่ากับ 2.23 ถือได้ว่ามีศักยภาพปานกลาง และเมื่อจำแนกศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวออกเป็นรายแหล่ง พบว่าแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งในตำบลห้วยเขย่ง มีศักยภาพระดับปานกลาง และจุดเด่นของแต่ละแห่งนั้นแตกต่างกัน

2. ศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว

ในการประเมินศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวเดิม จำนวน 20 ตัวอย่าง โดยการใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์

ในการให้ค่าถ่วงน้ำหนักในแต่ละปัจจัยที่บ่งชี้ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว กำหนดได้เป็น

ตารางที่ 34 ค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของปัจจัยที่บ่งชี้ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว

ปัจจัยที่บ่งชี้ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว	ค่าถ่วงน้ำหนัก
ด้านพื้นที่	
แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นและดึงดูดใจ	1.0
ความเป็นธรรมชาติและความเป็นอยู่ที่คงเดิมของแหล่งท่องเที่ยว	1.0
ความสามารถในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต	1.0
ค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย	1.0
ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว	
กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนสามารถจัดการได้	1.0
กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากร/สิ่งแวดล้อม	1.0
ค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย	1.0
ด้านความสามารถของชุมชนในการจัดการ	
ความสามารถของชุมชนในการจัดการด้านต่าง ๆ	1.0
ค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย	1.0

ค่าถ่วงน้ำหนักในแต่ละปัจจัยที่ใช้บ่งชี้ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว จะมีค่าเท่ากันในทุกปัจจัย เนื่องจากกำหนดให้ในแต่ละปัจจัยมีความสำคัญเท่ากัน

ตารางที่ 35 ความต้องการของชุมชนตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

ความต้องการของชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต้องการให้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชน	20	100
ต้องการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ถนนลาดยาง	6	30
น้ำที่สะอาด	8	40
ที่พัก	11	55
ลานจอดรถ	3	15

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ความต้องการของชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระบบน้ำใช้	13	65
ระบบกำจัดน้ำเสีย	1	5
สถานที่กางเต็นท์	7	35
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	10	50
ร้านค้า	3	15
ทางเดินศึกษาธรรมชาติ	10	50
สถานพยาบาล	4	20

ความต้องการของชุมชน ต้องการให้มีการจัดการท่องเที่ยวขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจาก (1) การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้กับสมาชิกและชาวบ้าน (2) ทำให้หมู่บ้านมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้ชาวบ้านประกอบอาชีพเสริม และ (3) เปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของชาวบ้านและนักท่องเที่ยว

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ชุมชนควรจะพัฒนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

1. ระบบน้ำใช้มีความต้องการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65 เนื่องจากในตำบลห้วยเขย่งประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้ในการอุปโภค บริโภคในฤดูร้อน ถึงแม้ว่าพื้นที่ตำบลห้วยเขย่งจะอยู่ติดกับเขื่อนวชิราลงกรณแต่การผันน้ำขึ้นมาใช้ในที่สูงมีต้นทุนค่าใช้จ่ายมาก
2. ที่พัก มีความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 55 เพราะที่ผ่านมาที่พักของนักท่องเที่ยวมีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา หากมีที่พักเป็นการถาวรจะดี แต่งบประมาณที่ใช้ในการลงทุนก่อสร้างค่อนข้างสูง
3. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 50 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นสถานที่แรกที่นักท่องเที่ยวสามารถทราบข้อมูลต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวที่มีในพื้นที่ รวมไปถึงการบริการต่าง ๆ ของชุมชนที่มี เพราะในปัจจุบันตำบลห้วยเขย่ง เริ่มเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

4. ทางเดินศึกษาธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 50 พบว่าแหล่งท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่งส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างลำบาก แหล่งท่องเที่ยวมีความเปราะบางเกิดผลกระทบได้ง่าย แต่หากมีการสร้างทางเดินศึกษาธรรมชาติจะทำให้การเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวง่ายขึ้น และสามารถลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นได้

5. นำเที่ยวชุมชน คิดเป็นร้อยละ 40 เนื่องจากปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวจำนวนหนึ่งเข้ามาท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง โดยศึกษาข้อมูลและเดินทางมาเอง แต่ไม่สามารถไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการได้ เนื่องจากในบางสถานที่อยู่ไกลและต้องมีคนนำพาไป เช่นในการเข้าชมบึงน้ำทิพย์หรือต้นไม้ยักษ์ แต่นักท่องเที่ยวไม่สามารถหาผู้นำทางได้เพราะไม่ทราบว่าจะไปติดต่อผู้ใด

นอกจากนี้พบว่าสถานที่ทางเดินที่มีความต้องการพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 35 ถนนลาดยางคิดเป็นร้อยละ 30 สถานพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 20 ลานจอดรถและร้านค้า คิดเป็นร้อยละ 15 และระบบกำจัดน้ำเสีย คิดเป็นร้อยละ 5

ตารางที่ 36 ความสามารถของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

ความสามารถของชุมชน ในการจัดการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น (ความถี่ของความคิดเห็น)			
	ไม่ได้	ได้		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
ความสามารถของชุมชนในการจัดการ ท่องเที่ยวด้วยตนเอง	00 (00)	12 (60)	6 (30)	2 (10)

ในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ชุมชนให้ความเห็นว่าสามารถจัดการเองได้ คิดเป็นร้อยละ 60 โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไข (1) ชาวบ้านต้องได้รับการอบรมความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยว เพราะที่ผ่านมามีชาวบ้านไม่มีความรู้ในเรื่องของการท่องเที่ยว ทำให้ให้บริการนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ไม่ดี รวมไปถึงหากชุมชนมีการจัดการท่องเที่ยวขึ้นอีกครั้ง โดยชุมชนจัดการเองจะต้องมีการศึกษาดูงานถึงวิธีการ แนวคิด ขั้นตอนในการจัดทำ เพราะที่ผ่านมามีชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ (2) ต้องมีหน่วยงานที่สนับสนุนงบประมาณ ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และ (3) ชาวบ้าน

ทุกคนจะต้องร่วมมือกัน มีความสามัคคีในการทำงานมากกว่าเดิม

ปัจจัยด้านพื้นที่

ประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อยคือ (1) แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นและดึงดูดใจ (2) ความเป็นธรรมชาติ และความเป็นอยู่ดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยวและ (3) ความสามารถในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต

ตารางที่ 37 แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นและดึงดูดใจของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

รายละเอียด	ระดับจุดเด่นและความดึงดูดใจ (ร้อยละ)				คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	
พืชพรรณ / ป่าตามธรรมชาติ	15 (75)	3 (15)	2 (10)	0 (0)	2.65
สัตว์ป่า	2 (10)	12 (60)	5 (25)	1 (5)	1.75
สมุนไพร	6 (30)	11 (55)	3 (15)	0 (0)	2.15
วัฒนธรรม และประเพณี	7 (35)	11 (55)	2 (10)	0 (0)	2.25
วิถีชีวิต ความเป็นอยู่	6 (30)	11 (55)	3 (15)	0 (0)	2.15
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม					2.19

แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นและดึงดูดใจในการท่องเที่ยว คือด้านพืชพรรณ/ป่าธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมา คือวัฒนธรรมและประเพณี คิดเป็นร้อยละ 35 สมุนไพรและวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ คิดเป็นร้อยละ 30 และสัตว์ป่า คิดเป็นร้อยละ 10 เนื่องจากตำบลห้วยเขย่งตั้งอยู่ในเขตผืนป่าตะวันตก และยังคงเป็นผืนป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติอยู่ค่อนข้างมากส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวด้านพืชพรรณ/ป่าตามธรรมชาติ มีจุดเด่นและความดึงดูดใจ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยว

ส่วนใหญ่ของตำบลห้วยเขย่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และบางแห่งยังคงค่อนข้างมีชื่อเสียง ส่วนด้านสัตว์ป่าโอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่าในตำบลห้วยเขย่ง สามารถพบเห็นได้ในบางช่วงเวลา เท่านั้น ชาวบ้านในชุมชนจึงไม่สนใจ เพราะเดิมชาวบ้านได้ล่าสัตว์เป็นอาหาร และเมื่อวิเคราะห์ ภาพรวมพบว่าความสำคัญในส่วนนี้ มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.19

ตารางที่ 38 ความเป็นธรรมชาติ ความเป็นอยู่คงเดิมของแหล่งท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

รายละเอียด	ระดับความเป็นธรรมชาติ สภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยังคงเดิมของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ)				คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	
พืชพรรณ/ป่าตามธรรมชาติ	9 (45)	10 (50)	1 (5)	0 (0)	2.40
สัตว์ป่า	5 (25)	7 (35)	7 (35)	1 (5)	1.80
สมุนไพร	7 (35)	11 (55)	2 (10)	0 (0)	2.25
วัฒนธรรม และประเพณี	6 (30)	10 (50)	4 (20)	0 (0)	2.1
วิถีชีวิต ความเป็นอยู่	4 (20)	10 (50)	6 (30)	0 (0)	1.9
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม					2.09

แหล่งท่องเที่ยวด้านพืชพรรณ/ป่าตามธรรมชาติยังคงมีความคงเดิม คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาคือ สมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 35 วัฒนธรรมและประเพณี คิดเป็นร้อยละ 30 สัตว์ป่า คิดเป็นร้อยละ 25 และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ คิดเป็นร้อยละ 20 เนื่องจากพืชพรรณ/ป่าตามธรรมชาติยังคงมีความเป็นธรรมชาติอยู่เช่นเดิมแต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาและจากการใช้ประโยชน์ของชุมชน ในด้านของวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแต่ชุมชนยังคงพยายามรักษาประเพณีและวิถีชีวิตแบบเดิมไว้ หากมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่มากเกินไปจะตักเตือน

บอกกล่าวกันในชุมชน เพื่อให้วิถีชีวิตแบบเดิมยังคงอยู่ เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมพบว่า มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.09

ตารางที่ 39 แหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว
ในอนาคคของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

รายละเอียด	ระดับความสามารถในการพัฒนา (ร้อยละ)				คะแนนถ่วง น้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	
พืชพรรณ/ป่าตามธรรมชาติ	8 (40)	11 (55)	1 (5)	0 (0)	2.45
สัตว์ป่า	3 (15)	11 (55)	6 (30)	0 (0)	1.85
สมุนไพร	6 (30)	9 (45)	5 (25)	0 (0)	2.05
วัฒนธรรม และประเพณี	5 (25)	9 (45)	6 (30)	0 (0)	1.95
วิถีชีวิต ความเป็นอยู่	3 (15)	12 (60)	5 (25)	0 (0)	1.90
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม					2.04

แหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาให้รองรับนักท่องเที่ยวได้ คือแหล่งท่องเที่ยวด้านพืชพรรณ/ป่าตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือ สมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 30 วัฒนธรรมและประเพณี คิดเป็นร้อยละ 25 สัตว์ป่า คิดเป็นร้อยละ 15 และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ คิดเป็นร้อยละ 15 เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวด้านพืชพรรณ/ป่าตามธรรมชาติพบมากในตำบลห้วยเขย่ง มีความสวยงามแต่ยังขาดการพัฒนา เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมพบว่าในส่วนนี้มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.04

จากปัจจัยย่อยด้านพื้นที่ทั้งหมด พบค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของปัจจัยด้านพื้นที่ เท่ากับ 2.10

ปัจจัยในด้านกิจกรรมท่องเที่ยว

ประกอบด้วย 2 ปัจจัยย่อยคือ (1) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนสามารถจัดการได้ และ
(2) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากร/สิ่งแวดล้อมซึ่งพบว่า

ตารางที่ 40 กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
ปี 2550 สามารถจัดการได้

รายละเอียด	ระดับความสามารถในการจัดการ (ร้อยละ)				คะแนนถ่วง น้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	
เดินป่าศึกษาธรรมชาติ	10 (50)	9 (45)	1 (5)	0 (0)	2.45
นั่งเกวียนชมรอบหมู่บ้าน	5 (25)	3 (15)	10 (50)	2 (10)	1.55
ส่องสัตว์/ดูสัตว์	4 (20)	12 (60)	3 (15)	1 (5)	1.95
ตั้งแคมป์	8 (40)	5 (20)	5 (20)	2 (10)	1.95
โฮมสเตย์	5 (25)	8 (40)	5 (25)	2 (10)	1.8
ศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้าน	4 (20)	10 (50)	6 (30)	0 (0)	1.9
ศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น	11 (55)	4 (20)	5 (25)	0 (0)	2.3
เที่ยวชมน้ำตก	3 (15)	12 (60)	5 (25)	0 (0)	1.9
เที่ยวชมถ้ำ	4 (20)	8 (40)	8 (40)	0 (0)	1.8
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม					1.95

กิจกรรมท่องเที่ยวที่ชุมชนสามารถจัดการได้เอง คือศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 55 เดินป่าศึกษาธรรมชาติ ร้อยละ 50 ตั้งแคมป์ ร้อยละ 40 นั่งเกวียนชมรอบหมู่บ้านและโฮมสเตย์ ร้อยละ 25 ส่องสัตว์/ดูสัตว์ ศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้าน เที่ยวชมถ้ำ ร้อยละ 20 และเที่ยวชมน้ำตก ร้อยละ 15 ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากชุมชนเคยจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเหล่านี้มาก่อน ทำให้มั่นใจว่าสามารถที่จะจัดการเองได้ ในส่วนนี้มีคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.95

ตารางที่ 41 กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากร/สิ่งแวดล้อมของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550

รายละเอียด	ระดับผลกระทบ (ร้อยละ)				คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	
เดินป่าศึกษาธรรมชาติ	0 (0)	8 (40)	9 (45)	3 (15)	1.75
นั่งเกวียนชมรอบหมู่บ้าน	2 (10)	0 (0)	9 (45)	9 (45)	2.25
ส่องสัตว์ / ดูสัตว์	0 (0)	4 (20)	9 (45)	7 (35)	2.15
ตั้งแคมป์	3 (15)	4 (20)	6 (30)	7 (35)	1.85
โฮมสเตย์	2 (10)	1 (5)	9 (45)	8 (40)	2.15
ศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้าน	0 (0)	3 (15)	4 (20)	13 (65)	2.50
ศึกษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น	0 (0)	2 (10)	4 (20)	14 (70)	2.60
เที่ยวชมน้ำตก	1 (5)	1 (5)	10 (50)	8 (40)	2.25
เที่ยวชมถ้ำ	0 (0)	4 (20)	7 (35)	9 (45)	2.25
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม					2.19

กิจกรรมท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากร/สิ่งแวดล้อมคือการศึกษาขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาก็คือการศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้าน ร้อยละ 65 เทียวชมถ้ำและนั่งเกวียนชมรอบหมู่บ้าน ร้อยละ 45 เทียวชมน้ำตกและโฮมสเตย์ ร้อยละ 40 ส่องสัตว์/ ดูสัตว์ และตั้งแคมป์ ร้อยละ 35 และเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ร้อยละ 15 ในส่วนนี้มีคะแนนถ่วงน้ำหนัก เฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.19

จากปัจจัยย่อยด้านกิจกรรมท่องเที่ยวทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของปัจจัยด้านกิจกรรม ท่องเที่ยวเท่ากับ 2.07

ปัจจัยในด้านความสามารถของชุมชนในการจัดการ

ประกอบด้วยความสามารถของชุมชนในการจัดการด้านต่าง ๆ

ตารางที่ 42 ความสามารถของชุมชนตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2550
ในการจัดการด้านต่าง ๆ

รายละเอียด	ระดับความสามารถของชุมชน ในการจัดการด้านต่าง ๆ (ร้อยละ)				คะแนนถ่วง น้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	
การจัดการท่องเที่ยวโดยร่วมกันทำใน รูปแบบชุมชน	20 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	3.0
การระดมทุนหรือรับสมาชิกในการ ดำเนินงาน	20 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	3.0
ความต่อเนื่องในการดำเนินงานหรือการ จัดการการท่องเที่ยว	0 (0)	6 (30)	12 (60)	2 (10)	1.20
การจัดทำกฎ กติกาเกี่ยวกับการดำเนินงาน ในด้านการท่องเที่ยว	2 (10)	11 (55)	5 (25)	2 (10)	1.65
การสร้างระบบและวิธีการกระจาย ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้ สมาชิกและชุมชนอย่างเป็นธรรม	3 (15)	4 (20)	13 (65)	0 (0)	1.50

ตารางที่ 42 (ต่อ)

รายละเอียด	ระดับความสามารถของชุมชน ในการจัดการด้านต่าง ๆ (ร้อยละ)				คะแนนถ่วง น้ำหนักเฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	
การจัดรายการท่องเที่ยวหรือโปรแกรม นำเที่ยวที่สามารถใช้เป็นข้อมูลในการ ตัดสินใจให้กับนักท่องเที่ยวได้	0 (0)	12 (60)	8 (40)	0 (0)	1.60
การให้บริการเรื่องที่พักอาหารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว จัดให้มีสถานที่ที่สามารถให้ข้อมูลเอกสาร การท่องเที่ยวเพื่อใช้ประกอบ การตัดสินใจ แก่นักท่องเที่ยวได้	4 (20)	12 (60)	3 (13)	1 (5)	1.95
มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่สามารถพา นักท่องเที่ยวชมป่าและให้ความรู้ด้าน ธรรมชาติในพื้นที่ตลอดจนวิถีชีวิตของ ชุมชนได้อย่างดี	2 (10)	8 (40)	10 (50)	0 (0)	1.60
จัดการและแก้ไขผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และปัญหาด้านอื่นได้	2 (10)	5 (25)	12 (60)	1 (5)	1.40
จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว	4 (20)	9 (45)	7 (35)	0 (0)	1.85
จัดการด้านการตลาด การเงิน การบัญชี ระบบนำเที่ยวและติดต่อประสานงานกับ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอื่น	0 (0)	8 (40)	11 (55)	1 (5)	1.35
ดูแลและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้ อย่างมาตรฐานและให้บริการได้อย่างเท่าเทียม	3 (15)	4 (20)	13 (65)	0 (0)	1.50
คะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยรวม					1.78

1. การจัดการท่องเที่ยว ร่วมกันทำในรูปแบบชุมชน ชุมชนมีความต้องการที่จะให้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยจะเป็นการจัดการในรูปแบบของชุมชน ในส่วนนี้จึงมีระดับคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 3.0

2. การระดมทุน/รับสมาชิกในการดำเนินงาน การทำงานในรูปแบบชุมชนสิ่งที่สำคัญคือ การรับสมาชิก และจำเป็นต้องมีการระดมทุนในเบื้องต้น เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน ซึ่งหากชุมชนมีการจัดการท่องเที่ยวขึ้นอีก และต้องมีการระดมทุนขึ้น ชาวบ้านมีความยินดีที่จะจ่าย สำหรับส่วนนี้จึงมีระดับคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 3.0

3. ความต่อเนื่องในการดำเนินงานหรือการจัดการการท่องเที่ยว ชุมชนสามารถจัดการได้ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 60 เนื่องจากในการดำเนินงานการท่องเที่ยวที่ผ่านมา เมื่อผ่านไประยะหนึ่ง ได้ลึ้มเลิกไป ทำให้หากมีการจัดการท่องเที่ยวขึ้นใหม่จึงไม่มั่นใจว่าจะสามารถดำเนินการต่อเนื่อง ได้หรือไม่ ในส่วนนี้มีจึงมีระดับคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 1.20

4. การจัดทำกฎ กติกาเกี่ยวกับการดำเนินงานในด้านการท่องเที่ยว พบว่าร้อยละ 55 มีความเห็นว่าจะสามารถจัดการได้ในระดับปานกลาง เนื่องจากในการจัดการท่องเที่ยวที่ผ่านมาได้มีการจัดตั้งกฎ กติกาในการทำงานร่วมกันอยู่แล้ว ในส่วนนี้มีระดับคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 1.65

5. การสร้างระบบและวิธีการกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้สมาชิกและชุมชน อย่างเป็นธรรม ร้อยละ 65 เห็นว่าการสร้างระบบและวิธีการกระจาย ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้สมาชิกและชุมชนอย่างเป็นธรรม สามารถจัดการได้ในระดับน้อย เนื่องจากการกระจายผลประโยชน์ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การท่องเที่ยวที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จ ในส่วนนี้จึงมีระดับคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 1.50

6. การจัดรายการการท่องเที่ยวหรือโปรแกรมนำเที่ยวที่สามารถใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ ให้กับนักท่องเที่ยว ชุมชนสามารถจัดรายการท่องเที่ยวหรือโปรแกรมนำเที่ยวที่สามารถใช้เป็น ข้อมูลในการตัดสินใจให้กับนักท่องเที่ยว ทำได้ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60 เนื่องจากการ เข้าร่วมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาทำให้ทราบสถานที่ท่องเที่ยวและรูปแบบโปรแกรมการท่องเที่ยว ซึ่งหากชุมชนจะจัดโปรแกรม การท่องเที่ยวเองสามารถทำได้ ในส่วนนี้จึงมีระดับคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 1.60

7. การให้บริการเรื่องที่พัก อาหารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ กับนักท่องเที่ยว เดิมชุมชนมีส่วนร่วมในการให้บริการที่พัก อาหารและสิ่งต่าง ๆ กับนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว แต่ปัจจุบันที่พักรoom ไม่ได้มีเป็นการถาวร ซึ่งหากจะสร้างขึ้นมาใหม่ต้องใช้งบประมาณสูง ในส่วนนี้มีระดับคะแนน

ถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 1.95

8. จัดให้มีสถานที่ที่สามารถให้ข้อมูล เอกสารการท่องเที่ยวเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจแก่นักท่องเที่ยว ชุมชนสามารถจัดการในส่วนนี้ได้ น้อย คิดเป็นร้อยละ 50 เนื่องจากในชุมชนไม่มีสถานที่ที่สามารถให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวได้ ส่วนนี้จึงมีระดับคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 1.60

9. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่สามารถพานักท่องเที่ยวชมป่าให้ความรู้ด้านธรรมชาติในพื้นที่ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชน ชุมชนจัดการได้ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50 เนื่องจากปัจจุบันมีผู้นำทางเที่ยวชมได้ แต่จะต้องมีการอบรมให้ความรู้กับมัคคุเทศก์ในด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ส่วนนี้จึงมีระดับคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 1.60

10. จัดการและแก้ไขผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาด้านอื่น ชุมชนจัดการได้ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 60 เนื่องจากมีความเห็นว่าการจัดการการท่องเที่ยว ไม่น่าจะพบปัญหาในด้านใดมากนัก และกิจกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มีเกิดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม/ทรัพยากร ในระดับปานกลางและต่ำเสียเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ส่วนนี้มีระดับคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 1.40

11. จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว ชุมชนสามารถจัดการได้ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45 เพราะในการท่องเที่ยวที่ผ่านมาได้มีการจัดเวรยามเพื่อดูแลนักท่องเที่ยว ส่วนนี้จึงมีระดับคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 1.85

12. จัดการด้านการตลาด การเงิน การบัญชี ระบบนำเที่ยวและติดต่อประสานงานกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอื่น ชุมชนสามารถจัดการได้ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 55 เนื่องจากแต่เดิมในการทำการตลาด และดูแลส่วนอื่น ชุมชนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องและจัดการ ทำให้หากชุมชนจัดการเองจึงเป็นเรื่องยาก และต้องมีการอบรมให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน ดังนั้นในส่วนนี้จึงมีระดับคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 1.35

13. ดูแลและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมาตรฐานและให้บริการได้อย่างเท่าเทียม ชุมชนสามารถจัดการได้น้อย คิดเป็นร้อยละ 65 เนื่องจากชุมชนยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจแต่หากได้รับการอบรมให้ความรู้แล้ว ก็ยังไม่แน่ใจว่าตนเองสามารถให้บริการได้หรือไม่ ทำให้ส่วนนี้มี

ระดับคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 1.50

จากการพิจารณาปัจจัยที่บ่งชี้ถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านพื้นที่ มีค่าถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 1 และมีระดับศักยภาพเท่ากับ 2.10
2. ปัจจัยด้านกิจกรรมท่องเที่ยว มีค่าถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 1 มีระดับศักยภาพเท่ากับ 2.07
3. ปัจจัยด้านความสามารถของชุมชนในการจัดการ มีค่าถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 1 มีระดับศักยภาพ เท่ากับ 1.78

ผลการประเมินศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว โดยใช้วิธีสมการถ่วงน้ำหนัก ได้ผลดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ระดับศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว} &= \frac{(2.10*1) + (2.07*1) + (1.78*1)}{1 + 1 + 1} \\ &= 1.97 \end{aligned}$$

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี มีระดับศักยภาพเท่ากับ 1.97 ถือได้ว่ามีศักยภาพปานกลาง

จากศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาด และผลการประชุมกลุ่มย่อยของกลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวเดิมและผู้เกี่ยวข้อง เมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกัน จะได้ข้อเสนอโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

1. สถานที่ท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- 1.1 พุรูปราชินี เป็นพื้นที่ที่มีความพิเศษ มีชื่อเสียงระดับภูมิภาค มีทรัพยากรหายากใน

พื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปูราชินีที่พบเห็นได้ยากในแหล่งท่องเที่ยวอื่น แต่ปูราชินีเป็นพื้นที่ที่มีความเปราะบางอาจเกิดผลกระทบได้ง่าย ท่องเที่ยวได้เฉพาะช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งในฤดูกาลท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นไปได้ด้วยความลำบาก ต้องอาศัยรถขับเคลื่อนสี่ล้อในการเข้าถึงพื้นที่

1.2 ดันไม้ยักษ์ เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นธรรมชาติมาก สามารถท่องเที่ยวได้ในทุกฤดูกาล แต่การเข้าถึงพื้นที่เป็นไปได้ด้วยความลำบาก เพราะจะต้องเดินเท้าเข้าไปในพื้นที่ หากท่องเที่ยวในฤดูฝนจะเดินเท้าลำบากยิ่งขึ้นเพราะพื้นที่มีความชัน ซึ่งหากจะพัฒนาพื้นที่ควรทำถนนในการเข้าถึงพื้นที่ เพื่อให้เข้าถึงพื้นที่ได้ง่าย ทางเข้าพื้นที่เป็นทางเดียวกับทางเข้าปูราชินี หากจะพัฒนาควรทำพร้อมกัน ส่วนทางเดินเท้าขึ้นดันไม้ยักษ์ ควรพัฒนาเฉพาะในส่วนที่อาจเกิดอันตรายกับนักท่องเที่ยวเท่านั้น

1.3 บึงน้ำทิพย์ เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นธรรมชาติ สามารถท่องเที่ยวได้ในทุกฤดูกาล แต่ในการเข้าถึงพื้นที่ ต้องใช้การเดินเท้าเข้าไป ซึ่งหากท่องเที่ยวในฤดูฝนจะเข้าถึงพื้นที่ลำบากเพราะพื้นที่มีความลาดชันจะเกิดอันตรายได้ หากจะพัฒนาพื้นที่ควรต้องทำถนนเพื่อเข้าถึงพื้นที่ได้ง่าย โดยทางเข้าพื้นที่เป็นทางเดียวกับทางเข้าปูราชินี ซึ่งหากพัฒนาควรทำพร้อมกันส่วนทางเดินเท้าขึ้นชมบึงน้ำทิพย์ ควรพัฒนาเฉพาะในส่วนที่อาจเกิดอันตรายกับนักท่องเที่ยวเท่านั้น

1.4 น้ำตกโป่งกระดิงา เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับนักท่องเที่ยวที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แต่หากเข้าไปเที่ยวชมในฤดูฝนอาจเดินทางเข้าไปค่อนข้างลำบาก เพราะทางเข้าจะมีน้ำขังอาจต้องใช้รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อ แต่ประชาชนในพื้นที่ยังไม่รู้จักมากนัก อาจเป็นเพราะการเข้าถึงค่อนข้างยาก

1.5 ถ้ำสองแปด เป็นพื้นที่ที่มีความน่าดึงดูดใจ/น่าสนใจ สามารถเข้าชมได้ทุกฤดูกาล ภายในถ้ำสามารถพบเห็นค้างคาวกิตติและหิงงอกหินย้อยที่มีความสวยงาม และประชาชนในพื้นที่อาจยังไม่รู้จักและยังไม่เคยไป เพราะเดินทางค่อนข้างไกลและลำบาก

2. กิจกรรมท่องเที่ยว ประกอบด้วย

2.1 เดินศึกษาธรรมชาติปูราชินี การเดินศึกษาธรรมชาติที่ปูราชินีเป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจสูงสุดเหมาะสมกับพื้นที่ท่องเที่ยว แต่ข้อจำกัดคือสามารถเข้าชมได้เป็นบางฤดูกาลเท่านั้น

ดังนั้นในการจัดการควรดำเนินกิจกรรมนี้เฉพาะในฤดูกาลที่เหมาะสมเท่านั้น เพราะหากจัดใน ฤดูกาลอื่นด้วยทำให้นักท่องเที่ยวไม่ประทับใจ และไม่กลับมาท่องเที่ยวอีก นอกจากนี้ยังควรจัด มาตรการรณรงค์นำทางที่สามารถให้ข้อมูลความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้

2.2 ปีนเขาเพื่อชมต้นไม้ยักษ์และบึงน้ำทิพย์ เป็นการเดินศึกษาธรรมชาติในเส้นทาง ไล่แวกเดียวกัน มีจุดเริ่มต้นที่เดียวกัน หากเข้าชมทั้ง 2 แห่งในวันเดียวจะใช้เวลาค่อนข้างมาก รวมทั้ง นักท่องเที่ยวต้องมีความรักในการผจญภัย ชอบกิจกรรมที่ท้าทาย ซึ่งอาจไม่เหมาะกับนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม รวมทั้งหากท่องเที่ยวในฤดูฝนทำให้การเดินทางเหนื่อยล้ามากมากขึ้น อาจเกิดอันตรายได้นอกจากนั้น ควรจัดมาตรการรณรงค์นำทางที่สามารถให้ความรู้และระวังความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวได้

2.3 นั่งเรือชมธรรมชาติเขื่อนเขาแหลม ขึ้นชมและสัมผัสกับธรรมชาติ ซึ่งหากจัด กิจกรรมนี้สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงคือความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และอุปกรณ์ชูชีพเพื่อป้องกัน อุบัติเหตุ

2.4 การแสดงวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ชุมชนสามารถจัดการได้เองในระดับสูง รวมทั้งในตำบลห้วยเขย่งมีประชากรหลายเชื้อชาติ ทำให้มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป หากจัด กิจกรรมนี้ควรให้มีการแสดงที่หลากหลายและให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม

2.5 การนั่งเกวียนชมรอบหมู่บ้านและชมวิถีชีวิตชาวบ้าน เดิมในโปรแกรมการท่องเที่ยว มีการนั่งเกวียนชมรอบหมู่บ้าน แต่ปัญหาคือผู้บังคับเกวียนไม่สามารถบังคับเกวียนให้ไปตามทางได้ ทำให้เกิดอุบัติเหตุกับนักท่องเที่ยว และในปัจจุบันเกวียนในหมู่บ้านหาได้ค่อนข้างยาก แต่หากมีการ จัดกิจกรรมนี้ขึ้นจะทำให้นักท่องเที่ยวได้ชมสภาพทิวทัศน์รอบหมู่บ้าน พร้อมทั้งได้ชมวิถีชีวิตของ ชาวบ้านตามรายทางที่ผ่านด้วย

2.6 นอนพักในหมู่บ้าน/ตั้งแคมป์ ปกตินักท่องเที่ยวจะนอนพักในหมู่บ้าน หรือตั้งแคมป์ ให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อน ซึ่งหากให้นักท่องเที่ยวต้องกำหนดที่พักของนักท่องเที่ยวเพราะใน ขณะนี้ที่พักของนักท่องเที่ยวยังไม่มี

2.7 เล่นน้ำตกโป่งกระดังงา เหมาะกับนักท่องเที่ยวทุกประเภท นอกจากการเล่นน้ำ ชม ธรรมชาติ รับประทานอาหารกลางวันแล้ว ยังสามารถค้างคืนได้ แต่หากมีการจัดพักค้างคืนต้อง

คำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และขยะ/สิ่งปฏิกูลที่อาจเกิดขึ้นได้ภายในบริเวณน้ำตก

2.8 ชมถ้ำสองแเปด โปรแกรมการท่องเที่ยวเดิมมีการเข้าชมถ้ำสองแเปด หากชุมชนจะจัดการต้องระวังด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เพราะภายในถ้ำมีแสงสว่างน้อย และอาจมีสัตว์เป็นพิษอยู่ในถ้ำ รวมทั้งยังต้องเตรียมอุปกรณ์ส่องสว่างให้เพียงพอกับนักท่องเที่ยว และควรมีมัคคุเทศก์นำทางที่สามารถให้ความรู้และระวังด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวได้

3. โปรแกรมการท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์ร่วมกันจากความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวเดิม สักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวและผลการประชุมกลุ่มย่อยกลุ่มแกนนำการท่องเที่ยว สามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

โปรแกรมที่ 1 เลือกชมปราจีน

เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เน้นการชื่นชมธรรมชาติอันสวยงามไม่ว่าจะเป็นการนั่งเรือชมธรรมชาติที่เขื่อนเขาแหลม และแฝงไปด้วยการผจญภัยอันน่าตื่นเต้นของการเดินเท้าขึ้นชมต้นไม้ยักษ์-บึงน้ำทิพย์ ต้นไม้ใหญ่มากกว่า 10 คนโอบ และบึงน้ำที่มีลักษณะคล้ายปล่องภูเขาไฟ น้ำลึกจนกระทั่งมองเห็นเป็นสีเขียว จนกล่าวกันว่าเป็นบึงลับแล ชมปราจีนสัตว์ป่าที่มีความสวยงามและหายากที่พบได้เฉพาะบริเวณ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอไทรโยคเท่านั้นในประเทศไทย รวมทั้งพักผ่อนหย่อนใจที่น้ำตกโป่งกระดังงา ประทับใจกับวิถีชีวิตชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี ด้วยการนั่งเกวียนชมรอบหมู่บ้านและชมการแสดงวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นอันสวยงามที่ผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมไทยและกะเหรี่ยงชนกลุ่มน้อย

<u>วันที่ 1</u>	08.00	รถรับนักท่องเที่ยวที่ตลาดทองผาภูมิ
	08.30	เดินเท้าขึ้นชมต้น ไม้ยักษ์-บึงน้ำทิพย์ ชมธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ตื่นตาตื่นใจกับต้นไม้ยักษ์มากกว่า 10 คนโอบและบึงน้ำที่มีสีเขียวเข้ม ตลอดทั้งปี พร้อมรับประทานอาหารกลางวัน
	16.00	นั่งเกวียนชมรอบหมู่บ้านและชมวิถีชีวิตชุมชนและเข้าที่พัก
	18.30	รับประทานอาหารเย็นและชมการแสดงวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นอันสวยงาม
<u>วันที่ 2</u>	07.30	รับประทานอาหารเช้า

08.30	นั่งเรือชมธรรมชาติอันสวยงามที่เขื่อนเขาแหลม
09.30	เดินศึกษาธรรมชาติที่พุประาชิณี ปุสามสี่ที่มีความสวยงามหาพบ ได้ยาก พบได้เฉพาะในอำเภอทองผาภูมิและอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรีเท่านั้น
12.00	รับประทานอาหารกลางวันและพักผ่อนที่น้ำตกโป่งกระดังงา
16.00	รถส่งนักท่องเที่ยวที่ตลาดทองผาภูมิ

หมายเหตุ ในฤดูแล้งอาจไม่พบพุประาชิณี จำเป็นต้องใช้เหยื่อล่อ

นักท่องเที่ยวสามารถเลือกแบบค้างคืนตาม โปรแกรม 2 วัน 1 คืน (อาหาร 3 มื้อ ที่พัก
พร้อมรถรับ-ส่งตลาดทองผาภูมิ) หรือเลือกท่องเที่ยวแบบวันเดียว (อาหาร 1 มื้อพร้อมรถรับ-ส่ง ตลาด
ทองผาภูมิ) ตามกิจกรรมที่สนใจ โดยราคาของโปรแกรมแบบ 2 วัน 1 คืน เท่ากับ 2,000 บาท / คน
แต่หากเลือกแบบท่องเที่ยววันเดียวราคาจะเท่ากับ 1,100 บาท / คน

โปรแกรมที่ 2 เลือกชมถ้ำ

เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เน้นการชื่นชมธรรมชาติอันสวยงาม ไม่ว่าจะเป็นการ
นั่งเรือชมธรรมชาติที่เขื่อนเขาแหลม และแฝงไปด้วยการผจญภัยอันน่าตื่นเต้นของการเดินเท้าขึ้นชม
ต้นไม้อัยกซ์-บึงน้ำทิพย์ ต้นไม้ใหญ่มากกว่า 10 คนโอบ และบึงน้ำที่มีลักษณะคล้ายปล่องภูเขาไฟ น้ำ
ลึกจนกระทั่งมองเห็นเป็นสีเขียวจนกล่าวกันว่าเป็นบึงลับแล ชมค้างคาวกิตติ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่
เล็กที่สุดในโลกที่ถ้ำสองแปด พักผ่อนหย่อนใจที่น้ำตกโป่งกระดังงา พร้อมทั้งประทับใจกับวิถีชีวิต
ชุมชน วัฒนธรรมประเพณี ด้วยการนั่งเกวียนชมรอบหมู่บ้านและชมการแสดงวัฒนธรรมประเพณี
ท้องถิ่นอันสวยงามที่ผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมไทยและกะเหรี่ยง

<u>วันที่ 1</u>	08.00	รถรับนักท่องเที่ยวที่ตลาดทองผาภูมิ
	08.30	เดินเท้าขึ้นชมต้นไม้อัยกซ์-บึงน้ำทิพย์ ชมธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ตื่นตาตื่นใจกับต้นไม้อัยกซ์มากกว่า 10 คนโอบและบึงน้ำที่มีสีเขียว เข้ม ตลอดทั้งปี พร้อมรับประทานอาหารกลางวัน
	16.00	นั่งเกวียนชมรอบหมู่บ้านและชมวิถีชีวิตชุมชนและเข้าที่พัก
	18.30	รับประทานอาหารเย็นและชมการแสดงวัฒนธรรมประเพณี

		ท้องถิ่นอันสวยงาม
<u>วันที่ 2</u>	07.30	รับประทานอาหารเช้าที่บ้านพัก
	08.30	นั่งเรือชมธรรมชาติอันสวยงามที่เขื่อนเขาแหลม
	10.30	ชมความสวยงามและค้างคาวกิตติ ค้างคาวที่เล็กที่สุดในโลกที่ถ้ำสองแปลด
	12.30	รับประทานอาหารกลางวันและพักผ่อนที่น้ำตกโป่งกระดังงา
	16.00	รถส่งนักท่องเที่ยวที่ตลาดทองผาภูมิ

นักท่องเที่ยวสามารถเลือกแบบค้างคืนตามโปรแกรม 2 วัน 1 คืน (อาหาร 3 มื้อ ที่พัก พร้อมรถรับ-ส่งตลาดทองผาภูมิ) หรือเลือกท่องเที่ยวแบบวันเดียว (อาหาร 1 มื้อพร้อมรถรับ-ส่ง ตลาดทองผาภูมิ) ตามกิจกรรมที่สนใจ โดยราคาของโปรแกรมแบบ 2 วัน 1 คืน เท่ากับ 2,000 บาท / คน

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

1. สาเหตุของความล้มเหลวของการท่องเที่ยวที่ผ่านมา

ในอดีตตำบลห้วยเขย่งเคยมีการจัดการการท่องเที่ยวแต่ล้มเลิกไป สาเหตุหลักที่ทำให้การท่องเที่ยวล้มเลิก คือ การขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบการทำงาน ทำให้การดำเนินงานไม่ราบรื่น เกิดปัญหาภายใน มีการกระจายผลประโยชน์ที่ไม่โปร่งใส ทำให้สมาชิกเกิดความคลางแคลงใจ รวมทั้งการไม่รักษากฎ กติกา ระเบียบในการดำเนินงานของสมาชิกบางส่วน เช่น การรับนักท่องเที่ยว โดยไม่แจ้งคณะกรรมการ ส่งผลให้รายได้ที่ควรจะได้รับลดลง และทำให้การท่องเที่ยวไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ จนต้องปิดตัวลง การผูกขาดกับบริษัทนำเที่ยว และการที่ภาคเอกชนเข้ามาดำเนินงานท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น ส่งผลให้การท่องเที่ยวที่จัดโดยชุมชนไม่สามารถแข่งขันและดำเนินการต่อไปได้

2. ความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาด

โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เคยมีในตำบลห้วยเขย่ง ประกอบด้วยโปรแกรมการท่องเที่ยวของ (1) ชมรมบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยแนวอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี และ (2) ศูนย์ประสานงานกิจกรรมท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ระดับชุมชน โครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ปัจจัยที่ใช้ประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวในอดีตและปัจจัยทางการตลาด มีทั้งหมด 4 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (2) ปัจจัยด้านราคา (3) ปัจจัยด้านช่องทางการตลาด และ (4) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ผลการประเมินพบว่าโปรแกรมการท่องเที่ยวของชมรมบริการจัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยแนวอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง และโปรแกรมการท่องเที่ยวของศูนย์ประสานงานกิจกรรมท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ระดับชุมชน โครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

3. โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับตำบลห้วยเขย่ง

ในการเสนอแนะโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของตำบลห้วยเขย่ง วิเคราะห์จากความเหมาะสมของโปรแกรมการท่องเที่ยวเดิมและปัจจัยทางการตลาด ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว และผลการประชุมกลุ่มย่อยของแกนนำการท่องเที่ยวเดิมและผู้เกี่ยวข้อง พบว่า

1. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัยย่อยที่ใช้ในการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว มีด้วยกัน 3 ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านลักษณะพื้นที่ ปัจจัยด้านความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว และปัจจัยด้านการรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว พบว่าศักยภาพโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายแหล่งท่องเที่ยว พบว่าในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพอยู่ในระดับเดียวกันทั้งหมด คือระดับปานกลาง

2. ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ปัจจัยย่อยที่ใช้ในการประเมินศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว มีด้วยกัน 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านพื้นที่ ปัจจัยด้านกิจกรรมท่องเที่ยว และปัจจัยด้านความสามารถของชุมชนในการจัดการ พบว่าชุมชนมีระดับศักยภาพ ในการจัดการการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

3. โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม

โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับตำบลห้วยเขย่ง ประกอบด้วย 2 โปรแกรม คือ โปรแกรมที่ 1 เลือกชมปูราชินี ประกอบด้วยกิจกรรมท่องเที่ยว ดังนี้ การเดินเท้าขึ้นชมต้นไม้ยักษ์ และบึงน้ำทิพย์ การนั่งเกวียนชมรอบหมู่บ้านและชมวิถีชีวิตชาวบ้าน นั่งเรือชมธรรมชาติที่เขื่อนเขาแหลม เดินศึกษาธรรมชาติที่ปูราชินี รับประทานอาหารกลางวันและพักผ่อนที่น้ำตกโป่งกระดังงา และรับประทานอาหารเย็นพร้อมทั้งชมการแสดงวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

และโปรแกรมที่ 2 เลือกชมถ้ำ ประกอบด้วยกิจกรรมท่องเที่ยว ดังนี้ การเดินเท้าขึ้นชมต้นไม้ยักษ์และบึงน้ำทิพย์ การนั่งเกวียนชมรอบหมู่บ้านและชมวิถีชีวิตชาวบ้าน นั่งเรือชมธรรมชาติที่เขื่อนเขาแหลม ชมถ้ำสองแปด รับประทานอาหารกลางวันและพักผ่อนที่น้ำตกโป่งกระดังงา และรับประทานอาหารเย็นพร้อมทั้งชมการแสดงวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

โดยที่ทั้งสองโปรแกรมนี้สามารถเลือกที่จะท่องเที่ยวแบบ 2 วัน 1 คืน หรือแบบท่องเที่ยววันเดียว ตามกิจกรรมที่สนใจได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่องการประเมินโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว / การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรเข้ามาให้ความรู้ / ความเข้าใจแก่ชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว เช่นในการด้านการอบรมให้ความรู้ การพาไปศึกษาดูงานในสถานที่ต่าง ๆ

3. ในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งชุมชนห้วยเขย่งจะต้องวางแผนร่วมกันในทุกขั้นตอน เพื่อให้การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในอนาคตประสบความสำเร็จและยั่งยืนต่อไป

2. ข้อจำกัดในการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อย ซึ่งเกิดจากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการมีจำนวนน้อย และบางครั้งยังไม่ตรงกับความต้องการจริง รวมทั้งไม่สามารถหาเพิ่มเติมได้

2. วิธีการในการประเมิน หรือปัจจัยที่ใช้ในการประเมินน้อยเกินไป ไม่ครอบคลุมในบางเรื่อง ซึ่งอาจทำให้ผลการประเมินคลาดเคลื่อน

3. ในการเลือกหน่วยงานที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง บางหน่วยงานไม่ตรงกับ ควรเลือกหน่วยงานที่มีความรู้ความเข้าใจในสถานที่ท่องเที่ยวที่นั่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงกับความจริงมากที่สุด

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรจะศึกษาความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ของโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ได้นำเสนอในการศึกษานี้ เพื่อนำมาผลลัพธ์ที่ได้มาปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนต่อไป

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กฤตกมล เดชอรัญ. 2549. **ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวค่าน้ำลึก**. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2542. **การวิเคราะห์สถิติ: สถิติเพื่อการตัดสินใจ**. ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กองบริการวิชาการและฝึกอบรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544. **คำศัพท์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ. ม.ป.ท.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2539. **รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาเพื่อทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภาคใต้ตอนบน ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง พังงา กระบี่**. คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ. ม.ป.ท.

_____. 2545ก. **โครงการศึกษาแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัด เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน**. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ. ม.ป.ท.

_____. 2545ข. **โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี หนองคาย**. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ. ม.ป.ท.

_____. 2545ค. **โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวภาคกลางฝั่งตะวันออก**. เสนอโดย บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ. ม.ป.ท.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2546. **แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ**. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ. ม.ป.ท.

- โครงการพัฒนาความรู้และศึกษานโยบายการจัดการชีวิภาพในประเทศไทย. 2547. **การวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพเชิงพื้นที่ (Area-based)**. กรุงเทพฯ: จีรวัฒน์ เอกเพรส.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. 2546. **การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชมนาด ดันติเสรี. 2546. **ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษาชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์. 2542. **การจัดการการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณชพงศ จันจุฬา. 2548. **ศักยภาพของชุมชนเกาะศรีบอยาในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติปากแม่น้ำกระบี่**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณรงค์ ศรีสวัสดิ์. 2512. **การพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระนคร.
- ดรชนิ เอ็มพันธุ์. 2545. **การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นภวรรณ ฐานะกาญจน์, นันทชัย พงศ์พัฒนานุรักษ์, ประทีป ดั่งแคว และอุทิศ กุญอินทร์. 2547. **รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์โครงการวิเคราะห์บทบาทการดำเนินงานตามแผนแม่บทอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่ผ่านมา**. กรุงเทพฯ: คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประกาศิต ทองเจือเพชร. 2544. **ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวอเมริกา**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 2546. การประเมิน. (Online). www.phanom.uribc.ac.th/19 August 2003, 1 กรกฎาคม 2549.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2549. พจนานุกรม “เชื่อมตรงพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน”. (Online). <http://rirs3.royin.go.th/ridictionary/lookup.html>, 1 สิงหาคม 2549.

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2544. เอกสารประกอบการบรรยายหลักการพัฒนากองท่องเที่ยวที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ. ม.ป.ท.

วรรณา วงษ์วานิช. 2539. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วารุณี ต้นดวงศ์วานิช, นิภา นิรัตติกุล, สุนทรี เหล่าพัดจีน, พรพรม พรหมเทศ, นิตยา งามแดน และจุฑามาศ ทวีไพบูลย์วงศ์. 2545. หลักการตลาด. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.

วินิจ วีรยางกูร. 2532. การจัดการอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ. ม.ป.ท.

วิสุทธิ ใบไม้. 2549. บทสรุปความหลากหลายทางชีวภาพ. (Online). http://eduarea.bkk2ict.net/bio_variety/body_introduction.html, 1 กรกฎาคม 2549.

ศักดิ์พิชิต จุลฤกษ์. 2542. ศักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่นรอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศุภโชค เต็มสอาด. 2548. การประเมินศักยภาพทรัพยากรนันทนาการในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานแบบมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศูนย์ประสานงานกิจกรรมท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ระดับชุมชน โครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี. 2542. การขอการสนับสนุนด้านการเงิน ของโครงการกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่ง

ประเทศไทย. (อัดสำเนา).

- ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2546. **บทที่ 4 ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ประเทศไทย ในรายวิชา 0107102 ภูมิศาสตร์ประเทศไทย.** (Online). <http://wbc.msu.ac.th/wbc/human/0107%20102/chapter4-7tour.htm>, 1 กรกฎาคม 2549.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2523. **การพัฒนาชุมชน.** คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุดาดวง เรืองรุจิระ. 2540. **หลักการตลาด.** สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ แผนกวิชาการตลาด. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประกายพริก.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2541. **รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อการรักษาระบบนิเวศ เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2539. **รายงานฉบับสมบูรณ์การศึกษาบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภาคกลางฝั่งตะวันตก.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิชัย ผ่องจิตศิริ. 2547. **ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวภายในประเทศของพนักงานองค์กรเอกชนชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร.** การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนิสา จันทร์เลขา. 2549. **บทเรียนออนไลน์ “หลักการตลาด”.** (Online). www.Lpru.ac.th/webpage_tec/sunisa/download/ebook.doc, 1 สิงหาคม 2549.
- สุภาพร ศรีสัตตรัตน์. 2549. **การสุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนิเทศศาสตร์ “แบบแผนการสุ่มตัวอย่างเรื่องการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง”.** (Online). http://elearning.siam.edu/CommunicationArts/web_kop/download/sampling_word.doc, 1 สิงหาคม 2549.

สหกรณ์บริการนำเที่ยวชมธรรมชาติแนวอนุรักษ์กาญจนบุรี. 2541. **ความเป็นมาของชมรมบริการ
จัดนำเที่ยวชมธรรมชาติและผจญภัยแนวอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี.** (อัดสำเนา).

สมใจ ไช้แก้ว. 2548. **การประเมินศักยภาพและความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ของชุมชนบ้านปรู จังหวัดสุราษฎร์ธานี.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
จัดการป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมศักดิ์ เตชะเอราวัณ. 2544. **การจัดการธุรกิจบ้านพักแบบชุมชนมีส่วนร่วม กรณีศึกษาบ้านแม่กำปอง
กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุวิทย์ ชีรสอวัต. 2533. **ศักยภาพของชุมชนอีสาน: กรณีศึกษาบ้านผาง ขอนแก่น.** สถาบันวิจัย
และพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ม.ป.ท.

ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2549. **สถิตินักท่องเที่ยว.** กรมอุทยาน
แห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. (Online). [www.dnp.go.th/NPRD/
develop/data/stat48/n_m_48.pdf](http://www.dnp.go.th/NPRD/develop/data/stat48/n_m_48.pdf), 1 สิงหาคม 2549.

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. 2539. **ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย การ
ประสานการจัดการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.** สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม.
กรุงเทพฯ. ม.ป.ท.

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2546. **เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล
หลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2548. **แผนที่แสดงเขต อำเภอ ตำบล เทศบาล และข้อมูลพื้นฐานแต่ละ
จังหวัด.** (Online). [http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/service/provMap/Data/
Central/Kanburi_gis.htm](http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/service/provMap/Data/Central/Kanburi_gis.htm), 1 เมษายน 2552.

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. 2548. **การปกครอง.**

(Online). www.thaitambon.com/tambon/tgovlist.asp?ID=710706, 1 กรกฎาคม 2549.

อิทธิพล ไทยกมล. 2545. **ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาชุมชนตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุไรพรรณ ปรานค์อุดมทรัพย์. 2546. **ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษาชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Priskin, J. 2001. Assessment of nature resource for nature-based tourism: The case of the Central Coast Region of Western Australia. **Tourism Management** 22: 637-648.

Yamane, T. 1973. **Statistics: an introduction analysis.** New York: Harper & Row. **เอกสารประกอบการสอน สด 325 ทฤษฎีการสุ่มตัวอย่าง.** เชียงใหม่: ภาควิชาคณิตศาสตร์และสถิติ, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเรื่อง

การประเมินโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 8 หน้า แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านโปรแกรมท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ชื่อ-นามสกุล .....

ตำแหน่ง .....หน่วยงาน .....

วันที่..... เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2549 (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยว

1. ท่านคิดว่าในพื้นที่ตำบลห้วยเขย่งจะสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้หรือไม่ (มองเฉพาะในด้านกายภาพของพื้นที่) และมีความเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด

( ) ไม่ได้

( ) ได้ โปรครระบุ

( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง

พื้นที่	ลักษณะพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว		
	เป็นธรรมชาติมาก	เป็นธรรมชาติปานกลาง	เป็นธรรมชาติน้อย
พุทราจีน			
บึงน้ำทิพย์			
ต้นไม้ยักษ์			
ถ้ำสองแปด			
น้ำตกโป่งกระดังงา			
พื้นที่	ความน่าดึงดูดใจ/น่าสนใจของสถานที่		
	ดึงดูดใจมาก	ดึงดูดใจปานกลาง	ดึงดูดใจน้อย
พุทราจีน			
บึงน้ำทิพย์			

พื้นที่	ความน่าดึงดูดใจ/น่าสนใจของสถานที่ (ต่อ)			
	ดึงดูดใจมาก	ดึงดูดใจปานกลาง	ดึงดูดใจน้อย	
ต้นไม้ชัย				
ถ้ำสองแปด				
น้ำตกโป่งกระดิงงา				
พื้นที่	ความพิเศษของแหล่งท่องเที่ยว (ความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นที่ไม่เหมือนใคร)			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
พุপুরาชิณี				
บึงน้ำทิพย์				
ต้นไม้ชัย				
ถ้ำสองแปด				
น้ำตกโป่งกระดิงงา				
พื้นที่	ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวต่อระบบนิเวศ/ธรรมชาติ			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
พุপুরาชิณี				
บึงน้ำทิพย์				
ต้นไม้ชัย				
ถ้ำสองแปด				
น้ำตกโป่งกระดิงงา				
พื้นที่	มีทรัพยากรหายากในพื้นที่			
	มี โปรระบุความหายาก และทรัพยากรที่พบ			ไม่มี
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
พุপুরาชิณี				
บึงน้ำทิพย์				
ต้นไม้ชัย				
ถ้ำสองแปด				
น้ำตกโป่งกระดิงงา				
พื้นที่	ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว			
	ระดับท้องถิ่น	ระดับจังหวัด	ระดับภูมิภาค	
พุপুরาชิณี				
บึงน้ำทิพย์				
ต้นไม้ชัย				
ถ้ำสองแปด				

พื้นที่	ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว (ต่อ)		
	ระดับท้องถิ่น	ระดับจังหวัด	ระดับภูมิภาค
น้ำตกโป่งกระดั่งงา			
พื้นที่	ช่วงเวลาที่สามารถท่องเที่ยวได้		
	ได้ทุกช่วงเวลา (เดือน ม.ค. – ธ.ค.)	ท่องเที่ยวได้ไม่เกิน 6 เดือน ไปรตระบุ	ท่องเที่ยวได้ 8-9 เดือน ขึ้นไปไปรตระบุ
พุপুরาฉนี			
บิ่งน้ำทิพย์			
ต้นไม้อัยกัษ์			
ถ้ำสองแปด			
น้ำตกโป่งกระดั่งงา			
พื้นที่	ความเปราะบางของแหล่งท่องเที่ยว		
	เปราะบางมาก	ปานกลาง	น้อย
พุপুরาฉนี			
บิ่งน้ำทิพย์			
ต้นไม้อัยกัษ์			
ถ้ำสองแปด			
น้ำตกโป่งกระดั่งงา			
พื้นที่	ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว		
	เข้าถึงได้ง่ายสามารถนำ รถยนต์เข้าถึงสถานที่ได้	เข้าถึงค่อนข้างลำบากใช้ เฉพาะรถขับเคลื่อนสี่ล้อ	เข้าถึงได้ลำบากต้องใช้ การเดินเท้าเข้าไป
พุপুরาฉนี			
บิ่งน้ำทิพย์			
ต้นไม้อัยกัษ์			
ถ้ำสองแปด			
น้ำตกโป่งกระดั่งงา			
พื้นที่	การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว		
	มีแหล่งท่องเที่ยวอื่นอยู่ ใกล้เคียงในระยะ 1-5 กม.	มีแหล่งท่องเที่ยวอื่นอยู่ ใกล้เคียงในระยะ 6-10 กม.	มีแหล่งท่องเที่ยวอื่นอยู่ ใกล้เคียงในระยะ มากกว่า 10 กม. ขึ้นไป
พุপুরาฉนี			
บิ่งน้ำทิพย์			
ต้นไม้อัยกัษ์			
ถ้ำสองแปด			

4. ท่านคิดว่าโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้จะขายได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- ( ) ได้ ( ) ไม่ได้
- ( ) ไม่แน่ใจ
- เหตุผล .....
- .....
5. จุดขาย/จุดเด่นที่สำคัญของโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้ควรเป็นเรื่องอะไร
- .....
- .....
6. ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวในโปรแกรมมีความน่าสนใจมากน้อยเพียงใด
- ( ) น่าสนใจมาก ( ) น่าสนใจปานกลาง
- ( ) น่าสนใจน้อย ( ) ไม่น่าสนใจ
7. ท่านคิดว่ากิจกรรมท่องเที่ยวในโปรแกรมมีความน่าสนใจมากน้อยเพียงใด
- ( ) น่าสนใจมาก ( ) น่าสนใจปานกลาง
- ( ) น่าสนใจน้อย ( ) ไม่น่าสนใจ
8. ท่านคิดว่าโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด
- ( ) ปลอดภัยมาก ( ) ปลอดภัยปานกลาง
- ( ) ปลอดภัยน้อย ( ) ไม่ปลอดภัย
9. ท่านคิดว่ากิจกรรมใดน่าสนใจมากที่สุด กรุณาเรียงลำดับ (1 มากที่สุด – 3 น้อยที่สุด)
- ..... นั่งเกวียน
- ..... ปีนเขาจุดต้นไม้ยักษ์
- ..... เดินศึกษาธรรมชาติพรุดันน้ำสามสี (ปุราชนี)
10. ท่านคิดว่าราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวเหมาะสมหรือไม่
- ( ) เหมาะสมมาก ( ) เหมาะสมปานกลาง
- ( ) เหมาะสมน้อย ( ) ไม่เหมาะสม โปรดระบุ
- ( ) ราคาสูงเกินไป ( ) ราคาต่ำเกินไป
11. ท่านเคยทราบโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้หรือไม่
วันที่ 1	09.00	นั่งเรือชมธรรมชาติ เขื่อนเขาแหลม
	10.30	กาแฟ – ของว่าง (บ้านรวมใจ)
	11.00	ธรรมชาติศึกษา (ตำบลห้วยเขย่ง)

พรปุราชนี (ปุ 3 สี) สวนป่าทองผาภูมิ

ถ้ำสองแปด

น้ำตกโป่งกระดิงงา

12.00 อาหารกลางวันที่น้ำตกโป่งกระดิงงา (บ้านห้วยปากคอก)

15.00 วัฒนธรรมพื้นบ้าน (บ้านห้วยปากคอก)

กาแฟ – ของว่าง

การแสดงแบบพื้นบ้าน

16.00 นั่งเกวียนชมธรรมชาติ ขณะเดินทางไปบ้านพัก (บ้านท่ามะเดื่อ)

18.00 อาหารค่ำ (บ้านท่ามะเดื่อ)

19.30 ชมการแสดงพื้นบ้าน (บ้านท่ามะเดื่อ)

20.30 จบการแสดง

วันที่ 2 07.30 อาหารเช้า

08.30 เดินทางกลับ

อัตราค่าบริการท่านละ 1,400 บาท

( ) เคย จากที่ใดโปรดระบุ ..... ( ) ไม่เคย

12. ท่านคิดว่าโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้จะขายได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

( ) ได้ ( ) ไม่ได้

( ) ไม่แน่ใจ

เหตุผล .....

13. จุดขาย/จุดเด่นที่สำคัญของโปรแกรมท่องเที่ยวนี้ควรเป็นเรื่องอะไร

14. ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวในโปรแกรมมีความน่าสนใจมากน้อยเพียงใด

( ) น่าสนใจมาก ( ) น่าสนใจปานกลาง

( ) น่าสนใจน้อย ( ) ไม่น่าสนใจ

15. ท่านคิดว่ากิจกรรมท่องเที่ยวในโปรแกรมมีความน่าสนใจมากน้อยเพียงใด

( ) น่าสนใจมาก ( ) น่าสนใจปานกลาง

( ) น่าสนใจน้อย ( ) ไม่น่าสนใจ

16. ท่านคิดว่าโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด
- ( ) ปลอดภัยมาก ( ) ปลอดภัยปานกลาง
( ) ปลอดภัยน้อย ( ) ไม่ปลอดภัย
17. ท่านคิดว่ากิจกรรมใดน่าสนใจมากที่สุด กรุณาเรียงลำดับ (1 มากที่สุด – 4 น้อยที่สุด)
- ..... นั่งเรือชมธรรมชาติ เขื่อนเขาแหลม
..... ศึกษาธรรมชาติ พรุปุราณี ถ้ำสองแปด และน้ำตกโป่งกระดังงา
..... การแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้าน
..... นั่งเกวียนชมธรรมชาติ
18. ท่านคิดว่าราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวเหมาะสมหรือไม่
- ( ) เหมาะสมมาก ( ) เหมาะสมปานกลาง
( ) เหมาะสมน้อย ( ) ไม่เหมาะสม โปรดระบุ
( ) ราคาสูงเกินไป ( ) ราคาต่ำเกินไป
19. ท่านคิดว่านักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้ควรจะเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใด
- ( ) นักท่องเที่ยวประเภทขึ้นชมธรรมชาติ
( ) นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ( ) นักท่องเที่ยวผจญภัย
( ) นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี
( ) อื่น ๆ โปรดระบุ .....
20. ท่านคิดว่าเงื่อนไขปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนมาเที่ยวในตำบลห้วยเขย่งคืออะไร
- .....
.....
21. เหตุใดการท่องเที่ยวที่ผ่านมาในตำบลห้วยเขย่งจึงหยุดชะงักไป
- .....
.....

ส่วนที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป
----

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. สถานภาพ ( ) โสด ( ) สมรส ( ) หย่า/แยกกันอยู่ ( ) หม้าย

4. ระดับการศึกษา   ( ) มัธยมศึกษาตอนต้น   ( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย
                                    ( ) ปวช.   ( ) ปวส.
                                    ( ) ปริญญาตรี   ( ) สูงกว่าปริญญาตรี
5. ในปีที่ผ่านมารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่านโดยประมาณ (โดยไม่หักค่าใช้จ่าย)
                                    ( ) ต่ำกว่า 5000 บาท   ( ) รายได้ระหว่าง 5001 – 10000 บาท
                                    ( ) รายได้ระหว่าง 10001 – 15000 บาท   ( ) รายได้ระหว่าง 15001 – 20000 บาท
                                    ( ) รายได้ระหว่าง 20001 – 25000 บาท   ( ) รายได้มากกว่า 25001 บาท
6. ท่านได้อาศัย/ทำงานอยู่ในตำบลห้วยเขย่งเป็นระยะเวลา ..... ปี

สำหรับนักท่องเที่ยว

แบบสอบถามเรื่อง

การประเมิน โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 5 หน้า มีทั้งหมด 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ชื่อ-นามสกุล .....

ภูมิลำเนา .....

วันที่..... .. เดือนธันวาคม พ.ศ. 2549 (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

1. ท่านเคยได้ยินชื่อ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี หรือไม่

( ) เคย ( ) ไม่เคย

2. ท่านเคยไปเที่ยวชมในตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี หรือไม่

( ) เคย ..... ครั้ง ( ) ไม่เคย

3. ท่านเคยได้ยินโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้หรือไม่

นั่งเกวียน – เดินศึกษาธรรมชาติพุตั้นน้ำสามสี – ปีนเขาจุดต้นไม้ยักษ์ รวมบริการอาหารกลางวัน 1 มื้อ ประกันอุบัติเหตุ รถรับ – ส่ง ระหว่างพรุ – เริงเขาขึ้นจุดต้นไม้ยักษ์ อัตราค่าบริการท่านละ 700 บาท

เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีความเป็นธรรมชาติ ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวคือพุตั้นน้ำสามสีหรือพุราจีน ที่มีปูราจีนอาศัยอยู่ มีทางเดินศึกษาธรรมชาติที่สามารถชมปูราจีนได้ ต้นไม้ยักษ์เป็นต้นตะเคียนสามพอนขนาดใหญ่ ประมาณ 10 คนโอบตั้งอยู่บนยอดเขา ซึ่งจะต้องเดินเท้าขึ้นไปเพื่อรับชมความสวยงาม และนั่งเกวียน เป็นการนั่งเกวียนชมหมู่บ้านเพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้าน

( ) ไม่เคย

( ) เคย จากที่ใด (โปรดระบุ)

( ) หนังสือพิมพ์ .....

( ) เว็บไซต์ท่องเที่ยว .....

( ) บริษัทท่องเที่ยว .....

( ) การประชาสัมพันธ์ของทางจังหวัด

( ) อื่น ๆ .....

4. หากไม่เคยทราบ หากมีผู้แนะนำเสนอโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้ท่านสนใจที่จะไปเที่ยวชมหรือไม่
เพราะเหตุใด โปรดระบุ

( ) ไป

( ) ไม่ไป

เหตุผล .....

5. ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวในโปรแกรมน่าสนใจหรือไม่ เพราะเหตุใด

( ) น่าสนใจมาก

( ) น่าสนใจปานกลาง

( ) น่าสนใจน้อย

( ) ไม่น่าสนใจ

เหตุผล .....

6. ท่านคิดว่ากิจกรรมท่องเที่ยวในโปรแกรมข้างต้นน่าสนใจหรือไม่ เพราะเหตุใด

( ) น่าสนใจมาก

( ) น่าสนใจปานกลาง

( ) น่าสนใจน้อย

( ) ไม่น่าสนใจ

เหตุผล .....

7. ท่านคิดว่ากิจกรรมใดน่าสนใจมากที่สุด กรุณาเรียงลำดับ (1 มากที่สุด – 3 น้อยที่สุด)

..... นั่งเกวียน

..... ปีนเขาจุดต้นไม้ยักษ์

..... เดินศึกษาธรรมชาติพุดต้นน้ำสามสี (ปุราชินี)

8. ท่านคิดว่าการตั้งราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยว มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

( ) เหมาะสมมาก

( ) เหมาะสมปานกลาง

( ) เหมาะสมน้อย

( ) ไม่เหมาะสม กรุณาเลือก

( ) ราคาถูกเกินไป

( ) ราคาแพงเกินไป

9. ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้

.....

10. ท่านเคยทราบโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้หรือไม่

เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวในตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีความเป็นธรรมชาติมาก พุรูปราชนิเป็นพื้นที่ที่มีพุรูปราชนิอาศัยอยู่ มีทางเดินศึกษาธรรมชาติและสามารถชมพุรูปราชนิ และถ้ำสองแแปลภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อย และสามารถพบเห็นค้างคาวกิตติได้

วันที่ 1	09.00	นั่งเรือชมธรรมชาติ เขื่อนเขาแหลม
	10.30	กาแฟ – ของว่าง
	11.00	ธรรมชาติศึกษา
		พุรูปราชนิ (ปู 3 สี) สวนป่าทองผาภูมิ
		ถ้ำสองแแปล
		น้ำตกโป่งกระดิงงา
	12.00	อาหารกลางวันที่น้ำตกโป่งกระดิงงา
	15.00	วัฒนธรรมพื้นบ้าน
		กาแฟ – ของว่าง และชมการแสดงแบบพื้นบ้าน
	16.00	นั่งเกวียนชมธรรมชาติ ขณะเดินทางไปบ้านพัก
	18.00	อาหารค่ำ
	19.30	ชมการแสดงพื้นบ้าน
	20.30	จบการแสดง
วันที่ 2	07.30	อาหารเช้า
	08.30	เดินทางกลับ

อัตราค่าบริการท่านละ 1,400 บาท

( ) ไม่เคย

( ) เคย จากที่ใด (โปรดระบุ)

( ) หนังสือพิมพ์ .....

( ) เว็บไซต์ท่องเที่ยว .....

( ) บริษัทท่องเที่ยว .....

( ) การประชาสัมพันธ์ของทางจังหวัด

( ) อื่น ๆ .....

11. หากไม่เคยทราบ หากมีผู้นำเสนอโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ท่านสนใจที่จะไปที่วชมหรือไม่
เพราะเหตุใด โปรดระบุ

( ) ไป ( ) ไม่ไป

เหตุผล .....

12. ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวในโปรแกรมน่าสนใจหรือไม่ เพราะเหตุใด

( ) น่าสนใจมาก ( ) น่าสนใจปานกลาง

( ) น่าสนใจน้อย ( ) ไม่น่าสนใจ

เหตุผล .....

13. ท่านคิดว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวในโปรแกรมข้างต้นน่าสนใจหรือไม่ เพราะเหตุใด

( ) น่าสนใจมาก ( ) น่าสนใจปานกลาง

( ) น่าสนใจน้อย ( ) ไม่น่าสนใจ

เหตุผล .....

14. ท่านคิดว่ากิจกรรมใดน่าสนใจมากที่สุด กรุณาเรียงลำดับ (1 มากที่สุด – 4 น้อยที่สุด)

..... นั่งเรือชมธรรมชาติ เขื่อนเขาแหลม

..... ศึกษาธรรมชาติ พรูปูราจีนี่ ถ้ำสองแปด และน้ำตกโป่งกระดิงา

..... การแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้าน

..... นั่งเกวียนชมธรรมชาติ

15. ท่านคิดว่าการตั้งราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยว มีความเหมาะสมหรือไม่/อย่างไร

( ) เหมาะสมมาก ( ) เหมาะสมปานกลาง

( ) เหมาะสมน้อย ( ) ไม่เหมาะสม กรุณาเลือก

( ) ราคาถูกเกินไป

( ) ราคาแพงเกินไป

16. ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวนี้

.....

.....

17. อะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ตัดสินใจไปตำบลห้วยเขย่ง
 .....
18. ท่านคิดว่าช่องทางการสื่อสารแบบใด ที่จะส่งผลให้ท่านตัดสินใจมาเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง
 มากที่สุดกรุณาเรียงลำดับ (1 มากที่สุด – 6 น้อยที่สุด)
 .....เว็บไซต์ท่องเที่ยว .....หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร
 .....รายการท่องเที่ยวในโทรทัศน์/วิทยุ .....บริษัทนำเที่ยว
 .....ข่าวโฆษณา / ประชาสัมพันธ์ของจังหวัดกาญจนบุรี
 .....อื่น ๆ โปรดระบุ .....
19. หากท่านจะตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวตำบลห้วยเขย่ง จากรายละเอียดข้างต้น ท่านจะ
 พิจารณาจากสิ่งใดมากที่สุด กรุณาเรียงลำดับ (1 มากที่สุด – 8 น้อยที่สุด)
 ..... ลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยว .....สถานที่ / แหล่งท่องเที่ยว
 ..... ราคา ..... ความยากง่ายในการซื้อแพคเกจ
 ..... ที่พัก ..... จำนวนวัน
 ..... ความยากง่ายในการมาท่องเที่ยว เช่นการเดินทาง
 ..... อื่น ๆ โปรดระบุ .....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป
----

1. เพศ   ( ) ชาย   ( ) หญิง
2. อายุ   ..... ปี
3. ภูมิลำเนา   .....
4. ในปีที่ผ่านมารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่านโดยประมาณ (โดยไม่หักค่าใช้จ่าย)

( ) ต่ำกว่า 5000 บาท	( ) รายได้ระหว่าง 5001 – 10000 บาท
( ) รายได้ระหว่าง 10001 – 15000 บาท	( ) รายได้ระหว่าง 15001 – 20000 บาท
( ) รายได้ระหว่าง 20001 – 25000 บาท	( ) รายได้มากกว่า 25001 บาท

สำหรับกลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวเดิม

แบบสอบถามเรื่อง

การประเมิน โปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 6 หน้า มีทั้งหมด 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านศักยภาพชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ชื่อ-นามสกุล.....

บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่..... ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

วันที่..... เดือนธันวาคม พ.ศ. 2549 (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านศักยภาพชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว

- ท่านต้องการให้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนอีกครั้งหรือไม่
 ต้องการ ไม่ต้องการ
- ท่านคิดว่าชุมชนสามารถจัดการท่องเที่ยวขึ้นเองได้หรือไม่ เพียงใด
 ไม่ได้ ได้ โปรดระบุ
 มาก ปานกลาง น้อย
- ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ หรือแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/
 วิถีชีวิตที่เป็นจุดเด่นและดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในท้องถิ่นบ้างหรือไม่ มากน้อยเพียงใด
 มาก = 3, ปานกลาง = 2, น้อย = 1, ไม่มี = 0

รายละเอียด	ระดับความสำคัญ			
	3	2	1	0
1. พืชพรรณ / ป่าตามธรรมชาติ				
2. สัตว์ป่า				
3. สมุนไพร				
4. วัฒนธรรม และประเพณี				

รายละเอียด	ระดับความสำคัญ			
	3	2	1	0
5. วิถีชีวิต ความเป็นอยู่				

4. ท่านคิดว่าในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนยังคงความเป็นธรรมชาติและสภาพวิถีชีวิต ความเป็นอยู่เหมือนเดิมหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

มาก = 3, ปานกลาง = 2, น้อย = 1, ไม่มี = 0

รายละเอียด	ระดับความคงเดิม			
	3	2	1	0
1. พืชพรรณ / ป่าตามธรรมชาติ				
2. สัตว์ป่า				
3. สมุนไพร				
4. วัฒนธรรม และประเพณี				
5. วิถีชีวิต ความเป็นอยู่				

5. ท่านคิดว่าสามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากน้อยเพียงไร

มาก = 3, ปานกลาง = 2, น้อย = 1, ไม่สามารถพัฒนาได้ = 0

ลักษณะแหล่งท่องเที่ยว	ระดับการพัฒนา			
	3	2	1	0
1. พืชพรรณ / ป่าตามธรรมชาติ				
2. สัตว์ป่า				
3. สมุนไพร				
4. วัฒนธรรม และประเพณี				
5. วิถีชีวิต ความเป็นอยู่				

6. ท่านคิดว่าชุมชนควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใดบ้างเพื่อรองรับการท่องเที่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) ถนนลาดยาง   ( ) ระบบน้ำใช้   ( ) ร้านค้า

- ( ) นำเที่ยวชุมชน   ( ) ระบบกำจัดน้ำเสีย   ( ) ทางเดินศึกษาธรรมชาติ
 ( ) ที่พัก   ( ) สถานที่กางเต็นท์   ( ) สถานพยาบาล
 ( ) ลานจอดรถ   ( ) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
 ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ .....

7. กิจกรรมการท่องเที่ยวในข้อใดที่ชุมชนสามารถจัดการได้เอง

มาก = 3, ปานกลาง = 2, น้อย = 1, ไม่สามารถจัดการเองได้ = 0

กิจกรรมการท่องเที่ยว	ระดับการจัดการ			
	3	2	1	0
1. เดินป่าศึกษาธรรมชาติ				
2. เดินป่าศึกษาสมุนไพร				
3. นั่งเกวียนชมรอบหมู่บ้าน				
4. ส่องสัตว์ / ดูสัตว์				
5. ตั้งแคมป์				
6. โฮมสเตย์				
7. ศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้าน				
8. ศึกษาขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น				
9. เที่ยวชมน้ำตก				
10. เที่ยวชมถ้ำ				

8. ท่านคิดว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อทรัพยากร/สิ่งแวดล้อมหรือไม่ เพียงใด

มาก = 3, ปานกลาง = 2, น้อย = 1, ไม่ส่งผลกระทบ = 0

กิจกรรมการท่องเที่ยว	ผลกระทบต่อทรัพยากร / สิ่งแวดล้อม			
	3	2	1	0
1. เดินป่าศึกษาธรรมชาติ				
2. เดินป่าศึกษาสมุนไพร				
3. นั่งเกวียนชมรอบหมู่บ้าน				
4. ส่องสัตว์ / ดูนก / ดูสัตว์				
5. ตั้งแคมป์				
6. โฮมสเตย์				

กิจกรรมการท่องเที่ยว	ผลกระทบต่อทรัพยากร / สิ่งแวดล้อม			
	3	2	1	0
7. ศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้าน				
8. ศึกษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น				
9. เข้าร่วมน้ำตก				
10. เข้าร่วมถ้ำ				

9. หากมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในท้องถิ่นของท่าน ชุมชนสามารถจัดการในด้านต่างดังต่อไปนี้ได้หรือไม่

มาก = 3, ปานกลาง = 2, น้อย = 1, ไม่สามารถจัดการได้ = 0

กิจกรรม	ระดับการดำเนินการ			
	3	2	1	0
1. การจัดการท่องเที่ยวโดยรวมกันทำในรูปแบบชุมชน				
2. การระดมทุนหรือรับสมาชิกในการดำเนินงาน				
3. ความต่อเนื่องในการดำเนินงานหรือการจัดการการท่องเที่ยว				
4. การจัดทำกฎ กติกาเกี่ยวกับการดำเนินงานในด้านการท่องเที่ยว				
5. การสร้างระบบและวิธีการกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้สมาชิกและชุมชนอย่างเป็นธรรม				
6. การจัดรายการท่องเที่ยวหรือโปรแกรมนำเที่ยวที่สามารถใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจให้กับนักท่องเที่ยวได้				
7. การให้บริการเรื่องที่พัก อาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว				
8. จัดให้มีสถานที่ที่สามารถให้ข้อมูล เอกสารการท่องเที่ยวเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจแก่นักท่องเที่ยวได้				
9. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่สามารถพานักท่องเที่ยวชมป่าให้ความรู้ด้านธรรมชาติในพื้นที่ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชนได้อย่างดี				
10. จัดการและแก้ไขผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาด้านอื่นได้				
11. จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว				

กิจกรรม	ระดับการดำเนินการ			
	3	2	1	0
12. จัดการด้านการตลาด การเงิน การบัญชี ระบบนำเที่ยวและติดต่อประสานงานกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอื่น				
13. ดูแลและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมาตรฐานและให้บริการได้อย่างเท่าเทียมกัน				

10. ท่านคิดว่าสาเหตุของความล้มเหลวในการท่องเที่ยวที่ผ่านมาเกิดจากสาเหตุใด

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2

- เพศ ชาย หญิง
- อายุ ..... ปี
- สถานภาพ โสด สมรส หย่า/แยกกันอยู่ ม่าย
- จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อาศัยอยู่กันในปัจจุบัน ..... คน
 ชาย ..... คน หญิง ..... คน
- ระดับการศึกษา ไม่ได้เรียนหนังสือ ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปวช. ปวส.
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
- ศาสนา พุทธ คริสต์ อิสลาม อื่น ๆ .....
- อาชีพหลักของท่าน รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน
 รับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม
 ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย อื่น ๆ ระบุ .....
- อาชีพรองของท่าน .....

9. ในปีที่ผ่านมารายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือนของท่านโดยประมาณ (โดยไม่หักค่าใช้จ่าย)
☐ ต่ำกว่า 5000 บาท	☐ รายได้ระหว่าง 5001 – 10000 บาท
☐ รายได้ระหว่าง 10001 – 15000 บาท	☐ รายได้ระหว่าง 15001 – 20000 บาท
☐ รายได้ระหว่าง 20001 – 25000 บาท	☐ รายได้มากกว่า 25001 บาท
10. ระยะเวลาที่ท่านอยู่ในตำบลห้วยเขย่ง ..... ปี

ภาคผนวก ข

รายชื่อกลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวเดิม

รายชื่อกลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวเดิม ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

1. นายสมศักดิ์ บูรณสมบัติ
2. นายบุญนิยม ดวงจันทร์
3. นายปัญญา ใจวุฒิ
4. นายบุญชัย วังแก้ว
5. นายทองสุข สายรัตน์
6. นางสาวสุภาพร มานะ
7. นายปาน เมืองมุด
8. นายสุชาติ สายรัตน์
9. นางสมศรี ดวงจันทร์
10. นางสาวลำไย วังแก้ว
11. นายจักร์ภักดิ์ หมั่นอาจิม
12. นายศาสตรา กัลวงษ์
13. นางช้อน วังแก้ว
14. นายรงค์ เฟ่งพاجر
15. นายเกษม อ่อนจันทร์
16. นางสาวนิตา สุริยะ
17. นางจันทร์เพ็ญ อนุสุตาภา
18. นายศรีทน โกศล
19. นายเฉลิม ลมสวาท
20. นางศรีไพร บุตรขนิษฐ์

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นางนันทินี ชีรพรวงษ์งามดี
วัน เดือน ปี ที่เกิด	4 พฤษภาคม 2524
สถานที่เกิด	จังหวัดลพบุรี
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิต (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ) มหาวิทยาลัยบูรพา
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	ทุนสนับสนุนการวิจัยเรื่อง การประเมินโปรแกรม การท่องเที่ยวที่เหมาะสมของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอ ทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี จากโครงการพัฒนา องค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากร ชีวภาพในประเทศไทย (โครงการ BRT)